
A KUNMADARASI REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Iskola

Óvoda

Iskola étkezője

„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.”

/Példabeszédek könyve 22,6./

2024

Tartalom

A KUNMADARASI REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
BEVEZETÉS	3
AZ INTÉZMÉNY KÜLDETÉSNYILATKOZATA	3
AZ INTÉZMÉNY JÖVŐKÉPE	6
ISKOLAI NEVELÉSI PROGRAM	7
2.1. <i>Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai</i>	7
2.2. <i>Az intézményben folyó nevelő –oktató munka céljai, pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, a pedagógusok, osztályfőnökök feladatai</i>	7
A pedagógusok, osztályfőnökök feladatai:	11
2.3. <i>Aktív tanulás, tanulói kompetencia fejlesztése, az egyénre szabott tanulási lehetőségek</i>	13
3.1. <i>Iskolánk pedagógiai és oktatási területei és a kulcskompetenciák fejlesztésének kapcsolata:</i>	15
1.4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	26
1.5. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	28
Kiemelt kompetenciafejlesztési területek:	28
1.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	34
1.7. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	40
1.8. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái	44
1.9. Tovább tanuló diákjaink figyelemmel követése, ennek módszerei, szabályai	46
1.10. A szülők és a pedagógusok együttműködési formái	46
1.11. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	52
1.12. A felvétel és az átvétel helyi szabályai	55
1.13. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	55
AZ ISKOLA HELYI TANTERVE	57
2.1. <i>A választott kerettanterv megnevezése és jellemzői</i>	57
2.2. <i>A helyi tanterv tantárgyai, tartalmai</i>	58
2.3. <i>A választható tantárgyak, foglalkozások</i>	59
2.4. <i>A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei</i>	60
2.5. <i>Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei</i>	61
2.6. <i>A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása</i>	61
2.7. <i>A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése</i>	63
2.8. <i>A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése</i>	66
2.9. <i>Az írásbeli és szóbeli feladatok, az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai</i>	71
2.10. <i>Az értékelés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig</i>	72
2.11. <i>A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek</i>	72
2.12. <i>A tanulók továbbhaladása</i>	75
2.13. <i>A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag</i>	76
ÓVODAI NEVELÉS JÁTÉKKAL, MESÉVEL KERESZTYÉN SZELLEMBEN	78
BEVEZETÉS	80

Törvényi háttér	81
Helyzetkép óvodánkról	81
PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK KONCEPCIÓJA	82
3.1. <i>Óvodai nevelésünk célja .....</i>	83
3.2. <i>Óvodai nevelésünk alapelvei.....</i>	83
3.3. <i>Gyermekkép.....</i>	84
3.4. <i>Óvodakép.....</i>	84
ÓVODAI NEVELÉS FŐ FELADATAI.....	85
4.1. <i>Az egészséges életmód alakítása .....</i>	85
4.2. <i>Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés .....</i>	88
4.3. <i>Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....</i>	91
AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE ⁴	94
5.1. <i>Időkeretek.....</i>	94
5.2. <i>Hetirend.....</i>	95
5.3. <i>Napirend.....</i>	96
5.4. <i>Az óvodai nevelés tervezése, dokumentáció .....</i>	97
5.5. <i>Gyermekek mérése, ellenőrzése, értékelése.....</i>	98
5.6. <i>Az óvoda ünnepi .....</i>	98
5.7. <i>Az új gyerekek befogadásának rendje .....</i>	99
5.8. <i>A program értékelési és ellenőrzési rendszere .....</i>	101
PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK TARTALMA.....	102
6.1. <i>Keresztyén szellemű nevelés .....</i>	102
6.2. <i>Pedagóguskép.....</i>	104
6.3. <i>Óvodai élet tevékenységi formái, az óvodapedagógus feladatai.....</i>	104
A. <i>Játék.....</i>	105
B. <i>Mozgás.....</i>	108
C. <i>Verselés, mesélés .....</i>	112
D. <i>Ének, zene, énekes játék, gyermektánc .....</i>	115
E. <i>Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....</i>	120
F. <i>A külső világ tevékeny megismerése.....</i>	124
G. <i>Munka jellegű tevékenységek.....</i>	128
H. <i>Tevékenységekben megvalósuló tanulás .....</i>	130
AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	131
7.1. <i>Családdal.....</i>	131
7.2. <i>Hátrányos helyzetű, vagy sajátos nevelési igényű gyermekcsaládjával való kapcsolat .....</i>	132
7.3. <i>Fenntartóval.....</i>	132
7.4. <i>Gyülekezettel.....</i>	132
7.5. <i>Az iskolával.....</i>	133
7.6. <i>Az óvoda kapcsolatai más intézményekkel.....</i>	133
7.7. <i>Külhoni magyar óvodák .....</i>	133
EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVE	134
8.1. <i>Az egészség-, és környezeti nevelés óvodás korban kiemelt jelentőségű.....</i>	134
A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	135
9.1. <i>Célok .....</i>	135
9.2. <i>Intézkedések .....</i>	135
GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN.....	136
10.1. <i>A gyermekvédelem célja.....</i>	136
10.2. <i>Az óvodapedagógus feladata.....</i>	137

<i>10.3. A gyermekvédelmi felelős feladatai</i>	137
<i>10.4. Az óvodavezető feladatai</i>	138
<i>10.5. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek</i>	138
<i>10.6. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése</i>	139
<i>10.7. Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek nevelése:</i>	139
<i>10.8. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése</i>	140
<i>10.9. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek</i>	141
MELLÉKLET	143
A PEDAGÓGIAI PROGRAM HATÁLYBA LÉPÉSE, FELÜLVIZSGÁLATA, NYILVÁNOSSÁGA	155
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	153

BEVEZETÉS

A Kunmadarasi Református Általános Iskola és Óvoda Jász –Nagykun-Szolnok megyében található. Maga a település a történelmi Nagykunság északi szegletében, nem messze a Hortobágytól, a Tiszafüred - Kunhegyes sík keleti peremén található.

A legközelebbi város Kunhegyes és Karcag 14- 16 km-nyire fekszik.

Lakosainak száma közelítően ötezer fő. A nagyközségben egy önkormányzati és 2001-től egy református általános iskola működik. A református iskola egy emeletes patinás épületének alapkövét 1912-ben rakták le. Az épület tíz tanteremmel, szertárakkal és a szükséges mellékhelyiségekkel rendelkezik. Az iskola udvarán található a tornaterem.

II. számú telephelyünkön -Kálvin út 36. szám alatt- lett kialakítva az iskola étkezdéje 2003-ban. 2023 szeptemberétől az étkezde a Kálvin út 2. szám alatti telephelyen működik, a Kálvin út 36. szám alatti épületet pedig közösségi tevékenységek színtereként használhatjuk.

2016 szeptemberétől a református iskola feladatellátása átszervezés folytán óvodai neveléssel is bővül. A település Petőfi úti tagóvodája kerül tagintézményként a református iskolához.

A III. számú telephelyünkön- Petőfi utca 11. szám alatt- lévő óvoda 1899-ben épült. Az óvoda három csoport elhelyezésére alkalmas csoportszobákkal és az egészségügyi elvárásoknak megfelelő kiszolgáló helyiségekkel rendelkezik. Az óvodához 1587 m² udvar tartozik. A csoportszobák területe 56 m², 56 m², 62,04 m². Férőhelyek száma összesen: 86.

Az intézmény fenntartója a Tiszántúli Református Egyházkerület.

AZ INTÉZMÉNY KÜLDETÉSNYILATKOZATA

PREAMBULUM

**„Bölcsé teslek, és megtanítalak, melyik úton kell járnod.
Tanácsot adok, rajtad lesz a szemem.”**

(Zsoltárok könyve 32, 8.)

Az intézmény hivatalos neve: Kunmadarasi Református Általános Iskola és Óvoda

Székhelye: 5321 Kunmadaras, Kálvin út 2.

Telephelye II.: 5321 Kunmadaras, Kálvin út 36.

Telephelye III.: 5321 Kunmadaras, Petőfi utca 11.

Típusa: Többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény.

- általános iskola

- óvoda

Első alapító dokumentum száma, kelte, alapítója: 276/2000., 2000.08.28.

Kunmadarasi Református Egyházközség (5321 Kunmadaras, Kálvin út 4.)

Érvényes alapító dokumentum száma, kelte: 421945/1/2019, 2019. november 27.

Fenntartó: Tiszántúli Református Egyházkerület

A fenntartó székhelye: 4026 Debrecen, Kálvin tér 17.

Törvényességi ellenőrző szerv: Megyei Kormányhivatal

Egyházi felügyeleti szerv: Tiszántúli Református Egyházkerület Tanügyi Hivatala

Székhelye: 4026 Debrecen, Fűvészkert u. 4.

Az intézmény alaptevékenysége:

óvodai nevelés, általános iskolai nevelés-oktatás

a többi gyermekkel együtt nevelhető, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése
alapfokú nevelés-oktatás (általános iskola 1-8. osztály)

beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók nevelése, oktatása

általános iskolai napközis vagy tanulószobai foglalkozás

iskolaotthonos oktatás, nevelés

bejáró tanulók ellátása

pedagógus szakvizsga, továbbképzés, szakmai szolgáltatások igénybevételének
támogatása

kedvezményes iskolai, óvodai étkeztetés,

szervezett intézményi étkeztetés

mérési, értékelési, ellenőrzési feladatok

szabadidős programok szervezése, kulturális nevelés

pedagógiai, szakmai ellátások igénybevétele

diákporttal kapcsolatos feladatok támogatása

szakmai és informatikai fejlesztési feladatok

tanulók tankönyvellátása

intézményi vagyon működtetése

iskola-egészségügyi ellátás

Az iskolába felvehető maximális tanulólétszám: 160 fő

Az óvodába felvehető maximális gyermeklétszám: 86 fő

A gazdálkodással kapcsolatos jogosítványok:

Az intézmény a Tiszántúli Református Egyházkerület többi intézményével együtt rendelkezik csoportos adószámmal és saját intézményi adószámmal, számlaszámmal és a fenntartó által jóváhagyott önálló költségvetéssel. A költségvetés keretén belül az intézmény önállóan gazdálkodik. A gazdálkodással összefüggő jogosítványokat az igazgató gyakorolja. Az intézmény vállalkozói tevékenységet a fenntartó engedélyével folytathat abban az esetben, ha alaptevékenységeit nem zavarja.

A Magyarországi Református Egyház általános nevelési alapelvei**(MRE Közoktatási Törvénye)**

- A Magyarországi Református Egyház - Krisztus Urunk missziói parancsának engedelmeskedve, az évszázados gyakorlat folytatásaként, tagjai igényének megfelelően, a Magyar Köztársaság Alkotmánya és a Magyarországi Református Egyház Alkotmánya, továbbá a lelkiismereti- és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló hatályos törvények és egyéb jogszabályok alapján - közoktatási intézményeket tart fenn.
- Működésük és rájuk vonatkozó egyházi szabályozás nem lehet ellentétes azokkal a jogszabályokkal, amelyek a fenntartótól függetlenül valamennyi magyarországi közoktatási intézményre vonatkoznak, ha azok nincsenek ellentétben a Szentírás parancsaival.
- A református közoktatási intézményekben a nevelés és az oktatás - figyelemmel az állami (önkormányzati) iskolák követelményeire, továbbá a magyar református iskolák autonóm életéből és hagyományaiból következő művelődési anyagra - Istennek a teljes Szentírásban adott kijelentése, valamint a Második Helvét Hitvallásban és a Heidelbergi Kátében megfogalmazott hitelvek és a magyar kálvinizmus szellemében folyik.
- A gyermek és adottságai Isten ajándéka. A nevelés alapvető színtere a család. A keresztteléskor tett szülői és gyülekezeti fogadalom megvalósulásának egyik lehetséges helyszíne a református közoktatási intézmény, amely a gyermeket Krisztusban testvérnek fogadja el.

AZ INTÉZMÉNY JÖVŐKÉPE

A fenntarthatóság biztosítása hosszú távon, az iskolai nevelés –oktatás és az óvodai nevelés terén. A református keresztyén értékek megtartásával és erősítésével, folyamatosan megújulva maradunk versenyképesek az általános iskolák és óvodák között. Olyan gyermekeket szeretnénk újtukra bocsátani, akik szilárd alapokkal rendelkeznek a hit és az ismeretek terén, akik büszkék arra, hogy a Kunmadarasi Református Általános Iskola és Óvoda tanulói, óvodásai lehettek.

A nevelők szakmai kompetenciájának erősítése, a tárgyi feltételek folyamatos fejlesztése (tornaterem, étkezdé, szaktantermek, csoporszobák, udvari játékok).

Mindezt csak Isten szavára figyelve, az Ő segítségével érhetjük el.

A Magyarországi Református Egyház által fenntartott és működtetett református közoktatási intézmények célja és feladatai:

- Tanulóit művelt, jellemes keresztyén emberekké, az egyetemes emberi értékek tisztelőjévé, a magyar haza és nemzet hűséges és áldozatkész, alkotó polgárává formálja, akik mindenkor készek az örökölt és a jelenkori kultúra valódi értékeit befogadni, gyarapítani és közvetíteni, továbbadni.

- Református tanulóit egyházunk hitvalló tagjaivá, nem református tanulóit - vallásuk szabad gyakorlásának biztosítása mellett - saját felekezetük és a református egyház értékeinek megbecsülésére nevelje.

Mindezek megvalósításakor egyházunk iskoláinak évszázadok során kialakult hitbéli örökségére és pedagógiai kultúrájára épít, és azt fejleszti tovább.

ISKOLAI NEVELÉSI PROGRAM

2.1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai

A református tanítási módszer számára a **Biblia a forrás**.

Legfontosabb pedagógiai alapelveink, értékeink, céljaink

- megbízható tudás
- biztos, keresztyén értékrend (jellem, becsület, akarat, önuralom, tisztelet)
- az igaz szeretet
- igényesség (a pedagógiai munka minden területén)
- hátrányos megkülönböztetés tilalma [Kt.4§(8)-(11)]
- természet tisztelete, védelme, környezetünk megóvása a jövő nemzedék számára
- egészséges életmódra nevelés
- az egyes közösségeket fenyegető veszélyek csökkentésének fontossága

2.2. Az intézményben folyó nevelő –oktató munka céljai, pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, a pedagógusok, osztályfőnökök feladatai

Célok:

Kiegyensúlyozott, teljes embert kívánunk nevelni, akinél a tudás mellett ott van a hit, és a hit mellett a tudás. Az ismeret mellett a lelkiismeret

- Az egyén képes legyen ne csak befogadni a közösség szellemi birtokát, hanem tudja önmagában integrálni, sőt tovább is adni azt.

Feladatok:

A tanulók előképzettségét figyelembe vevő követelménytámasztás, törekvés a tantervi célok minél magasabb szintű megvalósítására.

- a tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített, és ez által, motivált munkában fejlesszük a kisgyermekekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és mozdítsuk elő érzelemlágyuk gazdagodását;
- adjunk, mutassunk példákat az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz;
- alapozzuk meg tanulási szokásaikat
- támogassuk az egyéni képességek kibontakozását;
- működjünk közre a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában;
- figyeljünk azoknak a hátrányoknak a csökkentésére, amelyek gyermekeink szociális-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű fejlődéséből fakadnak;
- tudatosítsuk tanulóinkban a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékeket;
- erősítsük meg a humánus magatartásmintákat, szokásokat;
- formáljuk a gyermekek jellemét, mely szolgálja személyiségük érését
- alapvető kommunikációs és gondolkodási képességek kialakítása
- élő idegen nyelv tanítása szabadon választott órakeret terhére 1-3. osztályig
- számítástechnika tanítása szakköri szinten alsó tagozaton

Eszközök:

- Biblia
- tankönyvek
- korszerű audiovizuális eszközök alkalmazása (oktatófilmek, projektorok, interaktív táblák, digitális tananyagok stb.)
- könyvtárhasználat
- kapcsolat más intézményekkel (Művelődési Ház, Községi Könyvtár, környező iskolák, stb.)
- önképzéshez szükséges szakirodalom

Eljárások:

- a korszerű tanítási módszerek, eszközök alkalmazása
- a tanulók képességeihez mért kiscsoportos vagy egyéni foglalkozás
- tanulmányi kirándulással, sétákkal, a természet, a környezet közvetlen megfigyelésével a tanultak elmélyítése vagy előkészítése
- a tanultak alkalmazása pályázatokon
- versenyeken való részvétel
- továbbtanulásra való felkészülés
- nevelői pályázatok készítése, pénzügyi támogatások elnyerésére
- nevelőtestületünk pedagógiai kultúrájának folyamatos fejlesztése, munkájuk színvonalának emelése

- folyamatos önképzés, szaklapok, továbbképzéseken való részvétel, nevelési és oktatási témájú beszélgetések szervezése
- testvériskola tantestületével különböző programok szervezése

Célok:

- az egyházi és állami ünnepeink üzenetét tartalmazó, színvonalas rendezvényekkel, beszélgetésekkel építjük be mindennapjainkba, ami kihat a szűkebb és tágabb környezetünkre is

Feladatok:

- a nevelők és a hitoktatók a gyermek életkori sajátosságaihoz igazodva hozzák közelebb a biblia üzenetét.
- az állami ünnepek méltó megünneplésével hozzuk közelebb a magyarságtudatot, a haza szeretetét

Eszközök:

- Képes Biblia
- Énekeskönyv
- Bibliakalauz
- hangszer
- szemléltető eszközök (dia, film, stb.)
- verseskötetek, műsorfüzetek, tankönyvek

Eljárások:

A nevelők reggeli beszélgetéssel indítják a napot, amelynek keretében egy-egy bibliai ígét felolvasnak, énekelnek és elmondják közösen a reggeli imát, a nap zárásaként pedig a záró imát.

Műsorok összeállítása, jelmezek, bábuk stb. készítése. A szülők meghívása az ünnepekre. Sikeres műsorok bemutatása a gyülekezetben, a nagyközségben.

Célok:

A magyar kultúrát-, anyanyelvünket és népi kultúránkat – becsülje meg, őrizze és gazdagítsa.

Feladatok:

Az anyanyelv ápolása minden tanórán kiemelt feladat mind szóban, mind írásban. Minden lehetséges pedagógiai eszközzel a szókincs és a beszédkészség gazdagítása. Népmesék, közmondások, mondák, népdalok segítségével a magyar kultúra gyökereinek felfedezése. Fejlesszük tanulóinkban a nemzeti hagyományok és a különböző kultúrák megismerése iránti igényeket; erősítsük tanulóinkban az Európához való tartozás tudatát.

Eszközök:

- Tankönyvek.
- Kiegészítő irodalom (könyvtár).
- Filmek.
- Múzeumlátogatás.
- Kapcsolat hagyományőrző csoportokkal.

Eljárások:

Tanórán és tanórán kívüli alkalmakon; kirándulás, múzeumlátogatás. A látottakat kövesse megbeszélés, értelmezés, gyűjtőmunka végzése.

Célok:

- Tanulást serkentő, igényes környezet kialakítására törekvés. Kiemelten kezeljük a viselkedéskultúrát, az egészséges és kulturált étkezést, az erőnlétfejlesztést.
- Neveljük együtt a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, különböző képességű, motivációjú, kultúrájú gyerekeket.
- Tanulóinkat – érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően – készítjük fel a továbbtanulásra, a társadalomba való majdani beilleszkedésre;
- Készítjük fel tanulóinkat jogaik, kötelességeik törvényes gyakorlására. (szociális és állampolgári kompetencia)

Feladatok:

Legyen igényes környezetére, óvja egészségét. Tantermük, környezetük díszítésében vegyenek aktívan részt a tanulók. A Házirendben megfogalmazott viselkedési normák betartatása. (tanórán, szünetekben, utcán, ünnepeken, étkezéskor, stb.)

Fejlesszük tanulóinkban azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolataikhoz szükségesek;

Az erőnlétfejlesztés érdekében az egészséges életmód szokásrendszerének megalapozása, a mindennapos testedzés megvalósítása.

Eszközök:

A megfelelő tantermi bútorzat biztosítása, amely megfelel a gyermekek testméretének. Virágok, tanulást segítő dekorációk készítése. A tanulók gyűjtő és alkotó munkáinak bemutatása. Játékok, szituációs játékok, sportszerek biztosítása.

Eljárások:

Tanterem-díszítés együtt a szülőkkel, gyerekekkel. Rendszeres értékeléssel a Házirend normáinak betartásában elért eredmények elismerése, és a továbbjutás segítése.

A mindennapos testedzés biztosítása az időjárásnak megfelelő környezetben. (Lehetőleg a szabadban!)

A pedagógusok, osztályfőnökök feladatai:

- A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése,
- kötelessége különösen, hogy nevelő és oktató munkája során gondoskodjék a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárható, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,
- segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat
- előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartására,
- egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,
- a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről,
- a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő - és szükség esetén más szakemberek – bevonásával,
- a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,
- az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,
- a kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját,
- részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,
- alapos, átfogó és korszerű szaktudományos és szaktárgyi tudással rendelkezzen,
- tanítványaiban alakítsa ki az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módját,
- a differenciálás megfelelő módját alkalmazza,
- használja ki a tananyagban rejlő lehetőségeket a tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására,
- tanítványaiban igyekezzen kialakítani az önálló ismeretszerzés, kutatás igényét,
- a tanulók aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa,
- ösztönözze a tanulókat az IKT eszközök hatékony használatára a tanulás folyamatában,

- a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,
- csoportos tanítás esetén is figyeljen az egyéni szükségletekre, igényekre,
- tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit,
- a tanulók közötti kommunikációt, véleménycserét ösztönözze, fejlessze a tanulók vitakultúráját
- érték közvetítő tevékenységét tudatosság, együttműködés, nyitottság jellemezze
- pontosan és aktívan vegyen részt a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,
- határidőre szerezzék meg a kötelező minősítéseket,
- őrizze meg a hivatali titkot
- hivatásához méltó magatartást tanúsítson,
- a gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel,
- hétévenként legalább egy alkalommal - jogszabályban meghatározottak szerint - továbbképzésben vegyen részt.

- Az osztályfőnökök feladatai:

- az intézmény pedagógiai elvei szerint neveli osztályának tanulóit, a személyiségfejlődés tényezőit figyelembe veszi,
- koordinálja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját és látogatja óráikat,
- aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői munkaközösségével, a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel: napközis nevelő, logopédus, gyermekvédelmi felelős, gyógy-testnevelő stb.
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét,
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti,
- szülői értekezletet tart, családlátogatást végez, tájékoztató füzet útján rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről,
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat,
- figyelemmel kíséri, szervezi a gyülekezeti alkalmakat,
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról,
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, segélyezésre, büntetésre,
- nevelő-oktató munkájához tanmenetet készít
- ellenőrzi a tájékoztató füzet beírásait legalább kéthavonta.

2.3. Aktív tanulás, tanulói kompetencia fejlesztése, az egyénre szabott tanulási lehetőségek

A NAT- ban megfogalmazott kompetenciaterületek alapján kiemelt fontosságúnak számít az alkalmazóképes tanulás elsajáttatása tanulóinkkal.

Didaktikai sokszínűség jegyében pedagógusaink módszerek széles tárházát alkalmazzák a pedagógiai tevékenységük során: A kooperatív tanulásszervezési módszerek (pl. csoportmunka, páros munka, projekt módszer) változatos alkalmazása.

A megvalósítás szinterei:

- tanóra (kiscsoportos tanórai foglalkozás biztosítása is megoldható)
- napközi
- tanulószobai foglalkozások
- felzárkóztató foglalkozások
- tehetséggondozó foglalkozások
- művészeti – sport – és tanulmányi versenyeken való részvételi lehetőségek biztosítása: iskolai versenyek, megyei, járási, országos versenyek
- tematikus témahetek
- szervezett szabadidős programok

A tanulói motiváció erősítése során nagy hangsúlyt kap a belső motiváció, melyet személyre szabott feladatok meghatározásával, óravezetéssel, kutatómunkával is erősíthetünk.

Az aktív tanulást elősegíti a rendszeres, következetes tanulást támogató ellenőrzés.

Módszertani szempontból fontos a permanens ismétlés akár órák elején vagy összefoglalás formájában. Ezzel segítjük a tananyag rögzülését.

- Egyéni képességek, érdeklődés feltérképezése után egyénre szabott szabadidős foglalkozások szervezése, pl. felzárkóztató, tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök, programok.
- Tanórai differenciálás.
- A BTM – es tanulók foglalkoztatása a református EGYMI – vel való szoros együttműködés keretein belül valósul meg.
- Egyénre szabott házi feladatok, szorgalmi feladatok biztosítása.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók egyéni segítése pályázatok formájában is megvalósul pl. útravaló.

A hagyományostól eltérő, korszerűbb, a tanulói aktivitást jobban támogató oktatási módszerekkel bizonyíthatóan jobb eredményt lehet elérni még a hátrányos helyzetű, nem megfelelően szocializált, iskolai életükben eddig sorozatosan kudarcot valló tanulók esetében is.

A diáktámogatás kulcsának a tanár-diák kapcsolat tekinthető, melyben a tanárok segítő pedagógusként dolgoznak. A megfelelő segítségnyújtáshoz, egyéni fejlesztéshez olyan pedagógiai eszköztárral kell rendelkezniük a pedagógusoknak, amelynek segítségével képesek:

- felismerni a diákok egyéni szükségleteit,
- szervezni az egyéni fejlesztési folyamatot,
- segíteni az önálló és felelősségteljes tevékenységet.

Iskolánkban a minőségi oktatás hat kulcsdimenziójának tekintjük:

- a tanulók előzetes tapasztalatai, ismeretei
- a tanulási-tanítási környezet
- a minőségi tartalom
- a minőségi oktatást támogató pedagógus
- eredmények
- a tanulás tanítása.

A kulcskompetencia olyan kompetencia, amely döntő a személyiség kiteljesítése és az egész életen át tartó fejlődés, az aktív állampolgári szerepvállalás, a társadalomba való beilleszkedés és a foglalkoztathatóság szempontjából.

Az iskolai nevelés-oktatás alapvető célja az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák fejlesztése, melyek a következők:

- anyanyelvi kommunikáció
- idegen nyelvi kommunikáció
- matematikai kompetenciák
- természettudományos és technikai kompetenciák
- digitális kompetencia
- szociális és állampolgári kompetenciák
- kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség
- a hatékony, önálló tanulás
- a kritikus készségek, így az alapkészségek elsajátítása az iskolai nevelő-oktató munka fő feladata, keretében:

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;

- az egészséges életvitel kialakításához biológia-egészségtan tantárgy gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni, mely az egészségmegőrzésnek, a fizikailag aktív és

egészségtudatos életvezetésre készítetésnek a komplex intézményi mozgásprogrammal, valamint az egészségnevelési programmal való összhangját képes megjeleníteni a lelki egészség fejlesztésével egyetemben;

- fejlesztjük az önismeretet: a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban; a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele;

- iskolánkban fontos az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása; a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;

- nagy hangsúlyt fektetünk a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozására helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;

- az egészséges nemzeti öntudat fogalmi elemeinek megismertetésével a közösségfejlesztés céljait is szolgáljuk, de kellő hangsúllyal mutatunk rá a tolerancia fontosságára, a velünk élő nemzetiségek, vallási-nyelvi etnikumok nemzet- és államalkotó szerepére, melynek különös jelentősége van történelem, magyar irodalom, hit- és erkölcsstan tantárgy terén;

- tartjuk a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátítását a mentális képességek célirányos fejlesztésével, az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;

- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

3.1. Iskolánk pedagógiai és oktatási területei és a kulcskompetenciák fejlesztésének kapcsolata:

a) Anyanyelvi nevelés (anyanyelvi kompetenciák)

Anyanyelvünk kiemelkedő szerepet játszik felnövekvő diákjaink személyiségének, gondolkodásmódjának fejlesztésében. Ebből következik, hogy az iskolai nevelésben-oktatásban alapvető szerepe van. Az anyanyelvi képzés átszövi a teljes oktatási-nevelési folyamatot. Keretében mindazokat az ismereteket tudatosítjuk, rendszerezzük és fejlesztjük, amelyeket a diák az iskolában és az iskolán kívül megszerzett. Az anyanyelvi képzés meghatározóan hat a többi tantárgy tanítására és elsajátításának színvonalára. Az anyanyelvi nevelés alapvető feladata az értelmes, kifejező beszéd, az olvasás és írás igényes használatának, az ehhez szükséges képességeknek a fejlesztése.

Az alsó tagozatban a fejlesztés kiemelt területei között szerepel az elemi műveltségbeli alapok feltételrendszerének megteremtése: a biztonságos szó- és írásbeli nyelvhasználat az alapvető képességek, készségek elsajátításával. A tanulási kudarcok, az értés- meg nem értés gazdaságtalan időráfordításai alapvetően a magyar nyelv alapos ismeretének hiányából adódnak. Arra kell törekedni, hogy az olvasás értékeit és hasznát ismerjék meg a tanulók. A pedagógusok feladata az igényességre nevelés, az olvasás előtérbe helyezése a túlzott számítógépezéssel szemben. A felső tagozaton az önálló szövegfeldolgozás, szövegértés erősítése valamennyi tantárgy keretén belül kapjon kiemelt szerepet. Feladatunk még, hogy hozzájáruljunk az írásbeli képességek színvonalának emeléséhez, valamint az értő olvasás segítségével tudományos ismeretek megszerzéséhez is.

Fontos feladatunk, hogy tanulóink ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását. Törekedjenek az anyanyelv védelmére, tudjanak egymással kulturált párbeszédet, vitát folytatni. A tanulóknál növeljük a környezethez való pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet és természetvédelmi könyvek feldolgozásával. Az olvasási szokások erősítése érdekében könyvtári órákat tartunk tanévenként két alkalommal minden osztályban.

b) Idegen nyelvi kommunikáció (idegen nyelvi kompetencia)

Az Európai Unió tagállamaként még fontosabb az idegen nyelvek tanítása és tanulása. Idegen nyelveket ismerni nem csupán praktikus okok miatt fontos. A nyelv egy nép identitásának kifejezése, így ha megtanulunk egy idegen nyelvet, automatikusan közelebb kerülünk az adott nyelvet beszélő emberek kultúrájához, nyitottabbak leszünk a világra.

Oktató-nevelő munkánkban mi is arra törekszünk, hogy tanulóinknak olyan biztos alapot adjunk általános iskolai tanulmányaik során, amire építhetnek a későbbiekben.

A hatékony, intenzív nyelvtanulás alapvetően gyakorlás kérdése – szókincsbővítés, nyelvtan biztos használatának elsajátítása - stb. Ahhoz, hogy tanulóink az általános iskolai tanulmányaik végére biztos alap-nyelvtudáshoz jussanak, naponta használniuk kell a nyelvet.

Ennek érdekében a nyelvtanulás csoportbontásban történik azokban az osztályokban, ahol angol és német nyelvet tanulnak, illetve nagyobb létszámú osztályoknál. Így több lehetőség van az intenzív gyakorlásra és az idegen nyelven való megszólalásra. Igyekszünk kihasználni a csoportbontásból fakadó előnyöket: differenciálás, tehetséggondozás, felzárkóztatás – valamint azt a lehetőséget, hogy tanulóink az első osztálytól tanulják az idegen nyelvet.

Lényeges szempont, cél a nyelvoktatási módszerek adott körülmények és lehetőségek közötti fejlesztése, terjesztése, hozzáférhetővé tétele, a bevált módszerek és a nyelvoktatással kapcsolatos tapasztalatok közzététele.

A délelőtti kötelező foglalkozások mellett tehetséggondozás céljából szakköröket szervezünk különböző tematikával. (Nyelvvizsga-előkészítés, játékos nyelvi foglalkozások.)

A pályázatírás lehetőségeit kihasználva minél több szemléltető és segédanyagot szerzünk be a tanítási formák változatosabbá tételére érdekében.

Iskolánk a társadalmi és a szülői igényeknek megfelelő szintre kívánja emelni az idegen nyelv oktatását.

c) Matematikai, logikai kompetencia

Társadalmunk gyors technikai fejlődése, a gyors változások az alkalmazásképes tudást igénylik minden embertől.

A matematika oktatása során a legfontosabb, hogy felkészítsük tanulóinkat a mindennapok problémáinak megoldására a matematikai gondolkodás segítségével.

Éppen ezért kiemelt feladatunk:

- α. Biztos számolási készség kialakítása
- β. Problémahelyzetekben a kreatív és logikus gondolkodás fejlesztése
- γ. Gyakorlati problémákra matematikai megoldások keresése
- δ. Adatgyűjtés, feldolgozás, grafikonok, táblázatok készítése, értelmezése, elemzése

Alsó tagozaton az elemi számolási készség elsajátítása és a logikus gondolkodás fejlesztése zajlik, sok szemléltetéssel, gyakorlati példákkal.

A matematikai fogalmak kialakítása és az elvonatkoztatási készségek fejlesztése a legtöbb gyermeknél csak 7-8. osztályban válik lehetővé.

A matematika és a magyar nyelvi készségek fejlesztése nem csak a matematika és a magyar óra feladata. Ennek a két alapkompeticiónak a fejlesztésére minden tanítási helyzetben és tanítási órán adódik lehetőség.

A matematika iránt érdeklődő és tehetséges gyermekeinket versenyeken szerepeltetjük, amelyet felkészítés előz meg.

(Zrínyi, egyházi iskolák közötti versenyek, levelezős versenyek, internetes versenyek stb.)

d) Digitális kultúra oktatása (digitális kompetencia a köznevelésben)

A XXI. században az informatika átszövi egész életünket, az információ társadalmi szerepe megnőtt, ezáltal felértékelődött az információszerzés képessége. Az egyén érdeke, hogy időben hozzájusson munkájához, életvitele alakításához szükséges információkhoz, képes legyen azokat céljának megfelelően feldolgozni és alkalmazni. Ehhez el kell sajátítania a megfelelő – technikai fejlődéssel lépést tartó - információszerzési, feldolgozási, adattárolási, szervezési és átadási technikákat.

Ebből következik, hogy az informatika tanulása nem lehet öncélú - tanítása során a felhasználási lehetőségekre, a lehetséges alkalmazásokra mindig rá kell mutatnunk, s a tanulók elé ilyen komplex feladatokat kell kitűzni, és meg kell teremteni a tantárgyak közötti átmeneteket, kompetenciákat is. A különböző tudományterületek, tevékenységek ma már

feltételezik a gép készségszintű használatát, vagyis a géphasználat nem cél, hanem eszköz jellegű legyen. Az ismeretátadó és számonkérő pedagógus az ismeretek közötti eligazodást segítő, tanácsadó, az információt értékelni, abban kételkedni tudó tanulók nevelőjévé váljon. A tanulókat fel kell készíteni a problémamegoldó gondolkodásra, mint a feladatmegoldás magasabb szintjére. A leírt készségek elsajátítása akkor igazán eredményes, ha lehetőség szerint már az általános iskola alsó tagozatában elkezdődik a munka. A digitális kompetencia fejlesztését szolgálhatják más tantárgyak feladatai, amennyiben géphasználatot (alkalmazás, internet), vagy csak egyszerűen problémamegoldó gondolkodást, kreativitást igényelnek. Azok a tanulók, akiknek otthon nincs lehetőségük a gép használatára, szakkörön, vagy a könyvtárban kapnak lehetőséget.

Ezért célunk, hogy pedagógusaink, tanulóink meglévő digitális kompetenciáját fejlesszük. Intézményünkben jelenleg a következő, digitális kompetencia fejlesztéséhez kapcsolódó lehetőségek, módszertani eszközök állnak rendelkezésre:

Pedagógusaink rendszeresen alkalmazzák a rendelkezésre álló korszerű audiovizuális eszközöket (oktatófilmek, projektorok, interaktív táblák, digitális tananyagok stb.)

Interaktív táblákat használunk egy-egy tananyag feldolgozásához, ismeretszerzéshez, elmélyítéshez, ezáltal tanóráink színesebbé, változatosabbá, érdekesebbé válnak. Használjuk szemléltetéshez, kísérletek bemutatásához, interaktív feladatok megoldásához.

A tanulókat alapvető, korszerű kompetenciák (anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, informatikai, természettudományi, társadalomtudományi, esztétikai, etikai) birtokába juttatjuk.

A digitális kompetencia fejlesztése több tantárgy tanóráján is megjelenik, amennyiben a tananyag feldolgozása géphasználatot (alkalmazás, internet), vagy csak egyszerűen problémamegoldó gondolkodást, kreativitást igényel.

A tantermek internet hozzáféréssel vannak ellátva, így lehetőség van tanórákon a tananyag átadásakor, ellenőrzéskor, feladatmegoldáskor alkalmazni.

Tanítványaiban kialakítjuk az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módját. Lehetőség van a könyvtárszobában, szabadidőben internetezni.

Internetes, logikai játékok alkalmazása elsősorban napköziben történik.

Az intézményünk kiemelt területként kezeli az informatika oktatását.

Ennek értelmében számítástechnika oktatására már 1. osztálytól lehetőséget adunk szakköri szinten, valamint 3. osztálytól bevezetésre került heti 1-1 órában a digitális kultúra oktatása tanórai keretben.

Az iskola fenntartója biztosítja a szükséges többlet órakeretet az informatika fentiek szerinti oktatásához.

Logikai jellegű szakköreink: sakk, matematika.

Pedagógusaink rendszeresen bővítik a digitális világhoz kötődő ismereteiket, hogy fejleszteni tudják tanulóink digitális kompetenciáit. Ezáltal fokozatosan egyre nagyobb szerepet kap a

digitális kompetencia, hiszen egyre többen használják az IKT adta lehetőségeket (a tanórák minimum 40 %-ában).

Új digitális, módszertani csomagok, eszközök beszerzésének segítségével az IKT adta lehetőségeket tanóráink egyre nagyobb mértékben szeretnék alkalmazni, ezáltal még változatosabbá, hatékonyabbá, eredményesebbé tenni oktatásunkat.

Az EFOP-3.2.3-17 Digitális környezet a köznevelésben pályázat segítségével már minden tanteremünk van felszerelve interaktív táblával. Valamint 30 darab tablettel bővült eszköztárunk. Rendelkezünk továbbá asztali számítógéppel, így az informatika teremben a legmagasabb osztálylétszámú csoport valamennyi tanulója külön gépen dolgozhat, továbbá minden teremben a pedagógusok rendelkezésére áll egy hordozható számítógép, 10 projektor biztosítja a kivetítést, 2 db digitális fényképezőgéppel valamint megfelelő mennyiségű nyomtatóval és fénymásolóval rendelkezünk. Digitális eszközeink egy része elavult, ezek cseréjét további pályázatokkal szeretnénk megoldani. Célunk, hogy minden tanulóink hatékonyabban használja a digitális eszközöket. A rendelkezésre álló informatikai eszközeinkkel a tanóráinkat színesebbé válnak.

Főbb célkitűzésünk, hogy az IKT eszközök széleskörű felhasználásával, a továbbképzéseken elsajátított korszerű módszerek alkalmazásával, valamint a tanítási órákon hatékonyabb módszertani megoldásokkal az oktatás eredményének növelése – a megfelelő szintű kompetenciák (matematikai, digitális, szövegértési) elérése –. Melyet nem csak az EFOP-3.2.3-17 pályázat fenntarthatósági ideje alatt szeretnénk alkalmazni, hanem hosszú távon is.

e.) A tanulói együttműködésen alapuló tanulás, amelyben az eddiginél nagyobb hangsúlyt kapnak a differenciált tanulásszervezési eljárások.

A modern korban a nevelő oktató munka szerves része a kooperatív tanulásszervezési módszerek alkalmazása.

Intézményünkben az eljárások differenciált alkalmazása akár egyetlen tanóra keretein belül is megvalósulhatnak:

páros vagy csoportos munka egyidejű alkalmazása,
vita, problémamegoldó beszélgetés, projektmunka, egyéni tudásátadás szervezése,
tanórán kívüli foglalkozások keretein belül belső tudásmegosztás,
az infokommunikációs eszközök optimális, hatékony alkalmazása.

f.) Multidiszciplináris órák

- A multidiszciplináris órák olyan foglalkozások, amelyek megvalósításakor a tanulók egyszerre több tudományterülettel foglalkoznak, a tudnivalók integrálásával ismerkednek meg.
- Iskolánkban a multidiszciplináris órák a tantárgyi koncentráció alkalmazásával valósulnak meg. Az órákon egy meghatározott téma több tantárgy irányából való

megközelítése a cél.

- Megvalósítás színterei:
- tanórák keretein
- témahetek keretein belül egyes tanórákon megvalósulhat
- a világ legnagyobb tanórája

- Megvalósítás feltételei:
- a pedagógusok közötti hatékony kommunikáció
- témák egyeztetése, tanmenetek egyeztetése
- digitális felszereltség megléte
- tantermi adottságok megléte
- személyi feltételek

A multidiszciplináris órák előnyei a következőképpen foglalhatók össze:

- lehetővé teszik azt, hogy a valóságot ne kizárólag egy nézőpontból interpretálják,
- a feldolgozási és vizsgálati szempontok közé bekerül általa az objektivitásra való törekvés;
- segít abban, hogy a valóságot minél intenzívebben, homogén közegekben ismerjék meg a tanulók;
- lehetővé teszi a tervszerű, szisztematikus ismeretszerzést a valóság különféle területeiről;
- átteszi a hangsúlyt a jelenségek pusztá bemutatásáról az oksági viszonyok feltárására és értelmezésére.

g.) A digitális technológiával támogatott oktatási módszerek rendszeres alkalmazása iránti igény és lehetőségek iskolánkban, felületek, digitális technológia alkalmazása

- A digitális technológia rendszeres és tudatos alkalmazása folyamatos a pedagógusok körében.
- Pályázati lehetőségek kiaknázásával támogatjuk a módszertani megújulásunkat.
- Továbbképzéseken való részvétellel bővítjük ismereteinket.
- Tanulói digitális kompetenciák fejlesztése vagy felzárkóztatása szakkör keretein belül és egyéni igény alapján működik.
- A pedagógusok részéről folyamatos a digitális tananyagtartalmak ajánlása.

h.)Témahetek, a projektoktatás formái, lehetőségei.

Az osztálytermek definícióját egyre több helyen írják át a digitális oktatási környezetek. Intézményünkben is arra törekszünk, hogy a hagyományos szemléltető eszközökön túl, egyre nagyobb teret engedünk az IKT eszközök használatának a tanórákon és a délutáni foglalkozásokon.

A Digitális technológiával támogatott tanulási módszerek rendszeres alkalmazása iránt egyre nagyobb az érdeklődés a tanulók részéről. A felnövekvő generáció mindennapjainak része digitális eszközök használata, ezért az oktatásnak is ki kell elégítenie ezt az igényt. A módszer kialakításánál figyelembe a megfelelő arányt a személyes és a virtuális kapcsolat között.

A tanórákba a digitális oktatás a következőképpen épül be:

- szemléltetés
- gyakorlás
- felkészülés (új ismeret, anyaggyűjtés)
- ellenőrzés
- csoport- és önálló munka

Intézményünkben használt felületek:

- learningapps.org
- wordwall.net

A projektmunka előnyei:

- pedagógusok munkáját színesíti
- csapatépítő jellegű
- a diákok motivációja nő, komplex rálátást biztosít egyes témakörökre
- élményszerű tudást ad
- utólagos és előzetes feladatok is adhatók a diákoknak
- a tanulók empátiás képességeinek, kooperációs képességeinek fejlődését segíti
- hozzájárulnak az önértékelés fejlődéséhez az iskolához való pozitív attitűdök kialakulásához
  - Fenntarthatósági témahét.
  - Pénzügyi és vállalkozói témahét.
  - Digitális témahét.
  - Megvalósítás szinterei: tanórai kereteken belül és tanórán kívüli foglalkozások keretein belül.
  - Projektoktatás formái: projektnapok, projekt hét, projekt hónap.
  - Országos programokhoz való kapcsolódás pl. TE SZEDD mozgalom.

i.) A hatékony, önálló tanulás

A hatékony és önálló tanulás feltétele, hogy az egyén ismerje és értse saját tanulási stratégiáit, készségeinek, tudásának erős és gyenge pontjait, valamint képes legyen megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, útmutatást. A hatékony és önálló tanulás olyan alapvető képességek meglétét igényli, mint az írás, olvasás, számolás,

valamint az informatikai eszközök használata. A magabiztosság és a motiváció e kompetencia elengedhetetlen eleme.

Színterei: tanítási órák, napközi, tanulószoba, könyvtár, otthoni környezet.

j.) Szociális és állampolgári kompetencia

E kompetencia alapja az a képesség, hogy különféle területeken hatékonyan tudjunk kommunikálni, figyelembe véve a különböző nézőpontokat, bizalomkeltők, empatikusak legyünk. Az attitűdök vonatkozásában fontos az együttműködés, a magabiztosság, az integritás. Idetartozik a stressz és a frusztráció kezelése, a változások iránti fogékonyság.

Az állampolgári kompetencia olyan képességeket igényel, mint a közügyekben való hatékony együttműködés, nyitottság, érdeklődés.

A sikeres kapcsolatok és társadalmi részvétel érdekében elengedhetetlen a normatudat, a viselkedési és az általánosan elfogadott magatartási szabályok megértése, betartása.

k.) Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására.

Olyan készségek, képességek meglétét jelenti, mint a tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, elemzés, kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés, és vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés.

Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során szükség van.

l.) Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A művészeti nevelés is kiemelkedően fontos területe iskolánknak.

Tanulóinknak többféle lehetősége is van tehetségük kibontakoztatására. Meghatározó az egyéni alkotótevékenység, de a művészeti nevelés lehetőséget ad csoportos munkára, közösségfejlesztésre is.

Pedagógusaink egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a művészeti tárgyak igényes oktatására, a tehetséggondozásra. Minderről színvonalas szerepléseink, kiállításaink, a versenyeken elért eredményeink tesznek tanúbizonyságot.

A művészeti nevelés magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezését a hagyományos művészetek nyelvein, illetve a média segítségével. Ide sorolhatjuk az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a fotót, a mozgóképet.

A művészeti nevelés területei:

α. Irodalom, dráma

A tantárgyi órákon különféle képességfejlesztés folyik. Pl.: A kommunikációs játékokon keresztül fejlődik a gyerekek közösségi szereptudata, beszédtechnikai gyakorlatokkal segíthetjük a szép magyar beszéd elsajátítását, a színes játékok a gyermek fantáziáját fejlesztik, a memória-gyakorlatok az intellektuális képességeket tréningezik, az improvizációs szerepjátékok egyaránt segítik tanulóink megismerését és érzelmi fejlődését.

β. Ének-zene, tánc

Ha gyermekeink egyszerre énekelnek, játszanak, táncolnak, ezáltal több képességük is fejlődik, ez különösen az alsó tagozaton meghatározó. Kielégíthető mozgásigényük, feszültségeik feloldódnak. A népi gyermekjátékok során fejleszthető a tiszta, szép magyar beszéd (irodalom, nyelvtan), a társas kapcsolatok kialakítása, alkalmazkodóképesség (magatartás), a versenyszellem (testnevelés), szerepjáték (színjátszás) viselkedéskultúra, ritmusérzék, tisztán, jól intonált éneklés, hallásfejlesztés (ének-zene, énekkar), kreativitás, leleményesség. A leglényegesebb: a magyar nyelvi-, zenei- és mozgáskultúra ápolása együttesen. Iskolánk telephelye a Laurus Művészeti Iskolának, mely a néptánc és a zene tanulásának biztosít lehetőséget iskolánkban.

γ. Vizuális kultúra

A vizuális kultúra a teljes látható és láthatóvá tett tárgy- és jelenségvilág (a természet, a mesterséges környezet és a képzelet világa) használata és alakítása. A vizuális nevelés feladata: azoknak a képességeknek és készségeknek fejlesztése és ismereteknek az átadása, amelyek a látható világ használatához, alakításához szükségesek.

Kiemelt kompetenciafejlesztési területek a művészeti nevelés területén:

- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség
Művészi önkifejezés, előadókészség
Európai és egyetemes kulturális örökség megőrzésére irányuló igény Az esztétikum igénye a mindennapokban
- Környezettudatosságra nevelés
Környezetünk esztétikus értékeinek megőrzésére, gyarapítására való igény

Kiemelt fejlesztési feladatok a kulcskompetenciákhoz

A NAT kiemelt fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákra épülnek.

- Énkép, önismeret

Az egyén önmagához való viszonyának alakításában alapvető célként tűzhető ki az önmegismerés és az önkontroll; a felelősség önmagunkért; az önállóság; az önfejlesztés igénye és az erre irányuló tevékenységek.

- Hon-és népismeret

Tanulóink ismerjék meg nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit: kiemelkedő magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők munkásságát, ismerjék meg a haza és szűkebb környezetük, földrajzát, történelmét, irodalmát, kultúráját, mindennapi életét. Kiemelt szerepet kapjon lakóhelyük Kunmadaras.

- Európai azonosságtudat- egyetemes kultúra

Európa a magyarság tágabb hazája. Magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká. A tanulók ismerjék meg az egyetemes emberi civilizáció legjellemzőbb, legnagyobb hatású eredményeit. Váljanak nyitottá a különböző szokások, életmódok, kultúrák iránt.

- Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

Fontos feltétele az egyén részvétele a civil társadalom, a lakóhelyi, a szakmai, kulturális közösség életében és /vagy a politikai életben. Az aktív állampolgári létezés ismeretek, képességek, megfelelő beállítottság és motiváltság szükséges.

- Gazdasági nevelés

Az iskolai nevelés során kellő figyelmet kell fordítani a gazdálkodással és a pénzügyekkel kapcsolatos képességek fejlesztésére, hogy tudjanak eligazodni a fogyasztási javak, szolgáltatások, marketinghatások és viselkedésmódok között.

- Környezettudatosságra nevelés (Egészséges és környezettudatos életvitel)

A szép és egészséges környezet önmagában is nevel a környezet védelmére, megóvására. A mi feladatunk, hogy a gyerekek bevonásával ezt a környezetet megóvjuk, tovább szépítsük. Környezeti értékeink, és egészségünk védelme az emberiség jövője szempontjából egyre fontosabbá válik.

- Tanulóinknak meg kell ismerniük:

- az egészséges életmód előnyeit és lehetőségeit,
- a káros szenvedélyek leküzdésének módjait,
- az emberiség előtt álló ökológiai problémákat,
- az egészséges környezet kialakításának és védelmének lehetőségeit.

Nem kampányszerű akciókban rejlik a megoldás, hanem a mindennapi tevékenységünkben, a környezettudatos szokásrend kialakításában és mindennapi gyakoroltatásában.

- A tanulás tanítása

Tág értelmezése magában foglalja valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejlődését, fejlesztését.

Minden pedagógus feladata, hogy felkeltse az érdeklődést a különböző szaktárgyi témák iránt, útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával kapcsolatban, valamint tanítsa a gyermekeket tanulni.

Törekedni kell a gondolkodási képességek, elsősorban a rendszerezés, a valós vagy szimulált kísérleteken alapuló tapasztalás és kombináció, a következtetés, és a problémamegoldás fejlesztésére.

- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

A felnőtt lét szerepeire való felkészülés fontos eleme a pályaaorientáció. Tudatosítanunk kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször kényszerülhetnek pályamódosításra. A megfelelő pályaválasztáshoz fontos: az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése; a legfontosabb pályák, foglalkozási ágak megismerése. Az iskolának átfogó képet kell nyújtania a munka világról. A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttéléshez, szükséges a szociális és állampolgári kompetencia tudatos, pedagógiaileg tervezett fejlesztése.

- Testi és lelki egészség (Mozgáskultúra, egészséges életmód)

Az iskola segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak, és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékévé való tiszteltetésére is nevel. A pedagógusok készítsék fel a tanulókat az egészséges életvitelre, a konfliktusok elfogadható kezelésére, a veszélyes helyzetek, anyagok kerülésére.

A testnevelésnek és a sportnak egyedülálló szerepe van a mozgatórendszer, a mozgásszabályozás fejlesztésében, a civilizációs ártalmak megelőzésében, a mozgásszervi elváltozások javításában. Sajátosan összetett műveltségi terület, mivel a mozgás az élet velejárója, nélküle nem képzelhető el semmilyen kognitív funkció működtetése.

Hozzájárul a személyiség harmonikus fejlesztéséhez, az egészséges életmód megalapozásához.

Széles körű elméleti és gyakorlati ismeretek, képességek és készségek célszerű viselkedésbe integrálásával elősegíti a tanulók szocializációját. Előmozdítja a belső erőforrások mobilizálását, pozitívan befolyásolja az erkölcsi, akarati tulajdonságokat, az élet minőségét. Fejleszti az egyén esztétikai érzékét, tűrő- és alkalmazkodási képességét. Segíti a helyes önértékelés kialakítását, a teljesítménynek, mint értéknek a felismerését.

A testnevelés tanításunk célja, hogy fejlessze a tanulók mozgásműveltségét, cselekvési

biztonságát, sikeres, aktív életvitelű embereket formáljon, akik örömet lelnek a különféle pszicho motoros tevékenységekben, elviselik a stresszt, a fizikai igénybevételeket, követik a szabályokat, igénylik és elfogadják a közösségi normákat, a megmérettetést és az értékelést. Iskolánk tárgyi feltételei megfelelnek a célok megvalósításához, a mindennapos testnevelés bevezetéséhez. A tanulók életkorából, alkatából és személyiségéből adódó különbségek szükségessé teszik a rendszeres differenciálást, valamint a tanórai teljesítmények megítélésében az önmagukhoz mért fejlődés szerinti értékelést.

Nagy súlyt fektetünk arra, hogy aktív és egyre tudatosabb testmozgással előzzék meg a tartási rendellenességek kialakulását, kerüljék a gerincoszlopot károsító helyzeteket és mozgásokat.

1.4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskolai és társadalmi élet minden területén társaikhoz és a felnőttekhez való viszonyulásában következetesen legyen jelen a keresztyén értékrend.

A tanulók első számú feladata a tanulás, melyben az igényességre és az egyre magasabb önállóságra kell törekedni.

Be kell tartani a Házirend magatartás, szorgalom és viselkedéskultúrával kapcsolatos kívánalmait.

Viselkedésüket az erkölcs és az illem normatívái jellemezzék (megbecsülés, tisztelet, udvariasság, szép magyar beszéd, étkezés és higiéniai előírások betartása, a környezet rendje, tisztasága, a társadalmi tulajdon védelme).

Öltözködésük legyen mértéktartó, a Házirendnek megfelelő.

A pozitív normák kialakulásának segítése érdekében a pozitív nevelői példaadás minden területen érvényesüljön.

A személyiség fejlesztésében nagy szerepe lehet a különböző kötelező tanórán kívüli tevékenységeknek: szakköri munka, tanulmányi, kulturális versenyek, házi bajnokságok, művészeti csoportokban való tevékenykedés, iskolai sportkör, DSE tagság stb. A szabadidő hasznos eltöltésének koordinálásában az osztályfőnököknek, szaktanároknak nagy szerep jut. Az osztályközösség formálásában kiemelkedő a havi rendszerességgel megtartott osztályprogram.

A nevelés-oktatás folyamán alakulnia kell a gyermekek személyiségének, vagyis szükséges, hogy átéljék emberi méltóságukat, szabadságuk következményeként a felelősséget.

Nem beszélhetünk addig a személyiségfejlesztésről, amíg nem biztosítjuk az alapvető készségek, képességek fejlesztését. Tudatában kell lennünk annak, hogy a személyiségfejlesztést csak a szülőkkel együtt tudjuk megvalósítani; ill. annak, hogy a gyerekekre hatnak az iskolán kívüli közösségek is.

A személyiségfejlesztés feladatait a következő területekre bontva adjuk meg, összhangban a pedagógiai program alapelveivel, cél- és feladatrendszerével, valamint a NAT-ban képviselt értékekkel és a helyi sajátosságokkal:

- a) Az értelem művelése
- b) Segítő életmódra nevelés
- c) Egészséges és kulturált életmódra nevelés

Az egyes területekhez a következő konkrét feladatok elvégzését látjuk fontosnak:

- a) Az értelem művelésénél fontos *a megismerési vágy, a felfedezési vágy, a játékszeretet és az alkotásvágy* fejlesztése. Ezzel egyidejűleg fejlesztenünk kell a tanulási képességeket is: *a kognitív műveleteket, a megismerést, a gondolkodást, a kommunikációt, valamint a tapasztalati és értelmező tanulást, mindezt a következetes kompetencia alapú oktatáson keresztül.*
- b) A segítő életmódra nevelés *a keresztyén értékrend megismerését, elfogadását, e szerinti viselkedés kialakítását, valamint a viselkedéshez szükséges képességek kiépülését* jelenti. Az igazon, a jón, a szépen, nyugszik, példát maga Jézus adott: **"Példát adtam nektek: amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek."/Jn. 13, 15/**

Jézus példájának *megismerése és elfogadása* fokozatosan történik. Először a gyerekeknek el kell sajátítaniuk a keresztyén viselkedés alapvető szabályait, meg kell érteniük a szabálytudat, a döntési szabadság és felelősség szerepét. Olyan iskolai életrendet kell kialakítanunk, amely a hétköznapi életben elősegíti, hogy a tanuló megtapasztalhassa a kölcsönös megértés, együttérzés, segítőkészség előnyeit, hiányuk következményeit. A közvetlen megtapasztalás mellett nagy szerepük van a közvetett hatásoknak élményeknek is (élő és történelmi személyek; a szentírás alakjai, példázatai, eseményei; irodalmi hősök, csoportok)

Ahhoz, hogy *a jézusi ember szokásait ki tudjuk alakítani*, szükséges olyan légkörnek a megteremtése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat, mivel a magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvártak. Fontos az élményszerű, pozitív minták felkínálása személyes példamutatással, irodalmi, bibliai, történelmi szereplők tetteinek, magatartásainak átélési lehetőségével; a negatív, antiszociális minták hatásának a csökkentése.

Meghatározó a pozitív érzelmi légkör kifejlesztése és fenntartása az osztályokban, a tantestületben, az iskolában, amelyben úgy a tanulók, mint a pedagógusok biztonságban és jól érzik magukat.

A segítőképeség fejlesztéséhez az iskolának fel kell kínálni a segítség sokféle lehetőségét és módját

Az együttműködési képesség fejlesztéséhez a pedagógusnak rendszeresen kell élnie a segítő együttműködés formáival, (együtt cselekvés, közös kirándulás, közös feladatmegoldás). Az iskolának úgy kell szerveznie a tevékenységeit, hogy az osztályok legalább havonta egyszer részt vehessenek olyan tevékenységben, amely a segítő együttműködés által valósul meg.

c.) Egészséges és kulturált életmódra nevelés

A református iskola a teljes ember nevelésére hivatott. A teljes ember kifejezés magába foglalja azt, hogy az ember testből és lélekből áll. Feladatunk tehát úgy nevelni a ránk bízottakat, hogy testileg-lelkileg egészségesek legyenek. Közvetve vagy közvetlenül, minden tevékenységünkkel ezt kell elősegíteni.

Mindezt a közösségben, a közösség által kívánjuk elérni. Ezért célunk az iskolai formális közösségek fejlesztése:

Ennek érdekében feladatunk:

- minden tevékenységünket – az oktatás és a nevelés területén egyaránt – a gyerekek szeretete hassa át,
- meglássuk, megláttassuk és továbbfejlesszük a gyermekek személyiségében rejlő értékeket,
- a tárgyi tudás mellé a gyermek szerezzon olyan kommunikációs képességeket is, amelyek segítségével tudását önmaga és mások számára hasznosítani tudja,
- tanítsuk meg őket az egyéni és csoportos versenyzésre,
- elsősorban személyes példamutatással neveljük gyermekeinket,
- lehetőségeink szerint a gyermekek számára biztosítsunk képességeiknek, érdeklődésüknek megfelelő változatos programokat, tevékenységi formákat,
- kiemelten hangsúlyt fektessünk a **kulcskompetenciák** fejlesztésére,
- jól együttműködjünk a térség iskoláival,
- a szülőkkel olyan szemléletben tudjunk együttműködni, hogy az iskola és a szülő egyaránt érezze: közösek a céljaink.

1.5. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Kiemelt kompetenciafejlesztési területek:

- **Szociális kompetencia:**
A saját egészséges életvitel meghatározó szerepének megértése
Testi, lelki egészség, egészségünk védelme, ennek szerepe a társadalomban
- Egészséges életmód iránti igényt.
- Tanulóink ismerjék meg - életkoruknak megfelelően - saját egészségi állapotukat.

- Ismerjék meg az egészséget károsító tényezőket és azok veszélyeit.
- Legyenek képesek elutasítani a számukra károsat, az egészség képviseljen értéket.

Az egészséges ifjúságért

Fontos az egészséges életmód kialakítása, elterjesztése. Cél, hogy a rendszeres fizikai aktivitás váljon magatartásuk részévé. Tudatosuljon bennük, hogy a test és lélek a biblia szerint egységet képez, testi egészségünk megőrzésének egyik módja a rendszeres testmozgás.

Értsék meg, hogy az egészség – a kiegyensúlyozott életvitel – eszköz a boldog és sikeres élet folytatásához.

- Szűrővizsgálatok

Intézményünk minden tanulóját a védőnő és a gyermekorvos, egy általuk elkészített, az intézmény vezetőségével egyeztetett terv szerint szűr a következő területeken:

Hallás

Látás

Gerinctarás

Lúdtalp

Ennek eredményeképpen a tanulók időben szakorvosi ellátáshoz jutnak.

Alakuljon ki a tanulóknak a felelősségérzet a környezetéhez való viszonyban: az egészséges környezet, mely teremtésétől fogva jó, csak védelemmel lehet megtartani olyan állapotban, amely az Istennek is kedves.

- Egészséges táplálkozásra nevelés feladatai:

- Az egészséges táplálkozás iránti igény kialakítása. (Napi ötszöri étkezés)
- A kulturált étkezési szokások, az étkezések rendjének kialakítása, és az ízléses terítés iránti igény felkeltése.
- El kell érniük, hogy tanulóink fogyasztási szokásaiban változás történjen, helyezték előtérbe az egészséges élelmiszereket.

- Személyi higiéné kialakításának feladatai:

- Helyes tisztálkodási és fogápolási igények kialakítása, technikák elsajátítása.

- Az időjárásnak, évszaknak megfelelő öltözködési szokások kialakítása. Váltócipő használata egyes termekben.
- Gyakori fertőző betegségek megelőzésének, terjedésük megakadályozása módjainak tanulása, ismerete, betartása.
- Káros élvezeti szerek veszélyeinek és fogyasztásuk következményeinek megismerése.
- Egészségügyi szolgáltatások rendszeres biztosítása, szükség szerint igénybevétele. (Iskolaorvos, védőnő, fogorvos)

- Mentálhigiéné feladatai:

- Biztonságos, nyugodt, bizalommal teli, elfogadó, szeretetteljes légkör biztosítása tanulóink, dolgozóink számára.
- Ésszerűen tervezett oktató és nevelőmunka, mely biztosítja tanulóinknak az egyenletes terhelést.
- Lehetőségek biztosítása, és személyes példamutatás a szabadidő helyes, egészséges eltöltésére.

- Családi életre nevelés feladatai:

- Tegyük képessé tanulóinkat a tartalmas, egyenrangú, harmonikus emberi kapcsolatok kialakítására és fenntartására. Tudatosítsuk, hogy a család életünk alapvető, legfontosabb közössége. Törekedjünk a kívánatos családmódel iránti igény felkeltésére és kialakítására.
- A családi életre nevelés fontos területe a szexuális nevelés. Feladatunk, hogy megismerjék és megérthessék testük működését, a nemiségnek az emberi életben betöltött szerepét.

Tájékoztatnunk kell a gyerekeket a nemi úton terjedő betegségekről, ezek következményeiről, és megelőzési lehetőségeiről. Ismereteket kell nyújtunk a fogamzásgátló módszerekről, a tudatos családtervezésről.

- Egészségfejlesztés az iskolában

A cél megvalósításához szükséges műveltségi területek, tantárgyak

Tantárgyak	Tanulási területek
<ul style="list-style-type: none"> - Közösségi nevelés órák, - Biológia órák, - Testnevelés órák, - Környezetismeret órák, - Természettudomány órák 	<ul style="list-style-type: none"> - Művészetek - Természettudomány és földrajz - Testnevelés és egészségfejlesztés

- Tanórai, tanórán kívüli tevékenységek, módszerek, eljárások

Tanórai	Tanórán kívül	
Az iskola helyi tantervébe a nevelő- és oktató munkához kapcsolódva beépítettük az egészséges életre nevelést, az egészségvédelmet szolgáló tananyagot.	Rendszeres	Alkalomszerű
	Osztályprogram	Világnapokhoz kötődők

Az egészségnevelést segítőik

Pedagógusok
 Gyermek- és ifjúságvédelmifelelős
 Gyermekorvos /iskolaorvos/
 Védőnő
 Fogorvos
 Szülők
 Drogkoordinátor
 Rendőrség

A mindennapi testedzés feladatai

Diáksport	
Minden nap Negyedórás mozgás /évszaktól függően szabadban, folyosón a tanítás előtti időben ½ 8-tól ¾ 8-ig Testnevelés óra	Tömegsport Napközis- és tanulószobás gyerekek szabadban történő sport-, és játéktevékenysége. Hozzájuk csatlakoznak szabadon az iskola sportot szerető tanulói is.

Cselekvési program

Őszi tevékenységi terület	
Alkalomszerű	Rendszeres
Játékos sportvetélkedő a szabadban /vegyes életkorú csapatok	1-4. évfolyam; a helyes táplálkozás, aktív testmozgás
Fogászati hónap – november /szűrés- valamennyi osztály-fogorvos!/ 1-8. évfolyam; - a fogmosás jelentősége Hulladékgyűjtés	5-8. évfolyam; - alkohol- és drogproblémák dohányzás aktív testmozgás

Téli tevékenységi terület	
Alkalomszerű	Folyamatos

Téli élmények, pl. korcsolyázás szervezése	1-4. évfolyamokban;
Szánkóverseny Téli túra az erdőbe/környezetvédelem: etető feltöltése/ Vetélkedő az egészségünkről	A egészséges életmódra nevelés kapcsolata, összefüggései Helyes táplálkozás-vitaminok 5-8. évfolyamokban; Egészséges táplálkozás A dohányzás elleni harc Családi életre nevelés A nemi érés problematikái

Tavaszi tevékenységi terület	
Alkalomszerű	Folyamatos
Madarak fák napja (máj.10.)	1-4. évfolyamon
A Föld világnapja(Ápr.22.)	
Kerékpártúra	Balesetmegelőző ismeretek
Mezei futóverseny	5-8. évfolyamon
Hulladékgyűjtés	Személyi higiénés ismeretek
Vetélkedő „Ültess fát!”- akció	Egészségmagatartás; az egészséges állapotot kedvezően és kedvezőtlenül befolyásoló szokások

Nyári tevékenységi terület	
Alkalomszerű	Folyamatos
Barátságos mérkőzések	1-4. évfolyamon
Sportversenyek szervezése iskolán belül	A helyes napirend, az egészséget támogató szokások kialakítása, gyakoroltatása (család, szülők szerepe, a válogatás nélküli tv- és videó fogyasztás gyermekekre gyakorolt kedvezőtlen hatása, agresszió, félelem)
Vetélkedő: teszt és gyakorlati feladatokkal	5-8. évfolyamon
Védőnő, orvos vagy a tanulókhöz közel álló személy beépítése az egészségnevelésbe, egészségvédő tréningekbe.	Napirend, jó és rossz szokások a televíziózásban
Nyári tábor szervezése	A serdülőkor specifikumai /nemi különbségek /
	A nyári szünet közeledtével a baleseteket okozó tényezők körül a figyelmetlenség, ismerethiány, gondatlanság a legtöbb esetben közrejátszanak.

- Az egészségnevelés prevenció programjai:

- A felső tagozatos osztályfőnöki órákon az osztályfőnökök folyamatosan foglalkoznak az egészséges életmód kérdéseivel (Lásd. ajánlás az osztályfőnöki órákhoz)
- Előadókat hívunk a következő témakörökben:
  - Káros szenvedélyek, drogok
  - Tűzvédelem
  - Közlekedésbiztonság
 Ebben segítenek évek óta a rendőrség szakemberei.

Az egészségfejlesztés és a környezetvédelem iskolai feladataival a programban részletesen foglalkoztunk.

Szorosan kapcsolódik ehhez a két témakörhöz a fogyasztóvédelem.

Napjaink fogyasztói társadalmában a vállalkozások profitorientáltsága mértéktelen fogyasztásra buzdít. A média ontja a reklámokat, amelyek a legkülönfélébb árucikkek megvásárlását népszerűsítik.

Az egyes reklámszakemberek által készített reklámok kiszolgáltatottá teszik a fogyasztót. Arra ösztönzik, hogy a valódi szükségleteinél többet vásároljon. Ezzel megnő a kidobásra ítélt tárgyak tömege, ami tovább szennyezi környezetünket. Így jövőnk szempontjából nagy szerepe van a **tudatos fogyasztói magatartás kialakításának**.

Ennek érdekében legfontosabb céljaink és feladataink a következők:

- Már általános iskolás korban fel kell hívnunk a figyelmet a mértéktelen fogyasztás veszélyeire, környezeti hatásaira.
- **Kritikai magatartást** kell kialakítanunk a médiában elhatalmasodó reklám kampánnyal szemben.
- Ki kell alakítanunk azokat a **döntési képességeket**, melyek gyermekeinket hozzásegítik felnőtt korukban ahhoz, hogy tudatosan tudjanak választani a szükséges és szükségtelen, valamint az értékes és értéktelen között.
- Környezeti nevelésünknek legyen része a **környezettudatos fogyasztói magatartás** elsajátítása.

- A fogyasztóvédelmi oktatás lehetséges iskolai szinterei:

- **Tanítási órák**
Az egyes tanítási órák tananyagában jelenjenek meg a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak
Vetélkedők, versenyek, rendezvények
- **Iskolán kívüli foglalkozások**
Piaci séták, kirándulások, környezetvédelmi külső foglalkozások
- **Módszertani lehetőségek:**
Médiafigyelés, reklámkritikák
Döntéshozatali képesség erősítése döntéshelyzetek kialakításával

Szituációs játékok, esetelemzések, érveléstechnikai gyakorlatok

1.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység**A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők**

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók nevelése az integrációs keretben folyik az iskolában.

Pedagógiai rendszerünk kiindulópontja, hogy a tanulók közti különbségek rendkívül sokfélék, a személyiség széles dimenzióiban írhatók le, és nem korlátozhatók valamely tantárgyban elért iskolai eredményekben megmutatkozó különbségekre. A differenciálás nem azonosítható a felzárkóztatással és a tehetségneveléssel, a differenciálás tehát nem csak a tanulmányi eredményesség szintjeihez igazodik. A differenciálás mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. Nevelésünk, oktatásunk igazodik a tanulóhoz, és ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, amelynek tanulóink részesei.

Alapelveink:

- Olyan emberek nevelése a cél, akik egész életükön át nyitottak a folyamatos tanulásra, információk szerzésére.
- A tanulókkal szemben az egyéni fejlődésnek megfelelő elvárásokat és ezzel harmonizáló feladatokat szükséges megfogalmazni, biztosítani.
- A tanulókat alapvető, korszerű kompetenciák (anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, informatikai, természettudományi, társadalomtudományi, esztétikai, etikai) birtokába kell juttatni.

Általános céljaink:

- A kompetenciaalapú oktatás és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációs programjának összehangolása. A kiemelt figyelmet igénylő tanulók mindegyikénél rendelkezzenek a pedagógusok megfelelő információval és alkalmazzák a megfelelő módszert fejlesztő, oktató munkájukban.
- Az intézmény vezetése és érintett pedagógusa kapja meg a szükséges információkat
- Az iskolai program – építve több hazai és nemzetközi iskolafejlesztő program legjobb tapasztalataira – egy olyan nyitott iskolamodellt vázol fel, amely alapvetően fontosnak tartja a tanuló szükségleteire, viselkedésére, tulajdonságaira való reagálást, illetve érdekeltté, motiválttá akarja tenni őt saját nevelődési, tanulási folyamataiban. Az egyén fejlesztésén keresztül – azzal kölcsönhatásban – fejleszti a befogadó

közösséget, s a közösen végzett tevékenységek, együttes élmények, az egész személyiség érzelmi, morális fejlődését segítik.

- A program a mások iránti nyitottságot és elfogadást, a szorgalmat kiemelt értéknek tekinti. Az egész személyiséget fejlesztve tanít. Meghatározó benne a gyermekközpontúság, a pedagógus és a tanuló kapcsolata. A tanulókon keresztül az iskolába járó gyermekek családjaira is hat.

Tudatos pedagógiai munkával arra törekszünk, hogy nevelési- és oktatásszervezési keretünket mihamarabb az alábbi kívánalmak jellemezzék:

- Biztosítjuk minden gyermek számára a lehetőséget képességei kibontakoztatásához.
- Az előzetes, otthonról hozott tudást, kultúrát minden gyermekértékként képviselheti.
- Tudatosan figyeljük és fejlesztjük a gyermekek csoport-szociális készségeit.
- A szülő, a család (mint partner) résztvevője az iskolai folyamatoknak.
- Együttműködő, elfogadó, előítéletek nélküli környezetben dolgozunk.
- Megvalósul az oktatásban, nevelésben érintett intézmények szervezett, tudatos együttműködése.
- Az iskolai hatékonyság visszajelzésére tanulókövetést végzünk.
- Pedagógusaink állandóan gazdagítják az ebben felhasználható pedagógiai, módszertani repertoárjukat.

Az intézmény felzárkóztatást célzó egyéni foglalkozást szervez integrációs oktatási módszereket alkalmaz, célzott programokat tár fel, kapcsolatot tart fenn valamely szakmai támogató hálózattal (RPI, stb). Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Minden gyermek rendelkezik bizonyos képességekkel, az iskolának pedig az a feladata hogy ezeket a képességeket fejlessze.

A beilleszkedési és magatartási gondokkal küzdő tanulók esetében a tanulási esélyegyenlőség megteremtéséhez legfontosabb feladatunk a prevenció és a folyamatos gondozás.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók oktatása differenciált tanulásszervezés mellett folyik, illetve korrepetálási lehetőséget biztosítunk számukra.

Abban a kérdésben, hogy a gyermek, tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, vagy sajátos nevelési igényű, a **nevelési tanácsadó** illetve a **szakértői és rehabilitációs bizottság** dönt. E döntés alapján történik egyéni fejlesztésük.

Felzárkóztatást szervezünk a nem kötelező tanórai foglalkozás keretében a **tanulók érdeklődése, igénye szerint**.

A felzárkóztatás kiindulása mindig a tanulási nehézségek okainak feltárásával kezdődjön.

Ez nem csak az osztályfőnökök és a fejlesztő pedagógusok feladatköre, hanem mindnyájunk

felelőssége.

A felzárkóztatás alapja a **bizalom és az önbizalom erősítése**, a fokozott személyesség a munkakapcsolatban. Ezek nélkül nincs hatékony fejlesztés!

Személyre szabott feladatokkal segítünk a lemaradt tanulókon. Fontos, hogy **szintjükhöz mérjük a követelményt**. A **fokozatosság elve alapján** nehezülhetnek ezek a feladatok.

Felzárkóztatást elősegítő programjaink:

- tanórán belül differenciált foglalkozást, fokozott segítségnyújtást biztosítunk a tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek számára,
- tanulóinkat önmagukhoz képest értékeljük,
- logopédus segítségével felhívjuk a tanulási problémák okára a figyelmet,
- szükség esetén további vizsgálatokra küldjük tanulóinkat,
- a diagnózisnak megfelelő terápiás foglalkozásban részesítjük tanulóinkat – fejlesztő foglalkozások, tanulás-korrekció, korrepetálás,
- a tanulási zavarral küzdő tanulókat segítik az önálló tanulás szokásainak, és a tanulási készségek kialakításában (szövegértés, olvasástechnika), s a tanulási technikák megismerésében, alkalmazásában,
- tanuló párok kialakítása,
- tanulási technikák elsajátíttatása szakórákon és egyéni foglalkozásokon, **(tanulás tanítása, önálló hatékony tanulás kompetenciája)**,
- rendszeres ismétlés, gyakoroltatás, változatos tanulásszervezés,
- egyéni tanulási motiváció erősítése, biztató dicsérettel, javító szándékú elmarasztalással,
- közösség nevelő hatása (társak hatása sokszor erősebb, mint a pedagógusé),
- a kötelező tanítási órákon kívüli foglalkozásokon, szakkörökön is adjunk lehetőséget a tanuló személyiségfejlődését elősegítő tevékenységekre (szaktárgyi, tánc, dráma, kézműves, sport szakkörök).

Eredményes nevelő-oktató munkánk érdekében a magatartási problémák megfelelő, személyre szabott, és türelmes kezelése minden pedagógus fontos feladata.

A beilleszkedési zavar az elfogadott társadalmi normáktól való eltérő viselkedés. Pontos meghatározása nehéz, mert a társadalomban sokféle párhuzamos normatíva és elvárás-rendszer létezik. Szoros összefüggés van az adott társadalom helyzete, életszínvonala és a normaszegés mértéke, jellege között.

Fontos feladatunknak tartjuk időben felismerni és kiszűrni a beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdő tanulókat. Ez a tevékenység csak akkor eredményes, ha ismerjük a magatartási zavarok megnyilvánulásának leggyakoribb formáit.

Az iskolai nevelő-oktató munkában a tanuló beilleszkedési problémái, zavarai a tanuló eltérő

magatartásában figyelhetők meg. A viselkedészavarok megnyilvánulása változatos: az enyhe szorongástól a súlyos neurotikus tünetekig, a csavargástól az erőszakos tettekig, az enyhébb kényszerektől a súlyos pszichotikus megnyilvánulásokig terjedhetnek ki.

Fel kell figyelnünk:

- az agresszív megnyilvánulásokra,
- a közönyre és a passzivitásra,
- az érzelem-szegény, apatikus magatartásra,
- a túlzott félelemre és szorongásra,
- a kifejezett féltékenységre, irigységre,
- a beszédzavarra,
- a hirtelen romló tanulmányi eredményre stb.

A problémák, a nem elfogadható viselkedés számbavétele után következik a viselkedési zavart kiváltó pszichológiai, szociális, esetleg biológiai okok feltárása.

- a családi környezet hatásaiból ered-e (pl. nevelési hibák, a szülők deviáns magatartása),
- a család és az iskola ellentétéből fakad-e,
- iskolai ártalmakra vezethető- e vissza (pl. túl magas követelmények, túl szigorú, autokratikus magatartás, gúny, megszegyenítés, túlzottan engedékeny, irányítás nélküli nevelés stb.)
- esetleg a kedvezőtlen társas pozíciók (pl. peremhelyzet) következménye

Az időben nyújtott szakmai segítség képes a folyamatot megállítani. Ezért az iskola feladatai között az egyik legfontosabb a helyzet felismerése, jelzése, a megfelelő szakemberhez való irányítás, speciális csoportba való javasolás. Nagyon fontos az együttműködés az egészségügy, a gyógypedagógia és a nevelési tanácsadó szakembereivel.

A beilleszkedési, magatartási zavarok megoldását, ill. enyhítését az alábbi pedagógiai tevékenységekkel kívánjuk elérni:

- békéltető, konfliktusmegoldó stratégia alkalmazásával;
- a felnőttek és a serdülők közötti barátságos viszony kialakításával, amely lehetővé teszi, hogy a tanuló problémáival, érzelmi konfliktusaival, kritikus élethelyzeteiben bizalommal fordulhat tanítójához, tanáraihoz;
- személyes szeretetteljes bánásmód kialakításával;
- teljesíthető, reális követelmények támasztásával;
- a pozitív énkép kialakulásának támogatásával (dicsérettel, biztatással);
- a szülőkkel való rendszeres kapcsolattartással;
- az egy osztályban tanító tanárok együttműködésével, egységes nevelési elvek alkalmazásával;
- az osztályközösség segítő erejének mozgósításával;
- a közös iskolai és iskolán kívüli programok során a peremhelyzetű tanulók

bevonásával;

- következetes, a fegyelmi vétségek súlyával arányos büntetési rendszer kialakításával
- az ifjúságvédelmi felelőssel való együttműködéssel;
- szükség esetén pszichológus, ill. más külső szakember segítségének igénybevétele

Sajátos nevelési igényű tanulók

Az iskolában sajátos nevelési igényű tanuló nevelése-oktatása –megfelelő szakember hiánya miatt nem ellátott feladat.

Tehetséges tanulók fejlesztése – tehetség gondozás

Kiemelt fontosságú a tehetségek felismerése és fejlesztése.

Minden pedagógus, de elsősorban az osztálytanító, szaktanár és osztályfőnök feladata, hogy felhívja a figyelmet tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről. E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt, együttműködést tételez fel a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel.

A tehetségfejlesztés lehetőségei iskolánkban:

- Differenciált tanórai munka
- Felkészítés versenyekre, pályázatokon való részvételre
- Felkészítés középiskolai tanulmányokra
  - Személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése
  - Kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása, aki gondoskodik megfelelő fejlesztésükről.
  - Versenyeztetés: tantárgyakhoz köthető, sport, művészeti és komplex versenyek megszervezése, és azokon való részvétel intézményi, illetve területi illetve országos szinten.

Fejlesztendő kompetenciaterületek:

- Munkavállalói, innovációs és vállalkozási kompetencia területén:
Egyéni tervekészítés, megmértetés, kockázat felvállalása (versenyek),

- Digitális kompetencia területén:
Önálló információkeresés interneten (előadások készítése, újságszerkesztés)
- Személyes és társas kapcsolati kompetenciák területén:
Közjó iránti elkötelezettség, csoportmunkában konfliktus megoldási készség
- Tanulás kompetenciája
Saját tanulás megtervezésének, megszervezésének képessége.

Feladataink, tevékenységeink a kompetenciaterületek fejlesztése érdekében:

- tanulmányi versenyek szervezése minél szélesebb körben,
- a versenyek legfontosabb eleme a felkészítés, amely egyéni, építkező jellegű legyen,
- hatékony a kiscsoportos munkamódszerek alkalmazása;
- a versenyzés etikájának megtanítása;
- fontos a versenyre való felkészítő tanárok kísérő, együttérző, támogató szerepköre;
- önálló kiselőadások szakórákon, szakkörökön, elsősorban a tehetséges tanulóknak;
- biztató értékelés;
- differenciált feladatok adása;
- csoportfoglalkozások szervezése, amelyek az adott témakörben való jártasság szerint átjárhatók;
- a tanterem átalakításának lehetőségei (asztalok összetolása – kötött padosok – kör, félkör alakban)
- a házi feladatok differenciálása;
- órai gyakorlaskor más-más feladatkörök (pl. önálló szövegfeldolgozás közös olvasás, lényegkiemelés) A könyvtári tevékenység fontos színtere e témának is:
- könyvkölcsönzés szabad érdeklődés alapján délutánonként, kutatómunkák
- könyvtári órák a könyvtárhasználat céljából, illetve egy-egy téma feldolgozása tanári irányítással, kutatási lehetőségekkel
- önálló kezdeményezés támogatása (kezdeményezőkészség és vállalkozási kompetencia)
- a könyvtár egyéb lehetőségeinek kihasználása – zenehallgatás, videózás „könyvtár mozi”, színjátszó jelenetek (jelmeztár használata), társasjátékok, diavetítés, számítógépes programok végigjátszása, lexikon-szótár használata, bábozás,
- „csendes” olvasó órák egy-egy osztály számára – főleg olvasótermi könyvekkel
- kisebb kézműves és dekorációs munkák, kiállítások rendezése
- újságírás, újságszerkesztés, riportkészítés – írott formában (magnófelvétellel), videóval, (digitális kompetencia)
- műsorok összeállítása a források felhasználásával
- egyéni illetve kiscsoportos beszélgetések (anyanyelvi kommunikáció)
- internet-használat kutatómunkához, iskolaújság készítéséhez. (digitális kompetencia)

A tehetséges gyermek felismerésében mérce lehet:

- gondolkodásmódja, tudása (jobbat, többet tud);

- versengő magatartása;
- állhatatossága, a tanulás iránti lelkesedés;
- a „mássága”;
- érzékenysége, szereplési vágya, jó beszédkézsége.

A tehetséges gyermek szükségletei (kognitív, affektív, szociális) nem térnek el az ún. „átlagos” képességű gyermek szükségleteitől. A tehetségek felismerésében, támogatásában nem a kiválogatásuk a döntő, sokkal inkább a megfelelő környezeti tényezők biztosítása. Meghatározó jelentőségű a család, az iskola, a társak alkotta mikrokörnyezet.

1.7. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés területei, szinterei:

A gyerekek szempontjából meghatározó a család, az óvoda és az iskola, mert az alapvető viselkedési formákat itt sajátítják el. Nem becsülhető le a baráti kör, sportegyesület és egyéb közösségek hatása sem, de ezek csak később kezdenek előtérbe kerülni. A társadalom egészének hatása elsősorban a médián keresztül közvetítődik. A média hatása különösen erős a gyerekekre. Ezt az iskolának figyelembe kell venni, és megfelelően értelmeznie.

(digitális kompetencia)

A közösségi nevelés területei:

- család
- óvoda
- iskola
- iskolán kívüli közösségek, a gyülekezet
- társadalom

Az iskolában folyó közösségfejlesztés szinterei:

- tanórák
- közösségi nevelés órák

Tanórákon kívüli, felnőttek által szervezett, iskolai foglalkozások:

- napközi
- tanulószoba
- szakkörök
- sportkörök

Tanórákon kívüli, diákok által (tanári segítőkkal) szervezett iskolai foglalkozások

- diák-önkormányzati programok
- iskolai ünnepélyek
- gyülekezeti istentiszteletek

Szabadidős tevékenységek

- osztálykirándulások
- klubdelutánok
- tanulmányi kirándulások

Törekedni kell, hogy a közösségi nevelés színterein minél több olyan helyzetet teremtsünk, amelynek során formálódnak a tanulóknak a közösségi élet helyes normái. Javasolt feladat a közösségi kapcsolatok feltérképezése szociometriai méréssel.

A közösségfejlesztés formálásának feladatai, eszközei:

- egymás kölcsönös megismerése (családrajz, bemutatkozás, beszélgetés)
- kreativitás (közös műsorok, ünnepek, versenyek, környezetszépítés)
- demokrácia (felelősi rendszerek kialakítása és működtetése, diákönkormányzat)
- az önállóság fejlesztése (dramatizálás, szereposztás, tanulási módszerek megválasztása, gyűjtőmunka, stb.)
- feladatvállalás a közösség érdekében (az osztályban adódó tevékenységek, szerepvállalás, gyűjtőmunka)
- osztály-és iskolai hagyományok teremtése és ápolása (névnap, születésnap, gyülekezeti látogatás, stb.)
- a másság elismerése, elfogadása (beszélgetés a témáról, pl. etnikai, érzékszervi fogyatékos, más vallás).
- részvétel a gyülekezet életében (egyházi ünnepek, istentiszteletek)

Egyéb foglalkozások (napközi, tanulószoba)

A napközi otthonban folyó munkával szemben támasztott követelmények:

- a munkarend következetes beosztása és betartatása;
- a nevelő, az osztálytanító szoros munkakapcsolata;
- a tanulásban fokozatos önállóságra szoktatás;
- önművelés kialakítása;

A napközi otthon a tanítási – tanulási tevékenység speciális területe

A tanórai és a napközis munka személyiségfejlesztő szerepe kölcsönösen hat egymásra. A napközi otthonunk feladata a gondolkodáson, személyiségfejlesztésen túl a hatékonyság

és az önálló tanulás képességének kialakítása. Fontos a tanulási sorrend kialakítása, megalapozása. Az első évben a tanító ajánlja a helyes sorrendet és időbeosztást. Később a tanulók saját igényeik, kialakult szokásrendszerük szerint ezt módosíthatják.

Fontos, hogy lehetőleg eltérő jellegű feladatok kövessék egymást. A napközi otthonos nevelésnek biztosítani kell, hogy a tanulásra szánt idő (35 – 60 perc) alatt valamennyi gyermek képességeinek megfelelően felkészüljön a tanítási órákra. Ennek az időnek elegendőnek kell lenni arra, hogy az egyes tantárgyak helyes tanulási technikáját is elsajátítsák a tanulók, hogy aztán egyre inkább képesek legyenek az önálló tanulásra, önellenőrzésre az igényes és alapos munkára. Célul tűzzük ki, hogy a tanulók folyamatosan elsajátítsák a verbális tanulási technikát. Célunk az is, hogy kifejlesszük a tanulóknak az önművelési igényt egy – egy téma elmélyítésében. Fontosnak tartjuk a tanórán kívüli, de a tananyaggal kapcsolatos tevékenységek kezdeményezését (dramatizálás, állatok, növények életének megfigyelése stb.), melyekhez a csatlakozás nem kötelező, de a gyerekek nagy része szívesen végzi. A jó képességű tanulók fejlesztő feladatokat is kaphatnak, vagy szakkörön növelhetik tudásukat. A közösségi szellem kialakítása is hatásosabb lehet, mivel a gyerekekkel való viszony, légkör családiasabb. A komplexitás nagy segítséget nyújthat abban, hogy a napköziben töltött idő ne váljék valóságos tanórává. Itt nyílik lehetőség arra, hogy például egy vers megtanulását a tanító bábkészítéssel összekötve élvezetesebbé tegye. A helyes napirend fejlesztése elengedhetetlen a harmonikus együttműködés szempontjából. A különböző feladatokkal megbízott tanulók munkája személyiségformáló erővel rendelkezik. A közösségért végzett munka fejleszti a közösségi érzést (szocializáló). Feladatunk az, hogy a társas kapcsolatokat úgy próbáljuk alakítani, hogy a csoportban mindenkinek meg legyen a maga helye, szerepe és feladata. Ne legyen kiközösítés. Törekedni kell, hogy a csoportélet minden gyermeknek adjon alkalmat arra, hogy alá-, fölé- és mellérendelt szerepekben egyaránt szerezzon tapasztalatokat, valamint, hogy a gyermekek részesülhessenek azokban a pozitív élményekben, amelyek a csoporthelyzetekben átélhetők. Ezért nagy hangsúlyt kell helyezni a beszélgetésekre és a demokratikus helyzetmegoldásokra, mindig, mindenben szem előtt tartva a keresztyén erkölcsiséget. Az önellenőrzési, önértékelési képesség fejlesztése is megvalósul (heti értékelés). A berendezés, mint egyfajta motivációs elem jelentkezik. Lehetőség nyílik különböző kulturális programok szervezésére (versmondó verseny, ünnepekre való felkészülés, kézműves foglalkozás, kirándulás, tanulmányi séta). A napközi részt vállal a testi és az egészséges életmódra nevelésben is (tömegsport). A szabadidőnek hozzá kell járulni a gyermekek pihenéséhez és mozgásigényének kielégítéséhez egyaránt. A tevékenységet úgy kell tervezni, hogy a nevelői kezdeményezés mellett a gyerekek - lehetőség szerinti- szabad választása is érvényesüljön. Szabad teret kell adni a gyerekek spontán kezdeményezéseinek, s a nevelők által kezdeményezett tevékenységeket is úgy kell megválasztani, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését. A tevékenységi formákat igyekszünk olyan nevelői módszerekkel irányítani, melynek eredményeképpen a gyermekek megtanulhatják, hogyan tudják hasznosan, tevékenyen, értelmesen eltölteni szabadidejüket.

Tanórán kívüli színterek:

Nagy szerep jut a pedagógusok és a diákönkormányzatot segítő tanár szervező, irányító munkájának:

- csoportszellem erősítése sportversenyeken
- örülni egymás sikerének, a kudarc elviselése
- együttműködés a verseny folyamán
- érdeklődésüknek megfelelően részvétel a szakkörök munkájában
- kirándulások, táborozások során egymás segítése, megismerése
- közös részvétel a szülőkkel az állami és egyházi ünnepeken (szükség esetén feladat- illetve szerepvállalás)

Az iskolánkban folyó közösségfejlesztés eszközei, formái:

- Tanulmányi kirándulások
- Osztálykirándulások
- Közösségi nevelés órák (konfliktusok kezelése)
- Diákönkormányzati nap
- Iskolakezdő Kerti Party
- Évzáró Sulibuli
- Sportnap
- Alapítványi Bál
- Iskolai ki mit tud?
- Egyházi és állami ünnepeink méltó megünneplése, megemlékezések
- Klubdélutánok
- Farsang
- Mikulás
- Karácsonyi ünnepkör
- Pro schola díj átadása (annak, aki a legtöbbet tette a közösségért)
- Iskolaújság
- Kézműves foglalkozások:
- Házi rend
- Kapcsolat más iskolákkal
- Osztályok közötti versenyek
- Iskolák közötti versenyek
- Aktív szülői részvétel: Református Iskolásokért Alapítvány, Szülői Szervezet

Az iskola a tanulók nevelése, oktatása érdekében működik. A tanuló az iskolai tevékenységnek nem tárgya, hanem alanya. Érjük el, hogy a nevelés, oktatás folyamatában

a nevelők partnere legyen. Tekintsük munkatársunknak, akinek egyetértő közreműködése nélkül céljainkat nem érhetjük el. A mindennapos tanár-diák partnerkapcsolat kialakítása és megtartása mindkét fél elemi érdeke. Az együttműködés szervezeti kereteit a tanórai és tanórán kívüli (szakkör, kirándulások, bemutatók, ünnepi alkalmak, stb.) foglalkozások biztosítják, amit az iskolai munkaterv, órarend és a különböző csoportok munkatervei rögzítenek.

A törvényi szabályozás és a mindennapi élet is elengedhetlenné teszi, hogy a gyermek, a szülő és a pedagógus szoros kapcsolatban álljon egymással. Mindhárom fél érdeke, hogy ezek a találkozások minél hatékonyabbak legyenek és a felvetődő problémákra közösen találják meg a legjobb megoldásokat. A szülő és a pedagógus között pedig egy felelősségteljes partneri kapcsolatnak kell kialakulnia, hiszen az érdekük azonos: a kölcsönös bizalmon alapuló gyermeknevelés.

Az együttműködésnek, nem alkalmoszerűnek, hanem tervszerűnek és szervezettnek kell lennie.

1.8. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

A tanuló és a pedagógus együttműködésének formái

Területei:

- a mindennapos nevelő-oktató munka
- a tanórán kívüli nevelő-oktató munka
- szabadidős tevékenységek
- együttműködést elősegítő diákszervezetekkel kapcsolattartás

A mindennapos nevelő-oktató munka

Az iskolában a tanulás alapfontosságú tevékenység. A tanulás eredményessége közös érdeke és célja mind az iskolás gyermeknek, mind a pedagógusnak. Működési keretét a tankötelezettségi törvény és a helyi tervek szabályozzák.

A tanórán kívüli nevelő-oktató munka

A sikeres oktató-nevelő munka hatékonyságát növelhetjük:

- felzárkóztatással
- tehetséggondozással
- önművelésre neveléssel (p. könyvtárhasználat, egyéb információs eszközök

használatára való megtanítással)

Szabadidős tevékenységek lehetőséget teremtenek az osztályközösség kialakítására, erősítésére, a humánus kapcsolat és viszony kialakulására:

- **iskolai és osztályszintű közös rendezvények, ünnepek tartása** (egyházi és állami ünnepek, hangverseny, farsang, anyák napja, gyermeknap, közös kirándulás, kerékpár- és gyalogtúrák, fürdözések, színházlátogatás)

- **hagyományok ápolása** (szeretetvendégség, fogadalomtétel, kézműves nap, jótékonyági bál, farsang, hulladékgyűjtés, ünnepeinken műsoradás, koszorúzáson, ünnepségen való részvétel)

Az együttműködést elősegítő diákszervezetekkel való kapcsolattartás

DÖK:

Iskolánkban a tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőit, a tanulókat a tanórán kívüli, szabadidős tevékenységük érdekében az iskolában diákönkormányzat működik.

Az iskolai diákönkormányzat tevékenységét az osztályokban megválasztott küldöttekből a diákönkormányzat vezetősége irányítja.

A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelő segíti.

Az iskolai diákönkormányzat képviselőit az iskolai diákönkormányzatot segítő nevelő látja el. A diákönkormányzatot megillető javaslattevési, véleményezési és egyetértési jog gyakorlása előtt ki kell kérnie az iskolai diákönkormányzat vezetőségének véleményét:

- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- a házirend elfogadása előtt,
- az éves terv elfogadása előtt a tanulókat érintő programok tekintetében.

Tanévenként legalább egy alkalommal iskolai diákközgyűlést kell összehívni az iskola igazgatójának.

A diákközgyűlésen a diákönkormányzatot segítő nevelő, valamint a diákönkormányzat gyermekvezetője beszámol az előző közgyűlés óta eltelt időszak munkájáról, az igazgató tájékoztatást ad az iskolai élet egészéről, az iskolai munkatervről, az iskolai házirendben meghatározottak végrehajtásáról.

Feladat:

- tovább kell erősíteni működését, hogy a szervezet biztosítani tudja a megfelelő diákképviselőt
- rendszeres találkozója legyen az iskolavezetéssel, a pedagógusokkal
- tudatosítani kell a tanulóknál, hogy a DÖK munkája az iskolai tevékenységrendszernek fontos része

Iskolai sportkör:

- a mindennapos testedzés megszervezésében és végrehajtásában fontos szerepet tölt be
- felkészít és részt vesz különböző sportversenyeken (foci, atlétika,..stb.)

1.9. Tovább tanuló diákjaink figyelemmel követése, ennek módszerei, szabályai.

- A tovább tanuló diákok félévi és év végi tanulmányi eredményének figyelemmel követése, 9. és 10. évfolyamban.
- Módszerei: iskolavezetés személyes, írásos kapcsolattartása a középfokú intézményekkel és a diákokkal.
- A 8. osztály jelentkezési lapjához kísérő levél csatolása, amelyben szerepel a visszajelzés iránti igény.
- A visszaérkezett eredmények kiértékelése munkaértekezlet keretein belül.

1.10. A szülők és a pedagógusok együttműködési formái**Családlátogatások**

Célja: a tanuló otthoni környezetének megismerése, kapcsolattartás erősítése

Feladata: a családi háttér, a körülmények megismerésének birtokában tanácsadás a szülőnek a gyermek optimális fejlesztése érdekében

Szervezése: új osztályban célszerű az első félévben elvégezni az osztályfőnöknek

A családlátogatás megismétlése szükséges:

- ha a tanuló körülményei megváltoznak (elköltözés, kistestvér születése, haláleset, munkanélküliség, betegség stb.)
- ha a gyermek tanulmányi munkájában és/vagy magatartásában hirtelen romlás észlelhető, s nem tudjuk az okát.

Szülői értekezletek

Célja: a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása, fenntartása

Feladata: a szülők tájékoztatása az iskolai munkáról, tanácsadások nyújtása (tanulási módszerek, nevelési problémák, pályaválasztásban), a szülők kérdéseinek, javaslatainak, véleményeinek összegyűjtése, továbbítása az iskolavezetés felé

A szülői értekezletek fajtái: Osztályszülői értekezlet

Összehívja: osztályfőnök minimum két alkalommal évente. Kiemelt szerepe van a szülők és a pedagógusok közötti kapcsolat kialakításában és fejlesztésében.

Az SZMK iskolai választmányának értekezlete.

Összehívja: alkalmasszerűen az igazgató évente legalább kétszer

Összevont, réteg szülői értekezlet.

Az egész iskolát vagy egy-egy évfolyamot, réteget érintő kérdésben (leendő 1. és 5. osztályosok szüleinek, pályaválasztási szülői értekezlet, táborozók szüleinek stb.)

Összehívja: - az iskolavezetés, illetve például a táborszervező pedagógus

Rendkívüli, osztályszintű szülői értekezlet

Összehívja alapos és indokolt esetben: igazgató, osztályfőnök

Esetek: magatartási problémák megnövekedése, a tanuláshoz való viszony súlyos romlása, előre nem tervezhető lehetőségek felmerülése, ahol a szülők anyagi támogatására is szükség van (pl. külföldi utazás, táborozás stb.)

Fogadó órák

Célja: az osztályban tanító pedagógusok és a szülők személyes találkozása

Feladata:

- pedagógiai konzultáció, megoldások közös keresése
- a szülő egyénileg kapjon információt a gyermek előmeneteléről, magatartásáról
- a tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal a pedagógus részéről (tanulási módszerek, tehetséggondozás, felzárkóztatási lehetőségek, a szabadidő helyes eltöltésére javaslatok stb.)
- Gyakorisága: heti egy óra állandó (– főleg a bukásra álló tanulók szüleinek névre szóló meghívással, november, április eleje)
- Szervezés: - az időpont kijelölése: szaktanárok, értesítés szülőknek: osztályfőnök feladata
- Az iskolavezetés biztosítsa a szülő és a pedagógus közötti magán, négy szemközti beszélgetés körülményeit
- minden pedagógus fogadóórát tart hetente egy alkalommal
- fogadóórák évente két alkalommal minden pedagógus jelenlétével

Nyílt tanítási napok

Célja: a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő-oktató munka mindennapjaiba

Feladata:

- a szülők lássák a pedagógus oktató-nevelő munkáját
- tájékozódjanak közvetlenül gyermekük és az osztályközösség iskolai életéről
- ismerjék meg a gyermekek egész napi terhelését is (pl. délutáni elfoglaltságok: napközi, iskolaotthon, zeneiskola, néptánc, ill. tánciskola különböző szakkörök stb.)

Tartása javasolt: minden évfolyamon, de főleg:

- első osztályosok szüleinek, mert ők rendelkeznek legkevesebb információval az iskoláról
- az ötödik osztályosok szüleinek az átmenet segítésére napközi és iskolaotthonban a leterheltség megismerésére
- a belépő új tantárgyaknál (angol, történelem, számítástechnika, földrajz, biológia, kémia)
- Gyakorisága: évente legalább egy-két alkalommal

A szülői értekezletek, fogadó-órák és nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

KRÉTA-rendszer

A tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról, magatartásával összefüggő eseményekről és egyéb információkról a szaktanárok és osztályfőnökök folyamatosan az e-Kréta elektronikus naplón keresztül értesítik.

Egyéb kommunikációs lehetőségek

Célja: a szülőkkal való mindennapos kapcsolattartás

Formái: Tájékoztató füzet, online kapcsolat

Feladata:

A szülők tájékoztatása a pedagógus részéről:

- a tanuló tanulmányi előmeneteléről, magatartásáról
- iskolai és osztályszintű programokról
- az osztályban tanító pedagógusok névsoráról

A pedagógus tájékoztatása a szülő részéről:

- a gyermek hiányzásának igazolásáról
- leírható, magánjellegű problémákról

A szülő és a pedagógus kötelessége is, hogy a leírt feljegyzéseket – tudomásul végett – aláírásukkal hitelesítsék.

Mindkét félnek ügyelni kell arra, hogy az ellenőrzőbe beírt megjegyzések mind

- tartalmilag
- formailag
- hangnem tekintetében
- elfogadhatók legyenek.
- sem a tanulókat, sem a szülőket, sem a pedagógusokat ne sértsék meg.

Osztályfőnöki füzet

Feladata: a hosszabb terjedelmű közlendőkkel való megismertetés

Témái: osztályszintű programok részletesebb pontosítása: idő, helyszín, teendők sora (pl. kirándulás, táborozás, túrák stb.), segítség kérése a gyermekprogramok megszervezésében, lebonyolításában, aktuális témák vázaltszerű lejegyzése.

Telefon, levél

Célja: azonnali kapcsolatteremtés a szülővel.

Értesíteni kell a szülőt, ha:

- baleset érte
- rosszul lett
- nem várt esemény következett be.

A szülő tudta nélkül nem lehet kiengedni gyermekét az iskolából. A telefonon vagy ajánlott levélben való értesítés

szükséges még:

- Ha végképp nincs mód a szülővel való személyes konzultációra
- Ha az ellenőrzőbe tett bejegyzéseket aláírásával tudomásul nem veszi
- Ha a gyermek nyilvános kitüntetést kap
- Ha a gyermek fegyelmi ügyének tárgyalására kerül sor.

Ajánlott levélben küldjük ki a felszólításokat is a szülőnek, ha gyermeke igazolatlanul mulaszt az iskolából.

A kapcsolattartás és –fejlesztés egyéb, formái, partnerek

Célja:

- a gyermekek, a szülők és a pedagógus minél több időt tölthessenek együtt
- a pedagógust ne csak a „nevelői” énjéről ismerjék meg a gyerekek és a szülők

Intézményünk által szervezendő ünnepek, megemlékezések:

Egyházi:

- Tanévnyitó istentisztelet
- Reformáció ünnepe, az új kollégák fogadalomtétele
- Karácsonyi istentisztelet és gyermekműsor
- Húsvét
- Virágvasárnap
- Áldozócsütörtök
- Pünkösöd
- Tanévzáró istentisztelet, ballagás

Állami:

- Zenei világnap Október 1.
- Aradi vértanúk –Október 6.
- Október 23.
- Kommunista diktatúra áldozatainak emléknapja: Február 25.
- Holokauszt magyarországi áldozatainak emléknapja: Április 16.
- Március 15.
- Június 4.- Nemzeti összetartozás napja

Családi jellegű:

- farsang
- Anyák napja
- gyermeknap

Iskolai programok:

- tanulmányi kirándulások
- KI MIT TUD ?
- Jótékonyági bál
- DÖK-nap
- Iskolakezdő Kerti Party
- Évzáró Sulibuli
- Karácsonyi Hangverseny
- tanulmányi versenyek
- közművelődési intézmények látogatása hasznos anyagok gyűjtése testvériskolai

kapcsolatok ápolása

Partnerek:

Az iskolai munka megfelelő szintű irányítása érdekében az iskola igazgatósága állandó munkakapcsolatban áll a következő intézményekkel:

- Tiszántúli Református Egyházkerület 4026 Debrecen, Kálvin tér 17.
- Tiszántúli Református Egyházkerület Tanügyi Hivatala 4026 Debrecen, Fűvészkert ú.4. Legközvetlenebb a kapcsolat. A fenntartó az iskola működését biztosítja. A Tanügyi Hivatal szakmai segítséget nyújt az intézmény vezetésében.
- Tiszántúli Református Egyházkerület Gazdasági Hivatala

Intézményünk gazdasági feladatait látja el.

- Magyarországi Református Egyház Zsinatának Iskolaügyi Osztálya, /Budapest, Abonyi u. 21.
- /Református Pedagógiai Intézet Központi telephely 1042Budapest, Viola utca 3-5. Székhely: 4026 Debrecen, Fűvészkert utca 4.

A Magyarországi Református Egyház Zsinatának Iskolaügyi Osztálya és a Református Pedagógiai Intézet közvetítésével jutnak el a református iskolákhoz oktatási törvények és utasítások. Rendszeres tájékoztatást nyújtanak az intézmények számára. A református hírlevél, az oktatást segítő pedagógiai lap, saját kiadású tankönyvek és oktatási segédletek, szakmai, módszertani továbbképzések az intézmények nevelő-oktató munkáját segíti. Az iskolák adatokat szolgáltatnak működésükről, véleményezik a készülő, oktatást érintő döntéseket.

- Református EGYMI
- Oktatási Hivatal, Budapest
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal- törvényességi ellenőrző szerv
- Kunmadarasi Református Egyházközség /Kunmadaras, Kálvin út 4./- rendszeres kapcsolattartás a gyülekezettel istentiszteleti alkalmakon
- Kunmadaras Nagyközség Önkormányzata /Kunmadaras, Kossuth tér 1./
- Összevont Óvodai Intézmény/Kunmadaras,
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, Pedagógiai Szakmai és Szakszolgálat /Szolnok, Mária u. 19./

Rendszeres tájékoztatást kap az iskola a megyei oktatási programokról, továbbképzésekről, versenyekről, pályázatokról.

- Jász- Nagykun – Szolnok Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Karcagi Tagintézménye
A felterjesztett tanulókat vizsgálja, szakmai módszertani segítséget ad.
- Kunmadarasi Református Iskolásokért Alapítvány –Az intézmény pedagógiai célkitűzéseit segíti.
- Tiszántúli Református Egyházkerület általános iskolái- Közös programok szervezése, versenyeken való részvétel
- Testvériskolai kapcsolatok:

- Backamadarasi Kis Gergely Általános Iskolával- Közös programok szervezése évenkénti váltással
- Bácskossuthfalvi Idős Kovács Gyula Általános Iskola- Közös programok szervezése évenkénti váltással
- József Attila Művelődési Ház és Nagyközségi Könyvtár /Kunmadaras, Karcagi út15./) Együttműködési megállapodás keretében működik a kapcsolattartás
- DSE Kunmadaras- A helyi DSE szakosztályaiban lehetőség van tanulóinknak is sportolásra
- Gyermekorvosi Szakrendelő, valamint
- Kunmadaras Nagyközség Védőnői Szolgálat dolgozói

A tanulók egészségi állapotának megóvásáért az iskola igazgatósága rendszeres kapcsolatot tart fenn a gyermekorvossal és a védőnőkkel /külön megállapodás szerint/

Az iskola egészségügyi ellátását az iskolaorvosi szolgálat biztosítja. A kapcsolattartás rendszeres belső telefonkapcsolat útján történik. A vizsgálatok, szűrések, kezelések egyeztetését az iskolatitkár végzi.

- Kunmadaras Nagyközség Gyermekjóléti Szolgálat
- Kunmadaras Nagyközség Családsegítő Szolgálat

A tanulók veszélyeztetettségének megelőzése, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása érdekében az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse rendszeres kapcsolatot tart fenn a gyermekjóléti-és családsegítő szolgálattal.

- Helyi rendőrség, polgárőrség

Előadások, bemutatók tartásával segítik a tanulók felkészülését a helyes közlekedésre. Felhívják a figyelmet a bűnözés megelőzésének fontosságára, a különböző drogok veszélyeire. Nagyobb rendezvényeinken a rend fenntartását segítik.

Javaslatok a továbbfejlesztéshez:

- segítség kérése a szülőktől a tantermek dekorálásához, bútorok felújításához
- közös hulladékgyűjtés a szülőkkel (főleg alsóbb osztályban)
- egyházi ünnepeken együttünneplés a gyülekezetben, Istentiszteleten, áhítaton való közös részvétel
- közös farsangi mókázás a szülőkkel, szülők bevonása játékokba, versenyekbe
- közös gyalog- és kerékpártúrák, „együttlőzések”, strandolások a szülőkkel
- osztálykirándulások szülőkkel közösen (főleg alsó tagozaton)
- A jótékonyági bálunk támogatására a szülők megnyerése minél több gyermek szerepeltetésével

Legfontosabb a BIZALOM kialakítása a szülők és az iskola között, s akkor elérhetjük, hogy SEGÍTŐ NEVELŐTÁRSUNK legyen a szülő.

1.11. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Tanulmányok alatti vizsgák

Tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet által előírt esetekben szervez az iskola (magántanulók, előrehozott érettségizők, tantestületi döntés alapján kötelezettek esetében).

- A vizsgák időpontjáról – a javítóvizsga kivételével – a vizsgára történő jelentkezéskor írásban kell tájékoztatni a tanulót és a szülőt, legalább 10 nappal a vizsga kezdő időpontja előtt. Tanulmányok alatti vizsgát – az e rendeletben meghatározottak szerint – független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. A tanulmányok alatti vizsgán vizsgabizottság ellenőrzi és értékeli a vizsgakötelezettséggel érintett időszakra vonatkozó követelmények elsajátítását. A bizottság az összesített részeredmények és a kérdező tanár véleményezése alapján dönt a minősítésről.
- Gyakorlati vizsgát kell tenni, szóbeli vizsgával együtt a készségtárgyakból: ének-zene, vizuális kultúra, testnevelés és sport, informatika.
- Ha a tanuló a tanulmányok alatti vizsga letételére a nevelőtestületől halasztást kap, a halasztott időpontig úgy folytathatja tanulmányait, mintha sikeres vizsgát tett volna.
- A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

A tanulmányok alatti vizsgák (osztályozó vizsga, különbözeti vizsga, pótló- és javítóvizsga) követelményeit, részeit, az értékelés szabályait a szakmai munkaközösségek határozzák meg. A vizsga tantárgyi/évfolyamonkénti követelményei megegyeznek a kerettantervek alapján készült, a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott tantárgyra és évfolyamra vonatkozó követelményeivel. Az intézmény *három időszakot biztosít a tanulmányok alatti vizsgák lebonyolítására: augusztus, január és április* folyamán (intézményi döntés szerint). A vizsgaidőszakok pontos időpontja a tanév helyi rendjében meghatározott – közzétételre kerül az intézmény honlapján.

Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tenni a tanulónak a félévi és év végi osztályzatok megállapításához, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- tanulmányait magántanulóként végzi,
- hiányzása a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 51. § (7) bekezdésében előírt mértéket

meghaladja, és ezért nem osztályozható, amennyiben a tantestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen.

Ha a tanuló hiányzása adott félévben meghaladja adott tantárgyból a 30%-ot, köteles a tantárgyból osztályozó vizsgát tenni; ha a két félévben összesen lépi át a 30%-ot, a nevelőtestület dönthet az osztályozó vizsgáról, vagy a jegyek alapján történő értékelésről, ha az elégséges számú.

Ha a hiányzás mértéke a tanévben meghaladja a 250 órát és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A vizsgára a tanulót a szülő írásban jelentkezteti és felkészíti.

Egy osztályozó egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszerezni.

Különbözeti vizsga

A tanulót jogszabály értelmében megilleti az a jog, hogy a választható tantárgyak esetében a május 20-i határnappal, a következő tanévre más választható tantárgyat válasszon. Ennek feltétele a sikeres különbözeti vizsga. A különbözeti vizsga a tantárgyi követelmények optimumát kéri számon. A vizsgára a szülő jelentkezteti és készíti fel a tanulót.

- Különbözeti vizsgát tehet a tanuló, ha:
  - írásbeli határozat alapján engedélyezték,
  - tanulmányait a ... évfolyamon valamely tantárgyból emelt szinten kívánja folytatni, és megelőzően csak középszinten tanulta,
  - átvétellel tanulói jogviszonyt kíván létesíteni és az előző iskolájából eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott.
- Különbözeti vizsgát a tanév során folyamatosan lehet szervezni.

Javítóvizsga

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata. Amennyiben a javítóvizsgán nem teljesíti a meghatározott követelményeket, vagy nem jelenik meg, köteles évet ismételni. A javító vizsga időpontját a szorgalmi időszak lezárásakor az iskola bejáratára kell kifüggeszteni.

A tanulót a vizsgára a szülő készíti fel, az iskola a nyár folyamán két ízben konzultációs lehetőséget biztosíthat (június-augusztus).

A javítóvizsgán elégséges osztályzatot kapott tanuló magasabb évfolyamba léphet.

Pótló vizsga

Amennyiben a tanuló neki fel nem róható okból nem jelent meg a vizsgán, vagy a vizsga letétele előtt távozott, a vizsgát megismételheti.

- Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha:
  - neki fel nem róható okokból elkészik, távol marad,
  - megkezdett vizsgáról engedéllyel távozik.
- Pótló vizsgát – az igazgató döntése alapján – az adott vizsganapon vagy az iskola által megszervezhető legközelebbi vizsganapon kell megtartani.

1.12. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

A Magyarországi Református Egyház Közoktatási Törvénye szerint

Az intézmény előkészítő foglalkozások keretében ismerkedik az iránta érdeklődő gyermekekről, felekezeti hovatartozásáról, és ezekre is figyelemmel dönt a felvételekről.

34. §(2) „Meg kell őrizni intézményeink hagyományos nyitottságát, de felvételkor törekedni kell a református tanulók meghatározó többségére.

(3) Református közoktatási intézménynek nem lehet tanulója az, aki e törvénnyel nem összeegyeztethető magatartást tanúsít, illetve olyan közösségnek a tagja, amely e törvénnyel nem összeegyeztethető nézeteket hirdet.”

35. § A református közoktatási intézmény nevelőtestületi tagjai és tanulói munkájuk, tanulmányaik megkezdése előtt vagy közben fogadalmat tesznek. A fogadalomtétel időpontját és formáját a fenntartó egyetértésével az intézmény határozza meg.

1.13. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat,
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;

- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével; sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek az elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az elsősegélynyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és egyéb foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegélynyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják, így a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó elsősegély-nyújtási ismeretek a következő tantárgyakba épülnek be:

- Biológia: rovarcsípések, légúti akadály, artériás és ütőeres vérzés, komplex újraélesztés.
- Kémia: mérgezések, vegyszer okozta sérülések, savmarás, égési sérülések, forrázás, szénmonoxid mérgezés.
- Fizika: égési sérülések, forrázás.
- Testnevelés: magasból esés.

Az egészségnevelést szolgáló egyéb foglalkozások:

- szakkörök,
- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, Magyar Ifjúsági Vöröskereszt vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének bevonásával;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó („Egészség hét”/projektnap/témanap) szervezése a tanulók számára.

AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

2.1. A választott kerettanterv megnevezése és jellemzői

A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról alkotott jogszabálya alapján az iskola az Oktatási Hivatal által kiadott kerettantervet választotta. A kerettanterv alapján készített helyi tanterv a 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben, az első és ötödik évfolyamon lép életbe.

Tantárgyi struktúra és óraszámok

A Magyarországi Református Egyház Hit –és Erkölcstan Kerettanterve 1-8. évfolyam, a Református Pedagógiai Intézet által készített és helyi sajátosságokkal kiegészített tanterv.

2.2. A helyi tanterv tantárgyai, tartalmai

Heti óraháló a kerettanterv alapján a 2024/2025. tanévtől

	1.o.	2.o.	3.o.	4.o.	5.o.	6.o.	7.o.	8.o.	Összesen
magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	5+1	5+1	4	4	3+1	3+1	44
idegen nyelv	-	-	-	2	3	3	3	3	14
matematika	4+1	4+1	4+1	4+1	4	4+1	3+1	3+1	37
környezetismeret	-	-	1	1	-	-	-	-	2
ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1	13
vizuális kultúra	2	2	2	2	1	1	1	1	12
technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	-	7
testnevelés és egészségfejlesztés	5	5	5	5	5	5	5	5	40
digitális kultúra	-	-	1	1	1	1	1	1	6
kémia	-	-	-	-	-	-	1	2	3
fizika	-	-	-	-	-	-	1	2	3
biológia	-	-	-	-	-	-	2	1	3
földrajz	-	-	-	-	-	-	2	1	3
természettudomány	-	-	-	-	2	2	-	-	4
történelem	-	-	-	-	2	2	2	2	8
dráma és színház	-	-	-	-	-	-	1	-	1
állampolgári ismeretek	-	-	-	-	-	-	-	1	1
hit- és erkölcsstan	1	1	1	1	1	1	1	1	8
hon és népismeret	-	-	-	-	-	1	-	-	1
közösségi nevelés (osztályfőnöki)	-	-	-	-	1	1	1	1	4
összesen	22	22	22	23	27	26	28	28	198
szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	1	2	2	2	15
maximális órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30	213
hit- és erkölcsstan	1	1	1	1	1	1	1	1	8
egyházi ének	-	-	-	-	1	1	-	-	2
Összesen	25	25	25	26	30	30	31	32	223

Egyházi ének tanítása 5. osztályban és 6. osztályban heti 1 óra időkeretben.

A gyógytestnevelésre járó és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fejlesztése a törvényben megadott időkeretben és módon történik.

A heti időkeret terhére történik egyes tantárgyaknál a csoportbontás és az egyéb foglalkozások tervezése (szakkörök, tanulószoba, napközi, stb.)

A mindennapos testnevelés megvalósítása heti 5 tanórán történik.

2.3. A választható tantárgyak, foglalkozások

A kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyag és az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszám a következőkben leírtak szerint:

A szabadon tervezhető órakeret felhasználása:

1. évfolyam: magyar nyelv és irodalom 1 óra, matematika 1 óra
2. évfolyam: magyar nyelv és irodalom 1 óra, matematika 1 óra
3. évfolyam: magyar nyelv és irodalom 1 óra, matematika 1 óra, informatika 1 óra
4. évfolyam: magyar nyelv és irodalom 1 óra, matematika 1 óra, informatika 1 óra
5. évfolyam: matematika 1 óra
6. évfolyam: matematika 1 óra
7. évfolyam: magyar nyelv és irodalom 1 óra, matematika 1 óra
8. évfolyam: magyar nyelv és irodalom 1 óra, matematika 1 óra,

MRE szerint:

31.§ Református közoktatási intézményben:

(1) A Nemzeti alaptanterv, illetve a kerettanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló jogszabályokban megfogalmazott hitoktatás tantárgy a hit- és erkölcsstan és az egyházi ének tantárgy keretében valósul meg. Ezen tantárgyak óraszámát nem vehető figyelembe a tanuló kötelező és választható óraszámának napi és heti összegzésekor.

(2) Az 1-13. évfolyamon a hit- és erkölcsstan tantárgy oktatása tanrendbe iktatottan, legalább heti 2 órában kötelező, azok nem pótolhatóak, illetve nem vonhatók össze áhítattal, vagy más közösségi alkalommal.

(3) Az egyházi ének tantárgy iskolatípusonként legalább két évig (négy évfolyamos

középiskola esetén legalább egy évig) rendszeres tantárgyként, tanrendbe iktatottan. A heti 1 órában kötelező, más órával nem helyettesíthető és nem vonható össze.

A tanulók heti és napi terhelésének korlátozására vonatkozó rendelkezések

A 110/2012.(VI.4.) Kormány rendelete szerint:

8. § (1) A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak száma – ha e rendelet másképp nem rendelkezik – egy tanítási napon nem lehet több

- a) hat tanítási óránál az első-harmadik évfolyamon,
- b) hét tanítási óránál a negyedik évfolyamon,
- c) hét tanítási óránál az ötödik-nyolcadik évfolyamon,
- d) nyolc tanítási óránál a kilencedik-tizenkettedik évfolyamon.

9. § (1) A 8. §-ban a tanuló napi és heti terhelésével összefüggésben meghatározottak alkalmazásakor figyelmen kívül kell hagyni

- a) az egyházi iskolában szervezett hitoktatás tantárgy,
- b) a tanuló heti kötelező tanóráinak száma és az osztályok engedélyezett heti időkerete különbözete terhére megszervezett egyéb foglalkozások,

(2) Azokon a tanítási napokon, amikor a tanuló a tanév rendjében meghatározott mérési feladatok végrehajtásában vesz részt, más tanórai foglalkozáson való részvételre a művészeti és a testnevelési órák kivételével nem kötelezhető.

2.4. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Iskolánkban alkalmazható az osztályokon belüli csoportos oktatásszervezés, ahol a nevelési-oktatási szakaszoknak megfelelően nem szakrendszerű (alsó tagozat) és szakrendszerű (felső tagozat) oktatás szerint tanulnak a diákok. A csoportbontást a technika és tervezés, az idegen nyelv, matematika, digitális kultúra oktatásánál alkalmazzuk a szaktanár által kialakított racionális elvek mentén. Az egyéb foglalkozások esetén a foglalkozás jellegének és pedagógiai tartalmának megfelelő képességalapú differenciált csoportbontást alkalmazunk, a szubjektív és objektív lehetőségekhez mérten.

Csoportbontások:

- Nagyobb létszámú osztályok esetében a matematika, idegen nyelv, technika és tervezés, digitális kultúra tantárgyak tanításánál lehetséges a mindenkori létszámtól és igénytől függően.

2.5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban olyan taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.) használunk, melyet hivatalosan tankönyvvé nyilvánítottak. Tartós tankönyvek beszerzését szorgalmazzuk, amit több évfolyam is használhat. A kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai közössége, vagy egyes pedagógusok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt az iskola tájékoztatja.

A pedagógus nem választhat olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak. A pedagógus –a minőség, típus és ár megjelölése nélkül- olyan ruházati vagy más felszerelés beszerzését kérheti a tanulótól, amely nélkülözhetetlen az általa tartott tanórai foglalkozáson való részvételhez, illetve a tanított tananyag elsajátításához, és amelyet a tanórai foglalkozáson egyidejűleg minden tanulónak rendszeresen alkalmazni kell.

Tanítási év közben a meglévő tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök, ruházati és más felszerelések beszerzésére vonatkozó döntés nem változtatható meg, ha abból a szülőre fizetési kötelezettség hárul.

Az iskolai szülői szervezet, diákönkormányzat korlátozó rendelkezéseket állapíthat meg.

A tanulók valamennyien az érvényes jogszabály szerinti térítésmentesen részesülnek ingyenes tankönyvellátásban.

2.6. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az alsó tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségeket pedagógiai szempontból kezeljük.

Fokozatosan átvezetjük a tanulót az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.

Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.

Törekszünk a mozgásigény kielégítésére, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésére, a koncentráció képességének alapozására.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok.

Fokozatosan előtérbe helyezzük a Nat elveiből következő motiválási és tanulásszervezési folyamatokat.

Fontosnak tartjuk az önismeret alakítását, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztését, az együttműködés értékének tudatosítását a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.

A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempontnak tekintjük: az életkori jellemzők figyelembevételét, az ismeretek tapasztalati megalapozását és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatását.

Kiemelt feladatként kezeljük a kreativitás fejlesztését, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvést, a tanulók egészséges terhelését, érési folyamatuk követését, személyre szóló, fejlesztő értékelésüket.

A felső tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség- együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.

Fontosnak tartjuk a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozását, helyes magatartásformák megismertetését és gyakoroltatását.

Fejlesztjük a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználatot, az alapvető képességek, készségek elsajátítását, a mentális képességeket, az önálló tanulás és az önművelés alapozását.

Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése.

Célunk az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása. Nagy hangsúlyt fektetünk a pályaválasztásra, pályaorientációra.

2.7. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése

Az iskola mindennapos testnevelési órákról szóló programja a helyi lehetőségekből kiinduló, reális, fenntartható célkitűzés, mivel a program iskolánk minden tanulójának egész éven át lehetőséget ad a rendszeres mozgásra. A program figyelembe veszi a helyben felkínálható iskolán kívüli lehetőségeket is.

A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanulással járó idegi és fizikai terhelést.

Célunk:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit.
- A testnevelés, sport segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság stb.
- A mindennapos testnevelés tematikáját a testnevelés helyi tantárgyi programja tartalmazza.
- A 2024. évi XXV. törvény 34. § módosította a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 27. § (11) bekezdését. A módosítás a mindennapos testnevelés 2 órával való kiválasztást érinti: legfeljebb heti két óra váltható ki a sportról szóló törvény szerinti igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló kérelme alapján – versenyengedély birtokában – a sportszervezet keretei között szervezett edzéslátogatás igazolásával, amennyiben a testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi.

A tanulók fizikai állapotának mérése

A megfelelő szintű fizikai erőnlét, edzettség elérése, majd megtartása nemcsak a sport, hanem az egészség, az általános jólét szempontjából is igen fontos tényező. A fizikai aktivitás jellemzője az egészséges testsúly, az állóképesség és az izomerő.

A vonatkozó jogszabályok a tanulók fizikai állapotának mérését tanévenként írják elő.

A mérésre egyszerű, kevés szerigényű és bárhol végrehajtható tesztek használunk. El kell érni, hogy az általános fizikai teherbíró képesség fejlődésének folyamatos nyomon követése motivációs tényezőként hasson a tanulókra, és az iskolából kikerülve életvitelükben helyet kapjon a rendszeres fizikai aktivitás is.

Hungarofit módszer

Az egyénre szabott edzésterv elkészítésének kiindulópontja (legyen az kondicionáló, regeneráló rehabilitáció vagy versenysport) a szervezet aktuális állapota.

A fizikai állapot mérése, önmagában nem cél, hanem diagnosztizáló eszköz, kiindulópont a terhelhetőség-egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek fokozatos fejlesztéséhez, az egyénre szabott edzésterv elkészítéséhez.

Az optimális mennyiségű, hatásos dózis meghatározása mindig a szervezet aktuális állapotától, egészségtől, vagy betegségtől függ: ha alul adagoljuk nem hat, nem érzük el a kívánt hatást, ha túl adagoljuk akkor mérgező, szélsőséges esetekben akár halálhoz is vezethet.

Cél: „Se többet, se kevesebbet.”

A „Hungarofit” tesztrendszert a terhelhetőséggel-egészséggel összefüggő fittség műszerek nélküli objektív mérésére (több mint 15 év alatt a laboratóriumi terheléses vizsgálatokkal alátámasztva méri és értékeli:

1. Az optimális testtömeget és az attól való esetleges eltérést (kiegészítő vizsgálat)
2. Az egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességeket (alapvizsgálat):
  - az aerob kapacitást, amely a kardiopiratórikus rendszer állóképességének legjobb mérőszáma,
  - azon izomcsoportok erejét, erő-állóképességét, amelyeket a mindennapi tevékenységünk során a leggyakrabban használunk és amelyek gyengesége például a tartási rendellenességek leggyakoribb okozói.
3. A fizikai fitness önmagában is értékelhető, de lényegesen megbízhatóbb tanácsadással szolgálhatunk, ha a fittség vizsgálatot kiegészítjük elsősorban egyéni /társadalmi/ vonatkozású edzésre, versenyzésre, eredményességre, életvitelre jellemző információkkal és az elért teljesítményt annak tükrében értelmezzük.

A fittség vizsgálatát az e célra elkészített mérési és értékelési útmutató alapján kell elvégezni.

Hungarofit módszer feladatai

1. Helyből távolugrás
(Az alsó végtag dinamikus erejének mérése)
2. Lökés egy kézzel dobóterpeszből az ügyesebbik kézzel tömött labdával. (A kar-, a törzs-, a lábizmok együttes dinamikus erejének a mérése)
3. Fekvőtámaszban karhajlítás és –nyújtás folyamatosan, kifáradásig. (A vállövi és a karizmok erő- állóképességének mérése.)
4. Tömött labda vetés (dobás) két kézzel, a fej fölött hátra. (A váll- és a törzsizmok dinamikus erejének mérése.)
5. Hasonfekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan, kifáradásig. (A hátizmok erő- állóképességének mérése.)
6. Hanyattfekvésből felülés és visszaereszkedés, folyamatosan, kifáradásig. (A hasizmok erő-állóképességének mérése.)

A tanulók fizikai és motorikus képességeinek mérése és ennek módszere

Kötelező mérések:

1. Ülésben előre nyúlás
2. Helyből távolugrás
3. Felülés
4. Függés hajlított karral
5. Ingafutás (fürgeség mérése)
6. Ingafutás (állóképesség mérése)

A felmérések az OM kiadványban leírtak alapján történik. Felmérés előkészítése:

- Egyéni felmérőlapok elkészítése a kiírtak alapján.
- A szükséges eszközök biztosítása.
- A mérés fontosságának tudatosítása.
- Ősszel, tavasszal összegzés elkészítése, értékelés.

A motoros tesztek és végzésük ajánlott sorrendje:

7. Egyensúlyi teszt (ha használják ezt a tesztet, ennek kell lennie az elsőnek)
8. Végtagmozgás gyorsaságát mérő teszt – lapérintés
9. Hajlékonysági teszt – ülésben előrenyúlás (kötelező)
10. Dinamikus láberőt mérő teszt – helyből távolugrás (kötelező)
11. Statikus erőt mérő teszt – kézi szorítóerő
12. Törzserőt mérő teszt – sit-up teszt, felülések (kötelező)
13. Funkcionális karerőt mérő teszt – függés hajlított karral (kötelező)
14. Futási sebességet, fürgeséget mérő teszt – 10x5 m csigafutás

15. Kardio-respiratorikus állóképességi teszt
16. 20 m-es csigafutás (mindig utolsónak kell elvégezni, kötelező)
17. 6 perces futás Cooper teszt-szerűen (csak 5 évesek számára)
18. 12 perces futás – Cooper teszt

2.8. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése magában foglalja a minősítést, az értékek biztosítását, tájékoztatást, viszonyítást, motiválást.

Olyan ellenőrzési, értékelési és visszacsatolási módokat, eljárásokat tartunk jónak, amelyek egyénenként lehetővé teszik a tanulók felzárkóztatását és tehetségük kibontakoztatását.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelésében az értékelés alapelvei:

- személyre szóló legyen,
- feleljen meg az életkori sajátosságoknak,
- komplex legyen, vagyis az emlékezeti teljesítmény mellett az ismeretek, készségek, képességek alkalmazását, a tudást is mérje,
- fejlesztő, ösztönző, bátorító jellegű legyen,
- rendszeres legyen, folyamatosságot biztosítson,
- kiszámítható, tervszerű és mindig aktuális legyen,
- az iskolai követelményrendszerre épüljön,
- biztosítsa a szóbeli és írásbeli értékelés egészséges arányát,
- legyen tárgyyszerű,
- félelemmentes légkörben történjen,
- BTMN-s tanulók esetében alapvető szempont legyen a tanuló önmagához mért fejlődésének értékelése,
- járuljon hozzá a tanulók önértékelési képességének kialakulásához, fejlődéséhez.

Az előírt követelmények megvalósulását a pedagógusok a tanulók egyéni tevékenysége, csoport- és projektmunkák során tanúsított egyéni és társas munkákhoz való hozzáállása és feladatmegoldása, a tanórákon mutatott attitűdje, írásbeli munkái, szóbeli feleletei és beszámolóit alapján ellenőrzik. A pedagógusok értékelésével párhuzamosan a tanulás folyamatában fontos szerepet tulajdonítunk az önértékelésnek és a csoportos értékelésnek.

Intézményünk az új módszertani kultúra elterjesztését fontos feladatának tekinti. Infokommunikációs eszköz, taneszköz és feltételrendszer mind nagyobb arányban van jelen a tanítás-tanulás folyamatában. Tantermeinkben az internet, az interaktív táblák a diákok számára színesebbé, élvezetesebbé, a pedagógusok számára sokoldalúbbá teszik a tananyag feldolgozását. A hatékonyabb képességfejlesztés érdekében hangsúlyt

fektetünk tanulóink egyéni munkára és csoportmunkára való motiválására, alkalmazzuk a rendelkezésünkre álló, és diákjaink képességi szintjének megfelelő digitális tananyagot, valamint igyekszünk a tanítási-tanulási folyamatot segítő szoftverek alkalmazását kiterjeszteni.

A tanulói munka ellenőrzése a következő területekre terjed ki:

- A helyi tantervben és a tanmenetben előírt követelmények teljesítésének szintje, a tanórán nyújtott teljesítmény.
- Az iskolai és az osztályközösségben végzett tevékenység.
- A tanuló magatartása, viselkedése, értékrendje.
- Iskolánkban rendszeresen értékeljük és folyamatosan ellenőrizzük tanulóink szaktárgyi munkáját, a készségek terén mutatott fejlődését, a tanulói teljesítményben az előző értékeléshez képest bekövetkező változásokat, és az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez viszonyított tanulmányi előrehaladását.

Szöveges értékelés

Az első évfolyamon és a második évfolyam első félévében a tanulói teljesítmény szöveges értékeléssel valósul meg. Erről negyed évben (november), félévkor (január), háromnegyed évi (április) és tanévvégi értesítést kap a tanuló és szülője. A szöveges értékelésben lehetőleg ki kell térni a diák szaktárgyi tudására, az abban történt fejlődésre és elmozdulásra, a szorgalmára, tanulási technikájának módosulására, és a személyes beállítódás megváltozásának folyamatára. Amennyiben mód van rá, meg kell jelölni a további fejlődés irányát, a feladat megoldásának eszközeit és fázisait, valamint a következő értékelés szempontjait.

A numerikus (osztályzattal történő) értékelés

A továbbiakban a tanulók értékelése érdemjegyekkel történik, melyeket a szaktanárok rendszeresen az e-Krétában rögzítenek. Az iskola a tanulók féléves illetve tanév végi osztályzatairól a tanulót és a szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti. Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: jeles (5); jó (4); közepes (3); elégséges (2); elégtelen (1). Amennyiben szükséges és indokolt az osztályzattal párhuzamosan szöveges értékelés is adható. Az osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli értékelés kíséri.

A szóbeli beszámoltatás

Szóbeli felelet

A pedagógusok az egyes tantárgyi követelményekben előírt elméleti tananyag ellenőrzése érdekében a megszerzett ismereteket szóbeli felelet formájában is számon kérhetik a tanulóktól. A tanulók munkájának folyamatos megfigyelése során a pedagógus megfigyeli, milyen a tanuló aktivitása, figyelme, érdeklődése, rövid szóbeli válaszai, hozzászólásai, megértette-e az anyagot. A tanulók szóbeli kérdésfelelet, vagy feleltetése során a pedagógus megtudhatja, hogy a tanuló mennyire sajátította el a tananyagot, mennyire képes a mondandóját önállóan, szakmai kifejezéseket használva elmondani. A szóbeli felelet során kiderülhet, képes-e az összefüggések felismerésére, az ismeretek alkalmazására.

A tanulói kiselőadás, önálló gyűjtőmunka ismertetése a tanuló érdeklődési köréről ad tájékoztatást. A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése érdekében minden tanulónak minden heti egyórás tárgyból évenként legalább egy, minden heti két- vagy többórás tárgyból – kivéve a testnevelést – évente legalább két alkalommal szóban kell felelnie. Egy-egy szóbeli felelet tíz percnél több időt nem vehet igénybe. A szóbeli számonkérés témája jellemzően az adott napra kijelölt ismeretanyag vagy feladat, de releváns lehet az utolsó leckék tartalmának, vagy akár a tanév során már elsajátított fogalmaknak a számonkérése is. A szóbeli felelet értékének megfelelő az otthoni szorgalmi vagy projektmunkáról szóló kiselőadás, beszámoló.

A szóbeli beszámoltatás során adott érdemjegy szummatív értéke az átlagszámításnál egy jegynek számít.

A szóbeli felelet értékelésének általános szempontjai:

Jeles (5) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a kijelölt tananyagban a tantervi követelményeket kifogástanul teljesíti, önállóan képes a témakörhöz tartozó fogalmakat definiálni, a témakör legfontosabb összefüggéseit meghatározni és elemezni, az ismeretek alkalmazására példákat sorolni, és cizellált, igényes nyelvi megformálással, szabatosan adja elő ismereteit.

Teljesítménye: 90-100%

Jó (4) érdemjegyet kap az a tanuló, aki kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget a követelményeknek, segítség nélkül képes a témakörhöz tartozó fogalmakat definiálni, kisebb összefüggésekre tanári segítséggel világít rá, példákat említ és elemez, s azokat a gyakorlatban is alkalmazza, valamint ismereteit szabatosan, igényesen adja elő.

Teljesítménye: 75-89%

Közepes (3) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a tantervi követelményeknek pontatlanul és néhány hibával tesz eleget, aki többször szorul tanári segítségre, kiigazításra, javításra.

Teljesítménye: 50-74%

Elégséges (2) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz eleget, noha a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel rendelkezik.

Teljesítménye: 30-49%

Elégtelen (1) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a tantervi követelményeknek szaktanári segítséggel, útmutatással sem tud eleget tenni.

Teljesítménye: 0-29%

Az írásbeli beszámoltatás formái

Írásbeli beszámoltatás

Az írásbeli ellenőrzések feladatait, kérdéseit a szaktanár állítja össze, de támaszkodhat helyi kidolgozású (munkaközösségi), értékelési és vizsgaközpontokban kidolgozott, területi és országos mérések során alkalmazott vagy szakirodalomban található feladatokra is.

Házi feladat

Előnye, hogy a tanuló egyéni ütemben végezheti el a feladatokat, differenciáltan is adható, javasolt az órán való ellenőrzése, főleg szóban értékeljük. A házi feladat mennyisége annyi legyen, hogy megoldható legyen 45 perc alatt.

Házi dolgozat

A tanulók információt gyűjtenek könyvekből, vagy az internet segítségével a kiadott témában.

Írásbeli felelet

A pedagógus szakóráin írásbeli felelet formájában is számon kérheti diákjait. Az írásbeli beszámoltatás témája jellemzően az aznapra kijelölt tananyag, de a számonkérés egyes részletei visszanyúlhatnak az aktuális témakör előző leckékben elsajátított ismeretanyagára is. Az írásbeli beszámoltatás történhet egyénileg (írásbeli felelet), vagy az osztály egy részére, akár egészére kiterjedően. Az írásbeli feleletet nem kell előre bejelenteni. Az írásbeli felelet formájú számonkérésre naponként és tanóránként maximum egyszer, viszont félévenként legalább egyszer sort kell keríteni. Az írásbeli felelet értéke a szóbeli feleletével azonos súlyú.

Témazáró dolgozat

A tantárgyak témakörei végén, félévenként minimum egy témazáró dolgozatot kell íratni. A témazáró dolgozat megírásának várható időpontját legalább egy héttel előre be kell jelenteni a tanulóknak. A dolgozat megírásának szándékát a pedagógusoknak is egyeztetniük kell egymással; egy tanítási napon legfeljebb két témazáró dolgozat íratható. A tematika fő követelményeit tartalmazó dolgozat feladatsorait a munkaközösségek tagjainak egyeztetniük kell egymással. Az elkészített írásbeli feladatokat tíz munkanapon belül javítani és értékelni kell. A témazáró dolgozatokat végső jegy kialakításakor kétszeres szorzóval vesszük figyelembe. A kijavított dolgozatokat a tanulók nem vihetik haza, de azokról másolatot készíthetnek. A pedagógusoknak a kijavított dolgozatokat a tanév végéig meg kell őrizniük.

Javítódolgozat

Lehetőséget kell adni az elégtelen témazáró dolgozat kijavítására. Ez alól kivétel, ha a tanuló a dolgozatot igazolatlan mulasztása miatt nem írta meg a kijelölt időpontban, vagy ha nem megengedett segédeszköz használata miatt kapott elégtelent. A javítódolgozat megírására a nagydolgozat kiosztását követően legkorábban egy, legkésőbb két héten belül kell sort keríteni

Minden évfolyamon félévkor és év végén dolgozat írásával számolnak be tudásukról, a szaktanár kiértékeli a felmérést és beszámolót készít a nevelőtestületi értekezletre a következő tantárgyakból:

- magyar irodalom
- matematika

A beszámoltatás egyéb formái, követelményei és lehetőségei

Szorgalmi feladatok, projektmunkák, készségtárgyak

A tanulók érdemjegyeket kaphatnak szorgalmi munkáikra, rajzaikra, kiselőadásaikra, beszámolóikba, házi dolgozataikra, projektmunkáikra, vagy csoportban végzett feladataikra. Ezek értéke megegyezik a szóbeli és írásbeli feleletekre adott jegyekkel.

A szaktanárok az értékelésnél figyelembe vehetik és beszámíthatják a diákok tanulmányi versenyre történő felkészülését és elért eredményét is.

A megszerzett ismereteket készségtárgyak esetén elsősorban a diákok gyakorlati tevékenységén keresztül értékeljük, s az osztályozás során a tanulók hozzáállásában és teljesítményében érzékelhető változást is figyelembe vesszük. Indokolt esetben (például jobb eredmény elérése érdekében) rajz, kreatív gyakorlatok, és – amennyiben mód nyílik rá – testnevelés tantárgyakból elméleti feladatok megoldása is lehetséges. Ha testnevelés tantárgyból a felszerelés teljes vagy részleges hiánya lehetetlenné teszi az órai részvételt, valamint a tanuló gyakorlati teljesítményének értékelését, s a diák a fentiek alapján

elméleti feladatot sem tud megoldani, az adott órán a tanuló elégtelen érdemjegyet kaphat.

Kiemelt figyelmet fordítunk a csoportban végzett feladatok és projekt-jellegű munkák lehetőségeinek megteremtésére. Preferáljuk a házi dolgozatok, szorgalmi feladatok, rajzos és más, kézügyességet igénylő munkák megvalósulását, a beszámolók és kiselőadások készítését.

A tanulók értékelésének formái és módszerei

Heti egy órás tantárgy esetében legalább havonta egy érdemjegy legyen. Heti több órás tantárgy esetében havi legalább 2 érdemjegy szükséges.

Az otthon tanuló gyermekek számára a házi feladat megoldható legyen 45 perc alatt.

Házi dolgozat:

A tanév végi érdemjegyet az egész éves munka alapján számítjuk.

2.9. Az írásbeli és szóbeli feladatok, az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Folyamatos megfigyelés eredményeként a helyes tanulási technikák kiválasztása, fejlesztése. Minden tanuló számára a legoptimálisabb – életkori szintjének és aktuális szükségletének megfelelő – tanulási módszerek megismerése, az egyéni tanulásban az önállóság fokozása.

A figyelem, akarat fejlesztése, irányítása.

A tanulók természetes érdeklődésének felkeltése, ébrentartása, elmélyítése, az egyéni érdeklődés és az egyéni képességek kibontakoztatása.

Az önművelési igény felkeltése, az önművelés legfontosabb jártasságainak, készségeinek, képességeinek kialakítása, fejlesztése, önálló ismeretszerzésre ösztönzés.

A tanórai keretben folyó nevelő-oktató munka speciális foglalkozások keretében történő megszilárdítása, kiegészítése, bővítése.

A hátránnyal induló tanulók következetes fejlesztése, felzárkóztatása, a gyengébb képességűekkel való differenciált foglalkozás.

A tehetséges tanulók képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése.

Segédkönyvek, kézikönyvek, lexikonok használatának megismerttetése, segítségnyújtó szerepének, hasznosságának felismerttetése.

Önképzésre nevelés.

Önálló gyűjtőmunka végzése.

Csoportos feladat elvégzése a tanítási időn kívül. Önellenzésre, önértékelésre nevelés.

A tantárgyakhoz kötődő, differenciált képességfejlesztést szolgáló feladatok.

Hétvégére és az iskolai szünetekre csak annyi házi feladat adható fel, mint általában egyik tanóráról a másikra.

2.10. Az értékelés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig

Kiválóan teljesített / Kiválóan megfelelt

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti. Ismeretei biztosak, képes azokat az évfolyam követelményeinek megfelelő szinten alkalmazni. Szóban és írásban is képes gondolatai, véleménye és a tanultak pontos megfogalmazására. Életkorának megfelelő szinten képes az összefüggések meglátására, alkotó módon tudja a megszerzett ismeretanyagot hasznosítani.

Jól teljesített / Jól megfelelt

A tantervi követelményeket általában jól teljesíti. Ismeretanyaga jó, alkalmazásában kissé bizonytalan. Szóban és írásban kevés segítséget igényel feladatmegoldásai során. Kevés segítséget igényel az összefüggések meglátásában, ismereteit önállóan is képes alkalmazni.

Megfelelően teljesített / Megfelelt

A tantervi követelményeket alapvető szinten teljesíti. Ismeretanyaga közepes szintű, alkalmazása során többször igényel segítséget. Szóban és írásban nehézkesen nyilvánul meg. Összefüggések meglátására csak segítséggel képes.

Felzárkóztatásra szorul

A tantervi követelményeket alacsony szinten teljesíti. Ismeretanyaga csekély, önálló alkalmazására is csak sok segítséggel képes. Szóban és írásban csak kérdések segítségével tud megnyilvánulni, fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.

2.11. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

Hagyományosan tanulóink kimagasló teljesítményeit a tanévzáró ünnepélyeken értékeljük. Ennek formája bizonyítvány, oklevél, könyv, szóbeli dicséret. Itt tanulói közösségeket is kiemelhetünk.

Ennek szempontjai a tantestület döntése szerintiek:

- tanulmányi munka
- sportteljesítmények
- közösségi munka

- kulturális és közéleti tevékenység

A jutalmazás formái:

Egyéni jutalmazási formák:

Az iskolában elismerésként a következő írásos dicséretet adhatók:

- szaktanári,
- osztályfőnöki,
- igazgatói,
- nevelőtestületi

Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók, tantárgyi, szorgalmi és magatartási dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni. Az osztályfőnökök és a munkaközösségek javaslatára a legkiemelkedőbb – megyei, országos eredményekkel rendelkező – tanulók oklevélben és könyvjutalomban részesülnek.

Közösségi munkáért a DÖK is javasolhat tanulókat az elismerésre.

Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi és kulturális versenyek győztese, az év tanulója, az év sportolója, az iskoláért végzett kiemelkedő társadalmi munka részese), jutalmát nyilvánosan veszi át.

Tanévzáró ünnepségen jutalmazzuk a kiváló tanulmányi eredményt elért tanulókat:

„**Pro Arte**” díj – Annak a tanulónak adható, aki valamely művészeti ágban (éneke-zene, irodalom, képzőművészet, tánc, stb.) kimagasló eredményt ért el, illetve az iskolai ünnepségek színvonalát – a műsorban való részvételével, kimagasló teljesítményével növelte. A díjat évente egy tanuló kaphatja a nevelőtestület döntése alapján. A nyolc év folyamán egy tanuló csak egyszer kaphatja meg ezt a díjat.

„**Pro Schola**” díj- Annak a tanulónak adható, aki több éven keresztül kiemelkedő közösségi munkát végez. Eredményes, segítőkész munkájával az iskola jó hírét növeli. A díjat évente egy nyolcadikos tanuló kaphatja a nevelőtestület döntése alapján.

„**Jó sportoló**” díj – Annak a tanulónak adható, aki a sportban kimagasló teljesítményt nyújt.

Aki legalább 6 éven keresztül kitűnő tanulmányi eredményt ért el, kitüntetésben részesül. Jutalma kupa, oklevél, pénzjutalom.

Sikeres nyelvvizsga letételét, országos versenyeredmények első három helyezettjét

pénzjutalomban részesítheti a nevelőtestület.

(A díjak anyagi fedezetét az iskola alapítványa finanszírozza a kuratórium döntése alapján.)

A jutalmazás és büntetés alkalmazásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – az esemény, eredmény, vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni. [Kt. 76 §]

A jutalmazás és a büntetés tanulókra vonatkoztatva a Házirendben található részletesebben.

Csoportos jutalmazási formák:

- jutalomkirándulás,
- kulturális hozzájárulás (színház vagy kiállítás látogatáshoz).

A magatartási elvárásokat a házirend tartalmazza. Ezen elvárások teljesítése alapján az értékelési szempontok a következők:

A magatartás értékelés kritériumai:

Példás

A házirendet minden körülmények között betartja, és másokkal is betartatja. Órai és órán kívüli magatartása kifogástalan.

A közösség alakításában aktívan részt vesz, kezdeményez. Iskolai feladatokat önként vállal, és maradéktalanul teljesít. Megnyilvánulásaiban őszinte, társaival, tanáraival szemben tisztelettudó, együttműködő és segítőkész.

Jó

A házirendet betartja, apróbb hibáit törekszik javítani. A közösségben a rábízott feladatokat ellátja.

Fegyelmezési problémák ritkán fordulnak elő.

Változó

A házirendet több ízben megsérti, vét a közösségi szabályok ellen.

A közösség alakításában nincs szerepe, munkájában vonakodva vesz részt.

Társaival szemben közönyös, megnyilvánulásaiban durva, tanáraival szemben tiszteletlen.

Rossz

A házirendet nagyon hiányosan tartja be.

A közösség munkáját hátráltatja, szándékosan árt a közösségnek. A nevelésére tett erőfeszítéseket rendre elutasítja.

Társaival szemben durva, goromba.

Tanáraival szemben tiszteletlen, udvariatlan, elutasító.

A szorgalom értékelésekor

a tanuló iskolai és tanulmányi munkához való hozzáállását értékeljük. A szorgalom értékelése nem feltétlenül függ össze az eredményes, jó jeggyel értékelt tanulási eredménnyel, hiszen gyenge képességű tanuló is lehet kiemelkedően szorgalmas.

Példás

Aki tanulmányi munkájában kitartó, a tanítási órákra képességeihez mérten pontosan és rendszerben, maximálisan felkészül.

Tanulmányi munkájában többletfeladatokat végez, részt vesz versenyeken, pályázatokon. Az órai munkát érdeklődésével, aktivitásával segíti.

Jó

A tanítási órákra lelkiismeretesen felkészül, feladatait elvégzi, de többletfeladatokat nem végez. Órai aktivitása a tőle elvárható, de különösebb érdeklődést nem mutat. Érdeklődése csak az iskolai tananyagra korlátozódik.

Változó

Iskolai és otthoni munkájában csak időnként teljesít képességeihez mérten. Órai aktivitása hullámzó teljesítményt mutat.

Házi feladatait hiányosan készíti el, felszerelése is többször kifogásolható. Gyakran szétszórt, figyelmetlen.

Hanyag

Tanulmányi munkájában gyakran képességei alatt teljesít, megbízhatatlan, feladatait nem végzi el.

Felszerelése hiányos, így az órai tanulmányi munkát hátráltatja. Munkafegyelme rossz, érdektelenség, közömbösség jellemzi.

2.12. A tanulók továbbhaladása

A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a helyi tantervben előírt, a továbbhaladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges

készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból.

Magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához, a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
- egy tanítási évben 250 tanítási óránál többet mulasztott és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető,
- ha a tanuló mulasztása egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető,
- magántanuló volt.

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata.

Az évfolyamot megismételni köteles az a tanuló, aki az adott tanévben a javítóvizsgán nem felelt meg.

Az első évfolyamot megismételheti a tanuló szülői kérésre, ilyenkor bizonyítványt a tanuló a megismételt évről kap.

A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni, vagy a szülő írásban ezt kéri.

Évfolyamtól függetlenül idegen nyelvből a tanuló az idegen nyelv tanulásának első évében nem utasítható évfolyamismétlésre azért, mert a tanulmányi követelményeket nem teljesítette.

2.13. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Településünkön nemzetiségek nem élnek.

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei minél maradéktalanabb kibontakoztatására,

személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulóakra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, amely biztosíthatja iskolai sikerességüket.

Iskolánk – többek között – az alábbi segítséget nyújtja számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztését,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazását, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítését,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakítást, a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztését, tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulást,
- a differenciáló módszerek alkalmazását,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált nevelését,
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosítását, környezettudatos szemléletű oktatás-nevelést,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakítását,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatását és alkalmazását a tanórákon, a tanulói aktivitás növelését a tanítási órákon,
- a tanulási attitűd pozitív átformálását, a továbbtanulás támogatását,
- személyiségfejlesztést és közösségépítést,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítését,
- partnerközpontú nevelést.

**ÓVODAI NEVELÉS JÁTÉKKAL, MESÉVEL KERESZTYÉN
SZELLEMBEN**

PEDAGÓGIAI PROGRAM
Kunmadarasi Református Általános Iskola és Óvoda

2024

Az óvoda adatai

Az óvoda neve: Kunmadarasi Református Általános Iskola és Óvoda

Helye: 5321 Kunmadaras, Petőfi utca 11.

OM azonosítója: 200016

Telefonszám: 06 - 59 - 531- 175

E-mail: kunrefiovi@gmail.com

Alapító okirat adatai

Kelte: 2016. május 10.

Gazdálkodási jogköre: a gazdálkodás jogkörét az iskola igazgatója gyakorolja

Óvoda befogadó képessége: 86 fő

Csoportok száma: 3

Fenntartó neve: Tiszántúli Református Egyházkerület

Fenntartó címe: 4026 Debrecen, Kálvin tér 17.

Működési engedély kelte és száma: 2017. május 15. JN-07/22/04770-2/2017

Engedélyező szerv neve: Jász- Nagykun- Szolnok Megyei Kormányhivatal

Az intézményegység jellege: nevelési intézmény

Az intézményegység alapfeladata: óvodai nevelés

Az intézmény egyházi felügyeleti szerve: Tiszántúli Református Egyházkerület

Tanügyi Hivatala (4026 Debrecen, Kálvin tér 17.)

Az intézmény törvényességi ellenőrző szerve: Jász- Nagykun- Szolnok Megyei

Kormányhivatal

BEVEZETÉS

A kunmadarasi Petőfi utcai óvoda falai között évtizedek óta nevelkednek gyerekek. 2016. szeptember elseje azonban mérföldkő óvodánk életében: a Tiszántúli Református Egyházkerület nevelési intézményeit gyarapítjuk a Kunmadarasi Református Általános Iskola tagintézményeként.

Óvodánk szellemisége egyik napról a másikra megváltozott. A református értékrendhez való igazodás többségünk számára időbe kerül. A gyermekek hitben hitre való nevelésére csak azok hivatottak, akik teljes szívvel befogadják Isten igéjét. A keresztyén óvoda felnőtt közösségének hitelessé kell formálódnia, hogy általunk a gyermekek, azok szülei is megtapasztalják Jézus Krisztus szeretetét. Tanulunk, hogy taníthassunk. Tapasztalt kollégáink folyamatosan ismerkednek az evangélium szerinti neveléssel, hitvallásos gondolkodásmóddal és érzelmvilággal.

A református óvodában az egész napot át kell hatnia a keresztyén szellemiségnek, az óvodapedagógusok és más munkakört végző munkatársak egész személyiségének tükröznie kell, hogy ők kinek szolgálnak, kit követnek. A Bibliai integrációnak jelen kell lennie óvodánk mindennapi életében, annak nevelési és tanulmányi folyamatában.¹

Református óvodánk első nevelési évében tapasztaltak alapján, arra a következtetésre jutottunk, hogy a hozzánk járó gyermekek neveléséhez Zilahi Józsefné: Játékkal, mesével óvodai program nyújt kellő alapokat. Környezetünk sajátosságait figyelembe véve, hagyományaink megtartásával, az új pedagógiai eljárásokra nyitottan dolgoztuk át pedagógiai programunkat. Olyan pedagógiai programot képzeltünk el, ahol a kunmadarasi óvodás gyermek érzelmi biztonságban, az őket körülvevő szerető felnőttek, gyerekek körében fedezik fel a világot saját kezükkel, szemükkel, s mi a kezünket nyújtjuk, ha szükségük van ránk. Szemükbe nézve magyarázzuk a világ dolgait.

Mint tapasztalt nevelők ismerjük az óvodai nevelés hagyományait, és az átélte tudásnak azon fokán vagyunk, ahol elmélkedések helyett szívesebben bízunk magunkat az általános és pedagógiai műveltséggel átvilágított tapasztalatokra.² Azokat az alapelveket fektettük le, amelyek alapján mi, óvodapedagógusok a hétköznapi élet gyakorlati útjait már magunk választhatjuk meg szabadon, rugalmasan.

Programunk garanciája hitünk, a Játékkal, mesével program tiszta egyszerűségig kidolgozott nevelési eljárásai, az eddigi szakmai jártasságunk és gyakorlatból szerzett tapasztalatunk.

---

¹ A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja

² Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Elmélet és módszertan (Eötvös József Könyvkiadó, Budapest 1996) 7. oldal

Törvényi háttér

Óvodánk pedagógiai programjának készítésénél és felülvizsgálatánál az alábbi jogszabályokat vettük figyelembe és alkalmaztuk:

- Alapító okirat
- 2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 22/2013. (III.22.) EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a „Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve” és a „Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról”
- 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 137/2018 (VII.25.) Korm. rendelet az Óvodai Nevelés országos alapprogramjáról
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

Helyzetkép óvodánkról

Református óvodánk 2016. szeptember elseje óta a Tiszántúli Református Egyházkerület fenntartásában működik és a Kunmadarasi Református Általános Iskola feladatellátását bővíti, így teszi teljesebbé a keresztyén értékrend szerinti nevelést községünkben.

Óvodánk 130 éves épületében évtizedek óta gyermeknevelés folyik. Nagyobb méretű felújításra 1973 – 1975 között került sor. Egy új csoportszoba és az egészségügyi elvárásoknak megfelelő kiszolgáló helyiségek hozzáépítésével lett az óvoda gázfűtéses, három csoportos, egész napos ellátást nyújtó nevelési intézmény. Az óvodához nagyméretű, 1587 m² udvar tartozik. A csoportszobák tágasak, világosak, amelyek 75 kisgyermek optimális nevelését teszik lehetővé. Alapító okiratunk 86 főt engedélyez.

A település mezőgazdasági jellegű, az építkezésre a kertés családi ház a jellemző.

Az óvodánk is ilyen környezetben található.

A szülők iskolai végzettsége a 8 osztály és szakma vagy szakközépiskolai végzettség jellemző. Kevés a diplomás szülő, nagyfokú a munkanélküliség. A családot eltartó családfő gyakran keres munkát távol, vidéken. A hozzánk érkező gyermekek és szülei többségének neveltségi szintje alacsony. Óvodapedagógusaink intézkedései a gyermeki személyiséghez, igényekhez igazodnak, biztosítva, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Személyi feltételek

Óvodánkban a csoportok vegyes összetételben szerveződnek, ahol a testvérek, barátok együtt nevelődhetnek. A nevelő munkát négy óvodapedagógus látja el, akiknek személyisége meghatározó a gyermekek számára. Az óvodapedagógusok mindannyian szakképesítéssel rendelkeznek. Az elmúlt évek során a fenntartóváltás maga után vonta az alkalmazotti közösség szemléletváltását is. Az új pedagógiai program további szakmai fejlődést, innovációt változtatást kíván szemléletünkben. A változás hosszú fejlődési folyamatában sikerül majd minél inkább megvalósítani programunk célkitűzését.

Az óvodapedagógusok munkáját három dajka, egy pedagógiai asszisztens és egy konyhai dolgozó látja el, akik rendelkeznek a munkakör betöltéséhez szükséges végzettséggel. Segítik a pedagógiai munkát, részesei a gyermeknevelésnek. Ezért kívánalom számukra, hogy visszafogott és nyugodt közreműködői legyenek a gyermekcsoport életének. A gyermekek közti tevékenységekre, gondozásukra az anyai tapintat, a meghitt bánásmód legyen jellemző. Egy pedagógiai asszisztens támogatja a három csoport munkáját és ellátja az óvodában a gyermekek étkeztetéséhez kapcsolódó adminisztrációs teendőket is.

A tizenegy munkatárs munkáját az intézményegység vezető irányítja, aki az óvodai csoportban is nevelő munkát végez.

Minden itt dolgozó számára elvárás, hogy munkálkodása a közös pedagógiai program által kitűzött cél elérését szolgálja. Munkáját Istentől kért bölcsességgel és szeretettel végezze, a keresztyén értékek és életvitel példamutatója legyen.

PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK KONCEPCIÓJA

Óvodánk Pedagógiai Programját a nevelőtestület készítette el. A vezető és a munkatársi közösség teljes együttműködésben valósítja meg célkitűzéseit, nagy

hangsúlyt fektetve a gyermeki személyiség kibontakoztatására. Törekszünk arra, hogy oldott, tevékeny légkörben a gyermek cselekvő, érző gondolkodó képessége összehangolva működjön és fejlődjön.

Választott programunkban az óvodapedagógusok tudnak élni a nevelés szabadságával, értik a játék és a mese érzéki és szimbolikus jelrendszerét. A játék és a mese bővületében hiteles nevelőként kapcsolatot alakíthatnak ki a gyermekekkel, s a meghitt kapcsolat által épül személyiségük, amely jó alapot ad az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez.

3.1. Óvodai nevelésünk célja

A kunmadarasi családokból hozzánk érkező gyerekek az őket körülvevő felnőttek, gyerekek és a biztonságot nyújtó környezet által érezzék át a család melegét az óvodában is. Az itt töltött idő legyen lehetőség számukra, hogy hasznos állampolgárai legyenek országunknak, a hitet, a szeretet, a hálát, a békességet tovább hordozva szívükben. Értékeljék a teremtett világot, kötődjenek hazájukhoz, amelyben igazodjanak el anyanyelvük segítségével. Mindezek érdekében olyan tevékenységeket szervezünk a gyerekeknek, amely felkelti érdeklődésüket, ahol kifejezhetik érzelmeiket.

Tartalmas tevékenységeken keresztül úgy vezetjük a gyermekeket az iskola küszöbéig, hogy egy teljességgel megélt óvodáskor után testileg, lelkileg és szociálisan is készen álljanak az iskolai elvárások teljesítésére.

3.2. Óvodai nevelésünk alapelvei

A gyermek nevelése a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítője ennek. Segítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be, ezért fontos a családokkal való jó együttműködés.

Nevelőmunkánkban a gyermek tisztelete, szeretete és a belévetett bizalom érvényesül.

- A krisztusi szeretet és szolgálat alázatával igyekszünk nevelő munkánkat naponként végezni, ehhez Istentől kérünk bölcsességet.
- Szeretetteljes légkörben gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságról. Fontosnak tartjuk a testi fejlődést, az egészséges életmódot és a jó lelkiállapotot.
- A gyermekek az óvodapedagógusok, dajkák életpéldájából tapasztalják meg Isten szeretetét.
- Tiszteletben tartjuk a gyermekkor szabadságát. A „megtehetném, de nem minden jó nekem, amit megtehetek” tapasztalása. A külső és belső fékek kitapogatása, próbálgatása.
- A gyermekek egyéni fejlődését figyelembe vesszük.
- Nyugodt, családi, biztonságot nyújtó légkör megteremtésére törekszünk, melyben a gyermeki játék elsődlegessége érvényesül.

- Értékes számunkra a haszontalan dolgok hasznossága. Valljuk, hogy ebben az életkorban sok minden elkezdődik, de semmi sem fejeződik be, és azt, hogy a kisgyermek igénye a keveset, lassan, jól ezt gyakran ismételve.

3.3. Gyermekkép

A gyermek Isten ajándéka, amelyet az Úr elsősorban a családjának adott. A mindennapok során meleg szeretettel körülvéve, biztonságban neveljük őket, tiszteletben tartva, hogy valamennyien egyedi és megismételhetetlen teremtményei Istennek. Legyenek fogékonyak az őket körülvevő természeti és a társadalmi környezet iránt.

Legyen öröm számukra az együttlét, a tevékenykedés, mely során megtapasztalják a hála, a segítőkészség, a lelkiismeretesség, mint pozitív erkölcsi értékeket, a szülők és más felnőttek tiszteletét.

3.4. Óvodakép

Óvodánk beilleszkedik a magyar köznevelési rendszer törvényes kereteibe, a Kunmadarasi Református Általános Iskola tagintézményeként Kunmadarason a református keresztyén nevelést teszi teljesebbé.

Pedagógiai Programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában és a Református óvodai nevelés keretprogramjában foglaltakkal összhangban, Zilahi Józsefné: Játékkal, mesével óvodai nevelési program felhasználásával készült.

Biztosítjuk a gyermek számára a nyugodt, békés, szeretetteljes légkört. A gyermek személyiségéhez a legfőbb tevékenységen – a játékon – keresztül kívánunk eljutni, és átadjuk nekik mindazokat az emberi értékeket és személyiségformáló műveltség tartalmakat, amely az egészséges fejlődéshez szükséges. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítanunk, ahol a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyerekek számára egyaránt.

Óvodai nevelésünk a családi nevelés kiegészítője, de nem minden család gyakorolja otthon a keresztyén hitben való nevelést. Ezért a református óvodánk rövid történetében fontos küldetésünk a családokkal megismertetni, életük részévé tenni az evangélium hirdetéseit. Református óvodánk munkatársi közössége – személyes hitük és életük példájával – szeretetteljes, segítőkész, bátorító magatartással fordul a gyermekek felé, szem előtt tartva az együttélés szabályait. Óvodánkba belépve érezze, lássa minden odaérkező, hogy meleg szeretettel várják, bátran fordulhat az őt fogadóhoz kérdéssel, kéréssel, megoszthatja vele gondolatait. A kapun kilépve öröm, elégedettség járja át, hogy jó érzéssel jöjjön vissza újra.

Kiemelten figyelünk a halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésére, fejlesztésére, hátrányaik csökkentésére. Együttműködünk a Református Pedagógiai Szakszolgálattal.

*Minden lényeges elkezdődik, de semmi sem fejeződik be. Az életrealitás tükörképe a játékkal, mesével nevelt óvodás viselkedése. Egész nap játszik, kérdez és figyel. Mérések nélkül is bizonyosságát adja, hogy mindent tud, amit egy gondosan ápolt kisgyerekeknek ebben az életkorban szükséges és illendő.*³

Fontos számunkra, hogy gyermekeink óvodáskor végére kapják meg mindazokat az élményeket, melyek tartós hatásokkal kötik őket az anyanyelvhez, a szülőföldhöz és a református egyházunk közösségéhez.

ÓVODAI NEVELÉS FŐ FELADATAI

4.1. Az egészséges életmód alakítása

A tevékenység célja:

- A gyermekek egészséges életvitel - igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése, testi képességeik fejlesztése.
- A helyes testápolás, az öltözködés, a betegségmegelőzés, a kulturált étkezés szokásainak kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

Óvodánkban az egészséges életmód, a tisztálkodási, étkezési szokások kialakítása, azok gyakorlása nagy odafigyelést igényel. A hozzáadott érték óvodáskor végén ezen a területen mutatkozik meg leginkább.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermekek gondozásának, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- harmonikus, összerendezett mozgásuk fejlődésének elősegítése
- a gyermekek testi fejlődésének segítése
- egészségük védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés feltételeinek biztosítása, folyamatának elsajátíttatása (a magas cukortartalmú ételek és italok,

³ Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Elmélet és módszertan (Eötvös József Könyvkiadó, Budapest 1996) 10. oldal

a magas só- és telítetlen zsír – tartalmú ételek mértékkel való fogyasztásának erősítése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése)

- a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Az óvodai felvétel után családlátogatást végzünk, ahol tájékozódunk a gyermek egyéni szükségleteiről, szokásairól. Az óvodakezdéstől folyamatosan figyelmekkel kísérjük, írásban rögzítjük a gyermekek fejlődését, ennek megfelelően végezzük az egyéni fejlesztést. Az óvodába lépés pillanatától - az önállósági törekvést biztosítva - a dajka néikkel közösen megismertetjük a gyermekekkel az egészséges életmód szokásait, azok helyes sorrendjét.

- A testápolással a gyermekek tisztaság iránti igényének kialakítását szolgáljuk.
- Fontosnak tartjuk a kulturált étkezés, a helyes evőeszköz használat elsajátítását az egyéni képességek figyelembevételével.
- Az időjárásnak, a hőmérsékletnek megfelelő, kényelmes öltözet jó közérzetet biztosít a gyermekeknek. Tudatosítjuk a szülőknél a réteges öltözködés fontosságát, amely biztosítja, hogy a gyermekek igényüknek megfelelően le - illetve felvehetnek egy-egy ruhadarabot.
- A gyermekek mozgásigényét változatos tevékenységekkel elégítjük ki. A csoportszobákban, az udvaron elhelyezett eszközök, az udvari játékok a gyerekek mozgását, mozgáskultúráját, testi képességeit fejlesztik, mindennapos tornán vesznek részt.
- A gyermekek ebéd után pihennek. Pihenés előtt alaposan kiszellőztetjük a csoportszobát, mesével, altatók dúdolásával, lefekvés előtti imádsággal, énekkel megteremtjük a nyugodt pihenéshez szükséges feltételeket.

A lelki-egészségvédelem nagyon fontos feladatunk, hiszen a lelki eredetű gondok (*szorongás, félelem... stb.*) kihatnak a gyermek általános fizikai állapotára is.

Óvodánkban kiemelten figyelünk az alábbiakra:

- a megszégyenítés minden létező formáját elutasítjuk
- megteremtjük a nyugalmat, csendet, az intimitást: alvásidőben, WC használatkor nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységeiben
- nem terheljük túl gyermekeinket, pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkör kialakítására törekszünk, természetes számunkra, hogy minden gyermek hibázhat és mindenkinek van lehetősége a javításra, próbálkozásra
- meghallgatjuk a problémákat
- biztosítjuk a rendszerességet és mellette a nagyfokú rugalmasságot
- igyekszünk felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömét, ennek érdekében indokolt esetben IKT eszközöket is használunk
- törekszünk a konfliktusok csökkentésére
- nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést, erőszakot

A gyermekek védelem és biztonság igényét állandó jelenlétünkkel elégítjük ki. Nem vagyunk a középpontban, de mindig elérhetőek vagyunk. Az óvónő személyes jelenlétével képviseli a csoportos együttlét óvodánkra jellemző elemi szabályait:

- Hagyd játszani a másik kisgyermeket!
- Ha rombolósdit játszol, a magadét építsd és rontsd el!
- Megegyezés szerint néhány játékszer otthonról behozható, de tulajdonosa vigyáz rá.
- Jobb a játék, ha a helyzetek kívánalmái szerint másoknak is átengeded, vagy együtt játszotok vele!
- Igyekezz örömet szerezni másoknak, ez neked is jó!
- Az óvó néni tudta nélkül ne hagyd el a játszó helyet!
- Mesemondáskor, alváshoz készülődve, vagy, ha imádkozunk, légy csendben!

A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással vesszük körül. A betegség (láz, hányás...) észlelésekor értesítjük a szülőt, súlyosabb esetben a gyermekorvost is. A fertőzések terjedését rendszeres szellőztetéssel, fertőtlenítéssel igyekszünk gátolni. Az egészséges gyermekek érdekében beteg gyermekek az óvodát nem látogathatják. Óvodában gyógyszert nem adunk be. Betegséget követően csak orvosi igazolással jöhetnek a gyermekek az óvodába. Mindezeket az óvoda házirendje is magába foglalja.

A gyermekek egészségmegőrzését edzettségük fokozásával is biztosítjuk.

Lehetőséget adunk a szabadban való mozgásra, rövid sétákra, ezzel nagymértékben növeljük a gyermekek ellenálló képességét. Prevenációs, fejlesztő gyakorlatok beépítésével az alakváltozással járó deformitásokat előzzük meg. Napirendünket az időjárás függvényében úgy tervezzük, hogy fél tizenegy körül már mindhárom csoport a szabadban tartózkodjon, délután pedig uzsonna után van erre lehetőségünk. Sáros idő esetén a terasz és a betonozott felületek biztosítják a szabadban való mozgást. Az edzés lehetőségét télen csúszkálással vagy szánkózással biztosítjuk. A szülővel és óvodapedagógussal együttműködő szakemberek bevonásával szeretnénk a testi, lelki nevelés feladatait megvalósítani.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet kialakítása

Lehetőségeinket figyelembe véve igyekszünk olyan esztétikus, biztonságos környezetet kialakítani, amely fejleszti a gyermek testi, lelki egészségét. Óvodánk füves és betonos részre osztott udvara változatos tevékenységekre ad lehetőséget. Az udvari fajtátekok megtervezésénél, vásárlásánál arra törekszünk, hogy azok minél sokrétűbb mozgásformát biztosítsanak.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítását, a környezettudatos magatartás megalapozását szorgalmazzuk.

Óvodánk nem rendelkezik külön öltözőhelyiséggel, így a folyosón lévő, nem praktikus beépített szekrényekben tároljuk a gyermekek ruházatát, cipőjét. A gyermekek létszámához a mosdó és mellékhelyiségek száma kevés, terük szűkös. Körültekintő szervezéssel is nehéz a zsúfoltságot elkerülni.

A fejlődés eredménye óvodáskor végén:

- A testápolási szokások szerint a gyermekek önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak.
- Tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyre teszik azokat.
- Zsebkendőjüket önállóan használják.
- Eldöntik, mennyi ételt fogyasztanak, töltenek vizet, szednek ételt.
- Készség szinten használják a kanalat, villát, kést, higiénikusan, kulturáltan étkeznek.
- Önállóan öltözködnek.
- Ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik és segítséggel bekötik.
- Ruhájukat, egyéb holmijukat rendben tartják. Ügyelnek saját külsejükre.

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A tevékenység célja:

- A gyermekek egyéni tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a közösség normáinak érvényesítésével.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztyén kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja.
- Csodálkozzanak rá a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyújtson érzelmi biztonságot, szeretetteljes, családi légkört az óvodakezdéstől az óvodáskor végéig.
- Alapozza meg együttéléshez szükséges szokás – és normarendszert.
- Ismertesse meg a gyermekeket szűkebb és tágabb környezetükkel, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Alakítson ki társas kapcsolatokat, segítse gyermek–gyermek, felnőtt–gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatait.
- Formálja a gyermekek szociális érzékenységét, éntudatát, segítse elő önkifejező, önérvényesítő törekvésüket az elfogadott normákon belül. Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Legyen modellértékű az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

Az óvodakezdés időszaka, az első élmények meghatározzák a gyermekek érzelmi kötődését, viszonyát az óvodához. Az újonnan beíratott gyermekeket az óvónők meglátogatják a nyár folyamán. Ezáltal lehetőségünk nyílik a gyermek, a szülő, a családi háttér megismerésére, a kölcsönös bizalom és együttműködés megalapozására. Lehetőséget adunk arra is, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. A beiratkozást megelőzően nyílt napot tartunk leendő óvodásaink és szüleik részére, valamint biztosítjuk a beszoktatás időszakában is a szülői jelenlétet. A szülők így megismerkedhetnek az óvodánk belső életével, a gyermeknek pedig a szülő jelenléte biztonságot ad az új környezet elfogadásához. Óvodánk vegyes korcsoportjai is elősegítik a családi légkör kialakítását. A gyermekek együtt lehetnek testvéreikkel, ismerőseikkel. Az óvodakezdés időszakában magukkal hozhatják kedves otthoni tárgyukat. A nagyobb óvodásokkal együtt ölbéli játékokkal, mesékkel, dalokkal kedveskedünk az új gyermekeknek.

Az együttéléshez szükséges szokás- és normarendszer megalapozása

Már kiscsoportos kortól tudatosan, következetesen megismertetjük a gyermekeket az együttélés szabályaival. Törekvésünket segíti az óvoda dolgozóinak és a nagyobb gyermekek modell értékű magatartása, kommunikációja és bánásmódja.

A tevékenységek, programok megtervezésénél arra törekszünk, hogy a gyermekek megismerhessék szűkebb, tágabb környezetüket. A közös pozitív élmények segítik a lakóhelyhez, szülőföldhöz való kötődés kialakulását.

Kiegyensúlyozott, szeretetteljes kapcsolatot alakítunk ki a gyermekekkel, amely segíti a gyermek egyéni sajátosságainak megismerését is. Biztosítjuk a gyermekek természetes társas igényének alakulását. Arra törekszünk, hogy tiszteljék a felnőtteket és egymást. Segítjük a gyermekeket abban, hogy elfogadják a különböző képességű és tulajdonságú társaikat. Támogatjuk a gyermekbarátságokat, amely a tartalmas, élménydús tevékenységek egyik alapja. Szeretnénk, hogy az óvodai életet, az óvónő-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

A gyermekek tevékenységéhez egyértelmű határok felállítása mellett önállóságot biztosítunk. Mindenkor törekszünk a közösségi élet kialakított szabályainak következetes betartására. A konfliktusok feldolgozásával, megbeszélésével, formáljuk a gyermekek érzésvilágát, felelősségtudatát, döntési képességét.

A felnőtt - gyermek kapcsolatának alakulásában fontosnak tartjuk a személyes perceket. Ezekben a beszélgetésekben megfogalmazhatják a gyermekek érzéseiket, véleményeiket. Megelégedettségünket a gyermekek cselekedeteivel kapcsolatban dicsérettel, simogatással fejezzük ki.

Fokozott figyelemben, törődésben részesítjük az értelmi vagy egyéb területen sérült, a hátrányos,- halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekeket, szükség és lehetőség szerint szakemberek bevonásával.

A fejlődés eredménye óvodáskor végén

- Kötődnek csoportjukhoz, óvodájukhoz, környezetükhöz, szülőföldjükhöz, ezt érzelmekkel, szavakkal, tettekkel is kifejezik.
- Észreveszik, ha valaki segítségre szorul, szívesen segítenek társaiknak, a kisebbeknek.
- Érdeklődnek társaik iránt, az óvodán kívül is szeretettel köszöntik egymást.
- Megkezdett tevékenységüket türelmesen befejezik.
- Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.

- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Szívesen dolgoznak a közösségért, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktushelyzetben társaikkal képesek egyezkedni.
- Igényükké válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Szociálisan éretté válnak az iskolai életre.

4.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi nevelési területet áthatja, ezen túlmenően kiemelt jelentőségű az óvodai nevelő tevékenységünknek. Még tudatosabban alkalmazzuk a nyelvi nevelés fejlesztő eszközeit tekintettel a hozzánk érkező gyermekek szociokulturális háttéréből fakadó alacsony szókincsére, beszédkedvére, alacsony anyanyelvi fejlettségi szintjére, amely már a beszokást is bizonytalanná teszi számunkra.

Az ebből fakadó többletfeladat helyi sajátosság, amelyet nem hagyhatunk figyelmen kívül. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, valamennyi nevelési területben megjelenik, így még több lehetőségünk adódik az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelésre. Ezt beszélő környezettel, helyes minta- és szabályközvetítéssel, a javítgatás elkerülésével, a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének ösztönzésével és fenntartásával biztosítjuk. Egy ilyen közegben érvényesülnek a gyermeki kérdések, közlések, válaszok.

A tevékenység célja:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében. Érzelmileg biztos környezetben modellértékű beszéd, hiteles kommunikáció, értő figyelem, beszédre inspiráló környezet megteremtése. Célunk a gyermekeket Istennel való kapcsolatra segíteni, a keresztény hit elemeinek megismertetésével, érzelmi többlet nyújtásával, a Biblia üzenetének a gyermek számára érthető módon való közvetítésével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Beszédre alkalmas nyugodt kiegyensúlyozott légkör megteremtése (játék, személyes percek, csendes percek, áhítatok, anyanyelvi játékok).
- Lehetőséget kell biztosítani minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Jól artikuláló, választékosan beszélő környezet megteremtése, melyben a felnőtt példa.
- Mindig érthetően, egyszerűen, világosan az adott szituációnak megfelelően

fejezze ki magát.

- Folyamatosan kísérje figyelemmel a gyermekek anyanyelvi fejlettségi szintjét, amelynek alapja a családokkal való folyamatos együttműködés.
- A gyermekek természetes kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira építve sokszínű élmény- és tevékenység biztosítása.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése, a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő alapszókincs megalapozása, pótlása. Éljen a Biblia választékos szókincsének felhasználásával.
- A gyermekek különböző fejlettségi szintjének figyelembevételével az egyéni bánásmód és differenciált fejlesztés alkalmazásával a kommunikációs jelzések alkalmazása.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása logopédus bevonásával.
- Megfelelő beszédhelyzetek teremtésével, a keresztyén hit érzelmi többletével, a gyermekek Istennel való kapcsolatának elősegítése (pl.: hálát adunk, megköszönjük, kérünk).

Gondozás közben:

A gyermek megfogalmazza szükségleteit, bátran segítséget kér, megérti a hozzáintézett közléseket, kéréseket.

Játékokban kialakuló társas kapcsolatok fejlesztik a beszédet, a szerep követés során gyakorolják a gyerekek az odaillő hanglejtést, mimikát. Gondolkodtató, cselekedtető játékokban fejlődik a gyerekek gondolkodása, kifejezőképességük. Olyan szituációkat teremtünk, melyben a gyermek megfigyel, felfedez, új ismereteket szerez, gondolkodik, mindenről beszélhet, kérdéseire választ kap. A gyermek is megválaszolja a hozzá intézett kérdéseket, a gyerekek párbeszédet folytatnak, alkalmazzák a kérdést, felszólítást, kijelentést.

Munka közben:

Beszédkapcsolataik alakulnak, megértik az információkat, szókincsük bővül.

Rajzolás, mintázás, kézimunka:

Nyelvi ismeret szükséges már ahhoz is, hogy a gyermek megértse a feladatot, tudja, hogy milyen eszközök, anyagok állnak rendelkezésére. Tudatosítjuk a gyermekekben az anyagok, eszközök, munkafogások elnevezését, ezeket megtanulják, beépül szókincsükbe. A lerajzolt mesetémák fejlesztik a képzeletet, emlékezetet, fokozzák az alkotási vágyat.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

A zenei nevelés jó alkalmat kínál az ének, zene, szöveg, mozgás komplex esztétikai, érzelmi hatásának érvényesítésére. Megzenésített gyermekversek, népi játékdalok fejlesztik a gyermek beszédét. Mondókák, versek elősegítik a helyes ritmusban való beszéd kialakulását. A ritmusjátékok jól alkalmazhatók beszédhibák javítására. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segítheti a magánhangzók és a mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. Bővül a szókincs fogalompárok gyakorlásakor is (lassú-gyors, halk-hangos, magas-mély). A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogy beszélnek. A mondókák, énekek lassabb énekelgetése segíti a helyes artikulációt a szavak szép, pontos kiejtését.

Mozgás:

Közlések és bemutatás megértésére van szükség, hogy a gyermek el tudja végezni az egyes mozgásformákat, cselekvéssorokat. Megértésük azonnal lemérhető a gyermekek mozgásából, reakciójából. Másrésztől mozgásfejlesztő munkánk részét képezi a beszédszervek ügyesítése is.

A külső világ tevékeny megismerése:

Az élmények, tapasztalatok felidézését, a közvetlen tapasztalatszerzést (észlelés, érzékelés, mozgás) követő megállapítások a gondolkodást, a beszédaktivitást serkentik. Beszéd és gondolkodás párhuzamos fejlesztését végezzük probléma-szituációk teremtésével. Matematikai természetű tapasztalatszerzés során gyakorolják a gyerekek a névutók használatát, megtanulják a téri irányok elnevezését. Szókincsbővítés a természeti és társadalmi környezettel való ismerkedés során történik (mesterségek, időjárás, gyűjtőfogalmak).

Verselés, mesélés:

Dramatizálás, bábozás során gyakorolják a gyerekek a mondatszerkesztést, párbeszédes formát, fejlődik nyelvi emlékezetük. Szókincsük bővül az irodalmi alkotásokban megismert és jelentéstartalommal bíró szavakkal. Már kiscsoportban alakul a gyermekben az a tudat, hogy a másik gyermeket végig kell hallgatni, megvárni, míg befejezi mondanivalóját. Mese, vers, mondóka a nyelvtanilag helyes mondatok formálására, tiszta kiejtésre, kifejező előadásmódra ad lehetőséget.

Arra ösztönözzük a gyermeket, hogy gyakorolja, hogyan tud bánni hangjával. A visszahúzódozó gyermeket is motiváljuk bábbal, hogy „mögé” bújva megszólaljon. Ha a gyermek saját maga által kitalált szöveggel bábozik, fejlődik képzelete, kifejezőképessége, fantáziája.

Fontos, hogy bármikor, bármilyen tevékenység- főként játék közben is példát

mutatunk az udvarias és kulturált viselkedés szabályaira.

Reggelente, s a nap indításaként otthonról hozott élményekről-történetekről beszélgetünk közvetlen meghitt hangulatban. Az áhítat jó alkalom egymás türelmes meghallgatására.

A csendes, bátortalan, kevésbé beszélni tudó gyermekek inkább a négy szemközi beszélgetések során nyílnak meg, fontos számukra is biztosítani ilyen alkalmakat.

Ha beszéd-rendellenességet, beszédszervi problémát észlelünk, vagy érthetetlen beszédű, esetleg egyáltalán nem beszélő gyermekkel van dolgunk, szakember segítségét kérjük.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

Mondanivalójukat tiszta hangképzéssel, kifejező szókészlettel, helyesen és érthetően fejezzék ki.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE ⁴

Pedagógiai programunk, óvodai nevelésünk szervezeti formája és időkerete a gyermekek életritmusához alkalmazkodik. Vegyes életkorú gyermekeket befogadó óvodai csoportokat szervezünk.

Valljuk, hogy ezáltal az egészséges érzelmi életre nevelésnek, a szocializáció gördülékenységének, a mintaadásnak, modellkövetésnek valamint az alkalmazkodásnak gazdagabb lehetősége bontakozik ki.

Az óvodai csoportok kialakításánál az óvodavezető tekintettel van a nevelőtestület véleményére, figyelembe veszi lehetőség szerint a szülők kérését is (testvérek, barátok egy csoportba, a választott óvó nénihez kerülhetnek). Így a korosztályok, nemek arányának ismeretében, annak megfelelően rugalmasan alakítjuk évről-évre a csoportokat és a nevelési terveket.

---

⁴ A Debreceni Református Óvoda Pedagógiai programja alapján

5.1. Időkeretek

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez hetirend és napirend biztosítja a feltételeket. Ezek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált egyéni illetve csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. „Az óvónő szabadsága az idő kezelésében, játékok tartalmához illő szervezeti formák megtalálásában, a gyermeki műveltség anyagának a mindenkori helyzethez illő összeválogatásában valósulhat meg.”⁵

Nagy időegységekben gondolkodunk. Amit elkezdünk, ráérősen és élvezettel játszunk végig és hosszabb – rövidebb idő alatt mindig be is fejezzük. Semmiről sem maradunk le, nincs miért sietni. A játék minden perce segítője az érésnek, fejlődésnek és fejlesztésnek. *Hamar eltelik a nap, és ha abbahagytuk, másnap folytatjuk vagy ismételjük. Színes láncszemekként kapcsolódnak össze a napok, mint kerekre bekattantott vagy félbehagyott, majd újra felvett, egymásba akasztott füzérek végtelen sora... Az élmény folyamatos.*⁶

5.2. Hetirend

Óvodánkban kötött hetirend nincs, de a különböző tevékenységi területek műveltsége és készség anyaga tudatosan összefonódva, a játékos és mesei helyzetek alkotó elemeként jelenik meg nap mint nap. Az elfoglaltságok meghatározott tartalma, sorrendje, szervezeti formája az óvodapedagógusok módszertani szabadságának körébe tartozik.

Programunk az óvodapedagógusok szaktudására bízva a tennivalókat, széleskörű szakmai háttértudásra, értékes emberi tulajdonságaira, folyamatos önképzésre alapoz.

Nap	Játéktémák, tartalmak, tevékenységek	
Hétfő	folyamatos játékidő mindennapi testmozgás mese – vers	Heti egy alkalommal: <ul style="list-style-type: none"> • ének, zene, énekes játékok, gyermektánc • mozgás, irányított mozgásos játékok
Kedd	folyamatos játékidő mindennapi testmozgás mese – vers	

⁵ Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Elmélet és módszertan (Eötvös József Könyvkiadó, Budapest 1996)

⁶ Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Elmélet és módszertan (Eötvös József Könyvkiadó, Budapest 1996) 9. oldal

Szerda	folyamatos játékidő mindennapi testmozgás mese – vers	<ul style="list-style-type: none"> • a külső világ tevékeny megismerése • rajzolás, mintázás, kézimunka • bibliai történet • tervezett mesekezdeményezés heti kettő alkalommal
Csütörtök	folyamatos játékidő mindennapi testmozgás mese – vers	
Péntek	folyamatos játékidő mindennapi testmozgás mese – vers	

5.3. Napirend

A nagy időegységre osztott, ismétlődő napirendünk nyugodt alapritmust biztosít gyermeknek, felnőttnek egyaránt. Napirendünket a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi. Fontos számunkra a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartjuk a szabad játék kitüntetett szerepét.

Az óvodában folyamatos a játszás, amit csak a napirend szerinti játékszünetek (folyamatos tízórai, csendes percek, 10-25 perces „beszélgetések”, uzsonnázás) szakítanak meg. A gyermekek napirendje az évszaknak, a feldolgozásra kerülő tematikának megfelelően változatos. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a csoportszokásokra, igényekre, aktualitásokra.

A napirend kialakításának legfőbb szempontjai:

- Kisgyermekkorban az idő folyamatos, végtelen egész. Nem osztható fel órarendszerű szakaszokra, hanem az elfoglaltságoknak is élményszinten egészet kell alkotniuk.
- Alkalmazzuk a lassabb tempó, az 'itt és most' elvét, a szabadság és korlátozás kellő arányát.
- A gyermekeknek huzamos, összefüggő idejük legyen a játékra, és lehetőségük a szabad mozgásra, elkezdett tevékenységük befejezésére.
- A széjjel és együtt ritmikus változása adja a nap ritmusát, rendjét.
- A gyermekek eltérő szükségleteinek (étkezés, pihenés), fejlődési ütemének lehetőség szerinti figyelembe vétele.
- Minél több tartózkodás a szabad levegőn.

6 ³⁰ – 7 ³⁰	Játék az ügyeletes összevont csoportban
7 ³⁰ – 11 ³⁰	Játék a csoportszobákban, játék a szabadban, mindennapos testmozgás

Ezen belül folyamatos tízórai 8 ³⁰ – 9 ¹⁵ között, valamint 10 – 25 perces együttlét, amelynek nincs kötött időpontja	
11 ³⁰ – 12 ⁴⁵	Készülődés az ebédhez, ebéd
12 ⁴⁵ – 15 ⁰⁰	Készülődés a pihenéshez, mese, pihenés
15 ⁰⁰ - 15 ³⁰	Folyamatos ébredés, uzsonna
15 ³⁰ - 16 ³⁰	Játék az udvaron, rossz idő esetén a csoportszobában

5.4. Az óvodai nevelés tervezése, dokumentáció

A gyermekek óvodában eltöltött 3-4 évét egybefüggő időnek tekintjük, amelynek alapritmusát az évszakok változásának (a természet bennünk is lüktető ritmusa) adja; ezt tagolják a hétköznapijaink és az ünnepnapjaink. Az évszakok szerint változik a kint és bent töltött idő aránya is. Tervező munkánk felépítése, ritmikája is erre épül. Pedagógiai munkánk során az Óvodai nevelés játékkal, mesével program módszertani segédkönyveit, a javasolt keretterveket használjuk. Kiegészítjük a helyi adottságok nyújtotta lehetőségekkel, gyermeki élményekkel. Saját gyűjtésű, készítésű éves terv, elemei cserélhetők a sikeresség, vagy sikertelenség, illetve az aktualitások függvényében. Munkánkat az éves tanulási terv alapján végezzük, mindig rendelkezünk az adott időszakban felhasználható műveltségi tartalmakkal, melyből rugalmasan választhatunk.

Pedagógiai programunk tartalmi feldolgozása kéthetes ciklusban valósul meg. A kéthetes ciklusban dolgozó óvónők az adott évszakra – és ciklusra – tervezik meg azt a laza kerettervet, amely tartalmazza az adott időszakra a napi, illetve heti szervezett mozgások fő pontjait, a játékba ágyazott tevékenységek tartalmait, műveltségi anyagát. A délutános óvónő megtervezi, elgondolja a pihenés előtti mese, énekelgetés anyagát, az alkalmankénti délutáni játékba épülő tevékenységeket. Az időszakot követően feljegyzést készítenek arról, hogyan valósult meg előzetes elgondolásuk. A rugalmas, laza keretterv egyfajta „gyümölcsös kosár” az óvónő számára, melyből a gyermekek lelkiállapotához, hangulatához mérten válogat. Szabad az eredeti elképzelésüket módosítani. Munkánk tapasztalatait rendszeresen rögzítjük. A mindennapos együttlét tartalmának tervezése, a szervezési feladatok átgondolása elengedhetetlen kötelességünk.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyerekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Az óvodapedagógus munkájának dokumentumai:

- Pedagógiai Program

- Óvodai nevelés játékkal, mesével elmélet és módszertan
- A Református óvodai nevelés keretprogramja
- „A gyermekek fejlődését nyomon követő mérések és értékelések rendszere” elnevezésű eljárásrend
- Óvodai csoportnapló
- Éves tanulási terv

Az óvodai csoportnapló a pedagógiai programunk alapján a nevelőmunkánk tervezésének dokumentálására szolgál. Tartalmi felosztása a 20/2012. (VIII.3.) EMMI rendelet 91. § előírásainak megfelelő.

5.5. Gyermekek mérése, ellenőrzése, értékelése

Az egyéni dosszié az óvodás gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követésére szolgáló dokumentum, melyet a gyermekek szüleivel szükség szerint, de legalább félévenként óvodapedagógusi fogadóóra keretében ismertetünk. Az óvónők a nevelési év kezdetén – a csoportok összetételének ismeretében – végig gondolják munkájuk súlypontját, ezt a csoportjukban dolgozó dajkával is megbeszélik. A teljes pedagógiai folyamat nyomon követhető az óvodapedagógus által vezetett csoportnaplóban, egyéni dosszié alapján, gyermeki produktumban.

5.6. Az óvoda ünnepei

Az ünnepek szent emelkedett pillanatok, amikor egy kicsit kiléphetünk a fárasztó, egyhangú hétköznapokból és új energiákkal töltekezhetünk fel.

A legtöbb családban a hétköznapok rendkívül felgyorsultak, kevés az idő arra, hogy csak egymásra figyeljenek, örüljenek. Éppen ezért különösen erős megtartó ereje van a hagyományoknak, hiszen ezek segítenek abban, hogy egy kicsit emelkedjünk a hétköznapokból és megerősítsük az összetartozást.

Az óvodánkban – mint minden más nevelési tevékenység – az ünnepek is a családi hagyományok követői, az ünnepek szélesebb körben való megerősítői. Gyermekeinket segítenünk kell az ünnep átélésében, tapasztalják meg az ünnep bensőségességét. A készülődés öröme, a ráhangolódás meghittsége, a várakozás izgalma, az együttlét öröme az ünneplés lényege. Mindezt és az ünnep mondanivalóját, feladatunk megéreztetni idejéről gyermekeinkkel, ha a családban esetlegesen nem bontakozik ki.

Ünnepekkor segítségül hívjuk a dalos játékokat, verseket, a kézműves tevékenységeket.

Az óvodai életünk ünnepei:

- Mikulás

- Advent, Karácsony
- Farsang
- Virágvasárnap
- Húsvét
- Pünkösöd
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Évzáró közös délután a szülőkkel, elköszönés az iskolába lépőktől
- Gyermekünk születésnapja, névnapja

Megemlékezések:

- Március 15. (Nemzeti ünnep)
- Október 31. (Reformáció ünnepe)

5.7. Az új gyerekek befogadásának rendje

A befogadás, az új környezethez való alkalmazkodás, beilleszkedés, elfogadás folyamata. Ekkor tudatosul a gyermekekben, hogy az óvodába lépve már nem csak kíváncsi látogatók, szívesen látott vendégek, hanem egy alakuló közösség állandó tagjai.

Az, hogy a szokatlan mennyi idő alatt válik megszokottá gyermekeként változó hosszúságú időtartamot igényel. A beilleszkedési folyamatot másként éli át a családból, illetve óvodából érkező gyermek:

- Más közösségből érkező gyerekeknél folytatódik egy megszokott életrend, szokások, szabályok, elvárások. Nekik is új viszont a szociális és tárgyi környezet. Az önkiszolgáló tevékenységekben önállóbbak, bátrabban közlekednek az új környezetben.
- A családból érkező gyermekeknél az újdonságnak más hatása van: nincs kibemibe kapaszkodniuk, mert nekik minden és mindenki ismeretlen, más a napirend, mint otthon, sok új helyzethez kell alkalmazkodniuk.

A befogadás előzményei:

1. A befogadás egy folyamat, mely a tényleges beszoktatási idő előtt elkezdődik. Ezért fontosnak tartjuk, hogy még szeptember előtt megkezdjük a családlátogatásokat azoknál a családoknál, akik ezt igénylik. Itt a gyermekeknek és szülőiknek egyaránt lehetőségük nyílik arra, hogy arcot is párosítsanak a nevünk mellé, megmutathassák kedvenc játékaikat, szobájukat. Javasoljuk, ha tehetik, nyáron sétáljanak be az óvodába, köszönjenek be, legyen ismerős az óvoda szeptemberre.

2. A tényleges befogadást segíti a „játészó délelőtt”, amikor egy- két órára maradt a gyermek a csoportban, és ezt követi a délig való óvodai bent tartózkodás. Az „itt maradtam, de jönnek értem” érzésének rövid időn belül való megtapasztalása könnyebbé teszi a befogadás folyamatát a gyermek számára.
3. A szeptemberi szülői értekezleten beszéljük meg a házirendet, bemutatjuk óvodai programunkat, elmeséljük, hogyan zajlik egy nap az óvodában.
4. Anamnézis lap kerül kitöltésre.

Feladataink a befogadási időszakban:

- Legfontosabb feladatunk a bizalom elnyerése az új környezet, személyek iránt. Amilyen gyorsan alakul az óvónő-gyermek érzelmi kapcsolata, olyan hamar veszi kezdetét társas kapcsolata is. Az első időszakban hosszabb időt töltünk a csoportban mindhárman, hogy mindig legyen egy vigasztaló kéz a gyerekek közelében.
- Fontosnak tartjuk folytatni igény szerint a családlátogatásokat, illetve a fogadóórák biztosította alkalmakat, ahol nyugodt körülmények között tudunk beszélgetni a gyermek óvodai életéről.
- Szeretnénk elérni munkánk során azt, hogy a szülők támaszt és segítőtársat találjanak bennünk gyermekeik neveléséhez.
- Rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket a csoportban történekről, alkalmi találkozások során, szülői értekezleteken, illetve Facebook zárt csoportokban.
- A rugalmas napirenddel megalapozzuk a csoport szokás- szabályrendszerét, a közösségi élet alapjait. A gyermek biztonság érzésének kialakulását nagyban segíti, hogy mindig mondjuk, hogy mikor mit csinálunk, mi következik ezután.
- Ebben az időszakban a gondozási teendők veszik igénybe a legtöbb időt a napirendben, ezt arra használjuk, hogy mélyítsük kapcsolatunkat a gyerekekkel.
- Felkészülünk arra, hogy a gyerekek érzelmi megnyilvánulásaira, reakcióira nyugtató módon reagálunk, szorongásaikat feloldjuk.
- A lovagoltatók, hócögtető, simogatók, ringató és hintáztató dalok és mondókák kerülnek előtérbe.
- A befogadási idő alatt még rugalmasabb a napirendünk. Az udvarra való kimenet előtt a szőnyegre telepedve sokat beszélgetünk, ismerkedünk, hallgatjuk a nagyobb gyermekek beszámolóit.
- Bejárjuk együtt az óvoda helyiségeit, megismerkedünk minden dolgozóval.
- Az udvaron kialakítunk egy állandó helyet, ahol mindig megtalálhatnak minket.
- Közös fedezzük fel az udvar játékeit.

Sikerkritériumok:

- El tudják mondani csoportjuk nevét, saját nevüket, jelüket.

- A csoportban dolgozó felnőtteket nevükön szólítják.
- Biztonsággal mozognak a saját csoportszobájukban, öltözőjükben, mosdójukban, majd az óvodán belül is.
- „Áldás, Békesség!” - köszönési formát használják.
- Feltűnik nekik, ha valaki hiányzik.
- Egyre inkább magukénak érzik és alkalmazzák a csoport szokás- és szabályrendszerét.

5.8. A program értékelési és ellenőrzési rendszere

Programunk hatékonyságának alapja, mutatója az óvodánkba járó gyermekek fejlődése, ezért fejlődésüket folyamatosan nyomon követjük. Figyelemmel kell kísérnünk azt is, hogy programunk illeszkedik-e a kunmadarasi gyermekek igényeihez, megfelelő szintű fejlesztéséhez. Az óvodavezető ellenőrzése kiterjed arra, hogy a kollégák programszerűen dolgoznak-e. Programunk felépítése az átláthatóan összeállított tevékenységek, elérendő jellemzők az óvodáskor végére, segítik az ellenőrzési szempontsorok összeállítását.

A programhoz kapcsolódó óvodai dokumentumok:

- Az óvodavezető által készített és a nevelőtestület elfogadásával érvénybe lépő éves munkaterv és annak értékelése nevelési évenként.
- A nevelési tevékenységi terv és értékelése a csoportnaplóban.
- A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése az óvodánkban használt mérő- értékelő eljárásrend szerint.
- A csoportnapló lehetővé teszi, hogy a nevelési folyamat könnyen áttekinthető legyen.
- A gyermekek egyéni fejlődésének követését az egyéni mérőlapok teszik lehetővé. Segítségével a gyermekek állapotáról, fejlődéséről, a pedagógiai munkáról, a fejlesztés, korrekció lehetőségéről kapunk képet, melyről a szülő félévente írásban is tájékoztatást kap.

A program értékelése:

- A tervező munka valóban a program alapján történik-e?
- A tervezés – értékelés megvalósítható-e?
- A dokumentáció alátámasztja-e a program tartalmát, céljait, feladatait?
- Hogyan valósulnak meg a gyakorlatban a program specifikumai (református keresztyén szellemiség, játék kiemelt szerepe)?

- Találkozik-e a szülő igényeivel?

A 2019 szeptemberében bevezetett óvodai programunkat a bevezető nevelési év végén, aztán négy évente felülvizsgáljuk.

Az értékelés támpontjai:

- A nevelőtestület és a teljes munkatársi közösség belső önértékelő munkája.
- A munkaközösség tapasztalatai, eredményei.

A feltárás módszerei:

- dokumentumelemzés
- megfigyelés
- elemzés
- megbeszélés
- ellenőrzés

Az óvodavezető feladatai:

- Az éves tervben az ellenőrzési feladatok tervezése, rögzítése.
- Az ellenőrzési szempontok alkalmazása.
- Az ellenőrzés az óvodai élet minden részletére kiterjed (biztonságos munkafeltételek, balesetvédelem, tárgyi feltételek, dokumentáció, szakmai munka).

Az ellenőrzés arra való, hogy megvizsgáljuk a program működőképességét, nyomon kövessük, hogy a munkánkban a program által képviselt úton haladunk-e, kijelölt célra visz-e az út? Ezzel biztosítjuk óvodánkban a minőségi nevelőmunkát.

PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK TARTALMA

6.1. Keresztyén szellemű nevelés

Református óvodánk munkaközössége a hét éven aluli gyerekek szeretetteljes gondozására, civilizálására és kulturálására vállalkozik. Nevelésünket körülfonja a keresztyény nevelés. A gyermek első találkozása Istennel, a szüleivel való kapcsolatában gyökerezik. Optimális esetben a gyermek első imádságát édesanyjától hallja. Jelenlegi helyzetünkben a legtöbb család nem képes felvállalni az evangélium szerinti nevelést. A szülők tanácstalanok, keresgélnek, más korban nevelődtek és más korban nevelnek. Közös nyelvünk a szeretet.

Az óvodás korú gyermek keresztyény szellemű nevelésében meghatározó az

életkor és a keresztyén ünnepekörök. Elfogadjuk, hogy a Biblia nyelve nem a gyerekek nyelve. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, melyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. A keresztyén ünnepek történetei keretet adnak együttléteinknek. Keresztyén szellemiségű nevelésünk fontos pillére a bibliai történetekkel való ismerkedés, illetve a napi áhítatok, melyeknek életkorhoz igazodó formáit, tartalmát óvónőink keresik. Jó úton haladunk az életkor–specifikus adottságaihoz igazodó elvek és gyakorlat kimunkálásában.

A hitéleti nevelés:

- a Biblia tekintélyén alapul
- nem különálló tevékenység, átfogja és megalapozza egész hatásrendszerünket
- szeretetteljes légkör hatja át az óvodai élet minden területét
- keresztyén erkölcsi értékeket közvetítünk a gyerekeknek (pl.: feltétel nélküli szeretet, megbocsájtás, önzetlenség, bűn elítélése)

Célunk:

- hogy a gyermeket Istennel való kapcsolatra segítsük a hit belső békességének, stabilitásának, érzelmi többletének kifejezésre juttatásával, a Biblia alapvető üzenetének megismertetésén keresztül (Isten minket szeret, Isten kegyelmére szükség van)
- fedezzék fel mindenki benn az értéket
- törekedjenek az elemi bibliai normák szerinti viselkedésre
- a játék mellett jelentsen örömet számukra a tevékenységekben megvalósuló tanulás
- Óvodaképünk kulcsszereplője a pedagógus személye.

Feladatai:

- Azonosulni tud a református keresztyén értékrenddel, bibliai normákat közvetít belső igényből fakadóan.
- Időt szán Istennel való kapcsolatának építésére (istentisztelet, bibliaóra).
- Segítik egymást a lelki fejlődésben, a munkával kapcsolatos terhek viselésében.
- Imádkozik a gyerekekért
- Fejleszti szakmai tudását, munkája minőségét.
- Törekszik nyitottságra és közvetlenségre.
- Képes őszinte szeretetre, tiszteletre a gyermek, szülők és kollégák felé.
- Értékrendjének alapja a Szentírás
- Támazkodik a gyermekek spontán érdeklődésére
- Naponként rövid áhítatot tart a gyerekeknek

- Hetente egyszer hitoktatónk bibliai történetekkel ismerteti meg a gyerekeket, az óvodapedagógusok évszakonként egy történetet dolgoznak fel.

Elvárható eredmények az óvodáskor végére:

- A tanult imádságokat önállóan tudják. Életük természetes részévé válik.
- Várják a bibliai történetmondás alkalmait.
- Segítenek a történetmondás és hallgatás körülményeinek megteremtésében.
- Az ismert történetek közül szívesen báboznak, ábrázolnak számukra kedves jeleneteket.
- Ismernek ünnephez kapcsolódó verseket, énekeket.
- A megismert hitbeli erkölcsi vonatkozásokat próbálják életükben megvalósítani.

6.2. Pedagóguskép

Nagy megtiszteltetés számunkra, ha egy család a legféltettebb kincsét a gyermekét bízva ránk. Erre a megtiszteltetésre szeretnénk méltóvá lenni Isten jelenlétére támaszkodó hittel, lelkiismeretes munkánkkal, szép környezetünkkel.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Nevelőmunkánkat akkor tartjuk sikeresnek, ha a gyermekeink tudnak örülni, felfedezik az őket körülvevő teremtett világot. Képesek önmaguk és mások elfogadására, az együttműködésre. Jól tudnak alkalmazkodni környezetükhöz, jól érzik magukat a gyermekközösségben.

Pedagógiai kultúránkat az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermek elfogadása, a bizalom, a szeretet, az együttérzés, a gyermekek fejlődését szolgáló sokoldalú tevékenység, tapasztalatszerzés lehetőségének megteremtése jellemzi. A fokozatosság, az egyéni bánásmód elvét szem előtt tartva felkészítjük a gyerekeket az iskolába lépésre.

E szolgálatot csak olyan személy végezheti, aki

- ismeri a Bibliát és tanítva tanul
- teljes lényével motivál, „pozitív erőforrás” és példa a gyermek számára
- minden gyermekben felismeri az erősséget és a szunnyadó lehetőséget
- munkájához Istentől kéri bölcsességét
- hagyja próbálkozni a gyermeket, türelmesen kivárja az eredményt, bátorít és ösztönzi az újrakezdést
- a hibákat bizalomelőleggel az eredmény oldaláról közelíti meg, és segíti azok kijavítását.

6.3. Óvodai élet tevékenységi formái, az óvodapedagógus feladatai

A. Játék

A gyermekek személyiségének kialakulását elősegítő leghatékonyabb és legfejlesztőbb nevelési eszköz a játék. *A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek minden nap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé⁷*

Tiszteletben tartjuk a gyermekek szabad játékát, önállóságát, feltételeit igyekszünk megteremteni. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült játék kibontakozását, utánozható mintát ad, igény szerint együtt játszik, támogat és ösztönöz.

A játékot befolyásolják mindazok a körülmények, amelyek között a gyerekek élnek, amelyek között a játék lezajlik. A környezetnek ugyanarra a hatására a gyermekek különbözőképpen reagálnak. A környezet eseményeire való reagálás összefüggésben van a gyermekek előzetes tapasztalataival, problémaérzékenységükkel, megismerő vágyaikkal, érdeklődési körük bővülésével, érzelmi életükkel. Napjainkban a gyermekek egy részének érdeklődése igen szűk körben mozog, ismereteik hiányosak, szegényes a szókincsük, gyenge a kifejezőképességük. Játékaik – ha vannak is – minősége változó, életkori sajátosságaikhoz nem mindig igazodik. Más ingerek is hatással lehetnek játékaikra, mint amit általánosságban gondolunk vagy megfogalmazunk. Folyamatosan nő az intézményi élettapasztalat és csökken a családi. A hagyományos óvodai játékokat háttérbe szorította a virtuális játékok világa.

A tanulás a mi óvodánkba a játékon és a meséken keresztül a legmegfoghatóbb. Kettő közül is kiemeljük a játékban való tanulást, melyet az alapprogram is kiemel. A legtöbb, amit adhatunk a kunmadarasi gyerekeknek, hogy hagyjuk őket játszani, játszunk velük, megteremtjük az élmény lehetőségét.

A tevékenység célja:

- A gyermekek belülről indított és vezérelt játéktevékenységének, szabad képzettársításának elősegítése.
- Intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével, a feszültségek oldása, gyermekek vágyainak, ötleteinek, kibontakoztatása, kreativitásuk fejlesztése, erősítése.

---

⁷ 363/2012 (XII.17) Korm. rendelet

- A gyermekek szabálytudatának kialakítása a játék során.

Számunkra a játék akkor eredményes:

- ha a gyermek szabad akaratából, azaz külső kényszerítő körülmények nélkül jön létre
- ha játék nem produktív, mert nem az eredmény, a végtermék a fontos, hanem a tevékenység folyamata
- ha az óvodapedagógus kihasználja „az itt és most” helyzeteket, spontán ötleteket
- ha a játékban szereplők kommunikációjuk során betartják az udvariassági szokásokat (hallgassák meg egymást)
- ha megteremtjük az olyan ingereket, hangulatokat melyek hatására a gyermekek spontán tevékenysége, játéka önmagától beindul
- *A játéknak sajátos gyermeki rendje van. Látszatrendje ellentétben áll a valóság - világ rendjével. Ebben a rendben harmónia és szabadság van, mindennek oka és helye van, akkor is, ha a felszínen a felnőtt számára mindez rendetlenségnek látszik. Jó rendetlenség ez, amelyben a tárgyak úgy kapnak helyet, hogy készhez állnak, mindig elérhetőek, bármikor átnevesíthetőek a játék kívánalmai szerint.*⁸

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítja a játékhoz szükséges feltételeket, a játékidő végén közösen teszik helyükre a játékokat a gyermekekkel.
- A kéthetes ciklusok tervezésénél játék tartalmakban gondolkodik.
- A 3 – 6 éves korban megjelenő játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása, élenyszerzés biztosításával.
- Játéksegítő módszertárral rendelkezik.

A játék feltételeinek megteremtése:

*A játék külső feltételeként emlegetik például ma is a „hely és idő biztosítását”. A játéknak nem kell a helyét „biztosítani”, hiszen az egész óvodai csoportszoba a játék színtere. „Ideje” a gyerek életében legfeljebb az evésnek, alvásnak, érkezésnek és távozásnak van. A játéknak nincs. Az mindig elkezdődhet és abbamaradhat. Lefolyása széles, határtalan. Nem egy a többi tevékenység között.*⁹

Gondoskodunk a szeretetteljes, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtéséről.

⁸ Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Elmélet és módszertan (Eötvös József Könyvkiadó, Budapest 1996)

⁹ Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Elmélet és módszertan (Eötvös József Könyvkiadó, Budapest 1996)

A csoportokban – a gyermekek érdekében – néhány alapvető szabályt alakítottunk ki, melyek segítik az oldott légkör fenntartását, a szabad játékot. A csoportszobák tudatos berendezése lehetővé teszi, hogy a gyermekek mindig megtalálják, kialakítsák, az életkoruknak, érdeklődésüknek, kedvenc elfoglaltságuknak megfelelő helyet. Az állandó játszóhelyeket a csoport éppen aktuális életkora, tagjainak érdeklődési köre, száma határozza meg.

A szabad játék kibontakozásához az adott lehetőségeket mérlegelve megteremtjük a feltételeit a játéktér kibővítésének, különös tekintettel a mozgásos játékokra. Az óvoda udvara minden évszakban fontos szerepet tölt be – időjárástól függően – amit a csoportok közösen használnak. Megteremtjük a feltételeit az ügyességi, a sport- és népi játékoknak, de az udvaron is a szabad játék az elsődleges. A játék folyamatosságát napirendünk is biztosítja. Az étkezések, az ezekhez kapcsolódó testápolási teendők elvégzése, a „közös beszélgetések”, a mese ideje, valamint a pihenő szakítja meg a játékot.

Játékszer vásárlásakor fontos szempontnak tartjuk, hogy tartósak, tisztíthatóak és esztétikusak legyenek, motiválják a gyermekeket elképzeléseik megvalósításában.

A szülők bevonásával arra ösztönözzük őket, hogy fedezzék fel környezetükben azokat az anyagokat, tárgyakat, aminek a játék során hasznát lehet venni (flakonok, dobozok, termékek stb.), amiből a nagyobbak segítségével maguk is játékeszközöket készíthetnek.

A játékszereket, eszközöket, az adott lehetőségeinket mérlegelve, a gyermekek számára jól látható és elérhető helyen tároljuk, mintát adunk helyes használatukhoz, elrakásához. Gondoskodunk arról, hogy minél jobban megismerjék környezetüket, sokoldalú tapasztalatokat szerezhessenek és az ismeretszerzés pozitív érzelmet váltson ki és élménnyé váljék.

Gyakorlati útmutató a 3-6 éves korban megjelenő játékfajták, tartalmak biztosításához:

A gyermekek játékában különböző játékfajták keverednek. A kisebb gyermekek kedvenc tevékenysége a gyakorló játék, vagyis a játékok rakosgatása, a cselekvések ritmikus, többszöri megismétlődése. Egyfajta játékból több darabot is vásárolunk, olyanokat, amik húzhatóak, lehet velük ki- berakodni. Az udvaron is biztosítjuk a gyakorlójáték lehetőségét, a játékhoz szükséges eszközöket és mintát adunk helyes használatukhoz, elrakásukhoz.

Olyan élményeket biztosítunk, melyek hatására kialakul a szimbolikus szerepjáték. A kicsik játékában is teret kap a papás-mamás, a fodrászos vagy az orvosos játék. A különböző szerepek megformálásában mi is szerepet vállalunk modellt adva a közös cselekvéshez. Megengedjük a gyermekeknek, hogy a teret önállóan

kialakíthatóak, használják a szerepvállaláshoz szükséges eszközöket, kellékeket, melyek fokozzák beszélőkészségüket, segítik önkifejezésüket.

A nagyobbak játékában már dominánsan jelentkeznek az érzelmmel telített szimbolikus szerepjátékok. A konstruáló játékok már önmagukban is alkotásra motiválnak, így a gyermekek átélhetik az „én készítettem” alkotás örömét. A szerepjátékokat kiegészíthetik építő, konstruáló játékkal, később bonyolultabb formákat, alkotásokat hozhatnak létre. Az ügyességi-, népi-, társas- és szabályjátékokat fokozatosan vezetjük be. Az egyszerű szabályoktól eljuttatjuk a gyermeket a bonyolultabb szabályok betartásához.

Az óvodapedagógus játéksegítő módszereinek alkalmazása:

Ha nyugodt a játék, ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, akkor hagyjuk őket szabadon cselekedni. Szükség esetén lehetőséget kínálunk az óvodapedagógus által kezdeményezett játékok kipróbálására is (pl. ötletkiírás, ötletszegénység). Ha önmaguk és társuk testi épségét veszélyeztető tevékenységük, azonnal beavatkozunk. A gyermekek kívánságára, kérésére játszótársként bekapcsolódunk az adott játékszituációba. A képességfejlesztő társasjátékokat az óvodapedagógus segítő részvételével használják.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyerekek képesek kitartóan egyazon játéktémában együttesen részt venni.
- Játékaikban dominánsan jelentkeznek a szerepjátékok.
- Az ismert meséket dramatizálják, bábozzák.
- Képesek bonyolult építményeket alkotni.
- Élvezik a szabályjátékokat és képesek a normák betartására.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

B. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás és a gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A tevékenység célja:

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
- A gyermekek rendszeres mozgás iránti igényének kialakítása.
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése.
- Verseny-és ügyességi játékok során alakuljon ki szabálytudatuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A 3 – 6 éves korban tervezhető mozgásanyag és játékok összeállítása.
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.

A mozgás fontos szerepet játszik az egészség megóvásában, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásában. Erősíti a gondozás, az egészséges életmódra nevelés hatását, a társra figyelmet, együttműködést.

A mozgás hatására a gyermekekben olyan személyiségtulajdonságokat alakítunk, mint a bátorság, fegyelmezettség, a kitartás. Elősegítjük az érzelmi élet gazdagodását is, amely megnyilvánul egymás segítésében, együttműködési képesség kialakulásában. Az egyéni szükségleteket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk mozgásos tevékenységekre.

A gyermekek nagymozgásokra való lehetőségét (járás, futás, kúszás, csúszás, mászás) elsősorban az óvoda udvarán igyekszünk biztosítani. Az óvoda udvarán használható játékeszközöket az évek során úgy válogattuk össze, hogy a céloknak minél jobban megfeleljenek. A szabad mozgás ideje alatt a gyermekeknek lehetősége van az önként választott mozgásformák gyakorlására, variálására. Legkésőbb fél tizenegy órákor mindhárom csoport a friss levegőn tartózkodik.

Gyakorlati útmutató a 3 – 6 éves korban megtervezhető hagyományos mozgástartalmak biztosításához:

A 3-4 éves korosztálynál az irányított mozgásos tevékenység során a nagymozgások

fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt.

A mozgásgyakorlatokban szerepelnek a futásgyakorlatok:

- futás különböző irányban
- futás feladattal
- különböző futásformák

Ugrásgyakorlatok:

- szökdelések
- sorozatugrások
- nekifutásból fellépés majd leugrás

Dobásgyakorlatok, labdagyakorlatok:

- hajítás helyből, távolba
- helyből célba dobás
- labda leütés - elkapás

Támaszgyakorlatok:

- csúszások
- kúszások
- mászások

Felhasználjuk a játékokban a talajtorna elemeit is (pl.: gurulás a test hossz tengelye körül) valamint egyensúlyozó játékokat. A kéziszerkeztül babzsákot, szalagot, karikát, labdát is biztosítunk. A kicsiknek óvónői bemutatással segítjük elő a mozdulatok pontos megfigyelését. A mozgásfejlesztő játékok kiválasztásánál az a fő szempontunk, hogy a gyermekeket életkornak megfelelő erőkifejtésre ösztönözzük (se túl könnyű, se túl nehéz ne legyen).

A **4 – 5 éves korosztálynál** még mindig előtérbe helyezzük a nagymozgások fejlesztését.

Futásgyakorlatok:

- futás 3-4 akadályon át
- futás fel- lelépéssel átbújással, tárgyhordozással

Ugrásgyakorlatok:

- egy lábon, páros lábon
- felugrás két lábról, leugrás két lábra
- helyből távolugrás (játékosan)

Dobásgyakorlatok:

- célba dobás egykezes felsődobással
- távolba hajítás harántterpeszállásból
- labda feldobása, elkapása különböző testhelyzetekben gurítása

Támaszgyakorlatok:

- csúszás, kúszás, mászás, talajon, szereken

A talajtorna anyagába beépítjük a gurulóátfordulást, a kézállás előkészítő gyakorlatot. Ebben a korcsoportban már kiemelt szerep jut az egyensúlyérzéklet fejlesztő gyakorlatoknak, vonalon, vízszintes és rézsútós szereken. Szervezünk olyan foglalkozásokat is, amelyek a lábboltozatot, a gerincoszlopot erősítik, korrigálják a deformitásokat.

Az **5 – 6 éves korosztály** mozgása már összeszedettebb, harmonikusabb ritmusú. Szempontunk az, hogy a gyakorlatok az észlelést, alaklátást mozgás közben fejlesszék. Olyan gyakorlatokat is végeztetünk, amiket kisebb testrészekkel kell végrehajtani (pl.: lábfej).

A kéziszerkeket használatát egyre többször iktatjuk be (kisebb - nagyobb labdák, szalagok, botok, kendők). A futógyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakoroltatjuk a gyermekekkel. Megismertetjük a fokozódó futást is.

Végeztetünk ugrásgyakorlatokat:

- szökdelés páros és egy lábon haladással
- sorozatugrás különböző magasságú és távolságú tárgyakon át
- nekifutással magas- és távolugrás

Dobásgyakorlatok:

- egykezes, kétkezes alsó- felsődobás célba

Játszunk labdagyakorlatokat:

- labdavezetés járás, futás közben
- párokban való labdázás

Támaszgyakorlatok közül talicskázást, különböző járásokat iktatunk be (rák, pók). Talajtorna elemek közül a gurulásokat (gurulóátfordulás, gurulás a test hossz tengelye körül), a zsuporkanyarulatit átugrást, a kézállás előkészítő gyakorlatát végeztetjük a gyermekekkel. Tudjanak padon egyensúlyozni fej - kar - lábmozgatásokkal összekapcsolva.

Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztály számára hetente egy

alkalommal szervezzük frontális foglalkoztatási formában, kötelező jelleggel.

A mindennapi mozgás beiktatásával a gyermek egyéni szükségleteit és képességeit figyelembe véve biztosítjuk, hogy lehetőséget kapjon mozgásigényének kielégítésére.

Az esztétikus mozgás fejlesztése érdekében alkalmazzuk a zenére, népzeneire való mozgást is, ami történhet úgy, hogy az óvónőt utánozzák, ismert mozgásanyag felhasználásával, vagy egyéni elképzelés szerint a zene dallamával, ritmusával készítjük a gyermekeket mozgásra.

A heti egy alkalommal szervezett irányított mozgásos játékok anyagát Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével módszertani könyv javaslatai alapján tervezzük.

A fejlődés eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzékelése összeszedett mozgása kialakul.
- Betartják a szabályokat a különböző verseny- és ügyességi játékok játszásakor.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek kb. 1000 métert pihenővel megtenni.
- Labdakezelésük biztonságos.

C. Verselés, mesélés

Az óvodai nevelés alapértéke az anyanyelv ápolása, a szép magyar beszéd elsajátítása. „*A mese: az anyanyelv zenéje és észjárása. Beszédnevelő, erősítő és a személyiséget összerendező hatása felbecsülhetetlen.*”¹⁰ Szimbolikus nyelve, formája miatt az óvodás korú gyermekhez – a játék mellett a legjobban illő műfaj. Örömforrás, társas élmény, amely a játékhoz hasonlóan nagy belső energiákat mozgósít.

Népünk bölcsességét magában hordozó népmeséink szemléletes magyarázatot adnak a világról, s az emberi természetről. „... az egyetlen közlésforma, amelynek segítségével a gyerekekkel szót válthatunk arról, ami a kézzel foghatón túl legjobban foglalkoztatja őket. A teljes világ kerek tükörképe.”¹¹ Felsorakoztatják az élet és a példaszerű magatartás értékeit. Ápolják a transzcendenshez vezető utat, hiszen az átélés szintjén a mese és a hit közös lényege, hogy mindkettő kísérlet önmagunk elhelyezésére a világmindenségben.

---

¹⁰ Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Elmélet és módszertan (Eötvös József Könyvkiadó, Budapest 1996) 30. oldal

¹¹ Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Elmélet és módszertan (Eötvös József Könyvkiadó, Budapest 1996) 29. oldal

A többnyire játékos mozgással is összekapcsolható mondókák, dúdolók, versek a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlesztésén túl az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége. *„Nevelő hatása mélyen átjárja a gyermek személyiségét és hozzásegíti a kaotikus tudatállapotok feltisztulásához.”*¹² Elsősorban élménynyújtás melyből hiányzik a közvetlen oktató szándék.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapi mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A népköltészeti alkotások sajátos tartalmukkal erősítik a gyermekek hazaszeretetét, nemzeti identitástudatuk alakulását.

Az óvodai nevelés célja a verselés, mesélés tevékenységforma területén:

- A gyermek értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének segítése pozitív személyiségjegyek megalapozása az évszázados bölcsességet, példát nyújtó mesék világával a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.
- A gyermeki világkép alakítása irodalmi eszközökkel.
- Az óvónő választékos kifejező beszédének hatására nyelvünk megszerettetése, jól beszélő, író és olvasó ember személyiségjegyeinek kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyerekek fejlettségéhez, életkori sajátosságaihoz alkalmazkodó igényes irodalmi anyag összeállítása (lehetőség szerint hangulatában illeszkedjen az időszerűséghez).
- A 3-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak sokoldalú, változatos közvetítésével (mesélés, verselés, mondókázás, dramatizálás, bábozás) ösztönözze a gyermekeket arra, hogy minél többet beszéljenek.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel.
- Alakítsa ki a meshallgatás hangulatát.

Verselés, mesélés színterei

---

¹² Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Elmélet és módszertan (Eötvös József Könyvkiadó, Budapest 1996) 31. oldal

- Spontán mesélés, verselés, mondókázás párban, kisebb csoportokban a nap bármely időszakában a közös játéköröm kedvéért.
- A gyerekek tevékenységéhez, játékához kapcsolódó spontán mondókázás, verselés.
- Óvónő által tervezett, szervezett kezdeményezés heti két alkalommal.
- Elalvás előtti mesélés.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyerekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Szívesen hallgatnak mesét, verset.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Megjegyzik, emlékezetből felidézik a megismert mondókákat, meséket, verseket.
- Az irodalmi élmények hatására gazdagodik szókincsük és kifejezőmódjuk.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak saját maguk, illetve a kisebbek örömeire.
- Szeretik, lapozgatják a könyveket és megtanulnak vigyázni rá.

Gyakorlati útmutató a 3-6 éves korban megtervezhető irodalmi tartalmak biztosításához

A felhasznált irodalmi anyagok kiválasztásánál igényesen válogatunk elsősorban a magyar népmesék gazdag kincstárából, népi mondókákból, rigmusokból, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeiből, de más népek, nemzetek irodalmi alkotásaiból, a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből is.

Az új környezetbe, óvodába kerülő gyermekek irodalmi anyagát érzelmi biztonságot nyújtó ölbeli játékokból, népi mondókákból, rigmusokból, kedvelt költők ritmikus, zenei hatású játékos rövid verseiből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, melynek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlések jellemzik: mondókamesék, állatmesék, láncmesék. Ismerkednek a képes mesekönyvekkel.

Nagyobb gyerekeknek többfázisú állatmeséket, cselekményesebb népmeséket, egyszerűbb szerkezetű tündérmeséket, tréfás meséket és műmeséket is tervezhetünk. A hosszabb tündérmeséket inkább elalvás előtt mondjuk el. Ebben a korban a vers anyaga gazdagodik népi mondókákkal, kiolvasókkal, névcúfolókkal. Szerepelnek humoros versek és népköltészeti ihletésű ritmusélményt nyújtó versek is.

Ismételgessék az előző évben tanultakat. A kiválasztott versek aktuális élményekhez, játékhoz kapcsolódjanak. Lehetőség szerint erősítsék a környezet megszerettetését, az évszakok szépségét, az érzelemviláguk fejlődését.

Gyakorlati útmutató a tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosításához

Vegyes életkorú csoportjainkban a befogadás idején a kisebbeké a hangsúly. Több a rövid mondóka, vers, mint a mese. Előtérbe a „felnőtt játéka ölbéli gyermekkel” címszó alatt gyűjtött anyag kerül. A befogadás, visszafogadás alatt a tavaly megkedvelt, ismert meséket idézzük fel.

„Mesét mondani – hallgatni az egyik legérdekesebb, szinte ünnepi óvodai élmény. A mesélő felnőttet is megvédi az elszürküléstől. Felidézheti gyerekkori emlékeit. Intellektuális sikerélmény, ha biztosan kezeli a történetet, esztétikai alkotás, ha kristályszerkezetre rakja fel a pompásan kiszínezett részleteket, nyelvi lelemény, ha szép magyar beszéddel komponálja meg a szöveget. Az óvónő módszertani tudásának bizonyítéka, ha sohasem faggatja a gyerekeket az elhangzott meséről.”¹³

A mesemondás, a mesehallgatás csendes figyelmet feltételez, ehhez nem megfelelő a kötetlenség, frontális foglalkoztatási formában közvetve kötelező jelleggel történik. Szükség van nyugodt légkörre és kényelmes hely megteremtésére. Fontos, hogy mindenki lássa és hallja az óvónőt. Legyen lehetőség szemkontaktusra. A mesemondáshoz ismétlődő szokások kapcsolódnak (zeneszignál, mesepárna, mesébe hívó mondóka).

A mese, a vers, az ismétlések arányát a csoport életkori összetétele befolyásolja. Nem ragaszkodunk szigorúan az élettani határokhoz. Az egyéni különbségek miatt változó, hogy egy-egy gyermek mikor kezd odafigyelni egy hosszabb állat vagy varázsmesére. A nagyobbak korosztályának kisebb koruk mondókáinak, meséinek felidézése is élmény. Kéthetente egy új mesét tervezünk (kisebkeknek vagy nagyobbaknak). A meséket többször is elmeséljük. Az újbóli mesehallgatás segít, hogy a gyermek ismét átélje, megjegyezze a számára érdekes cselekményt, nyelvi fordulatokat, kifejezéseket, melyek beszédfejlődésére hatással vannak.

A bábjátékban a nagyok segítsége sokat jelent. Dramatizálásban nem erőltetjük az együtt játszást, a kicsik általában mellékszereplők. A játékhoz kapcsolódó mondókák, versek mondogatásakor sem bontjuk meg a csoportot. A kicsik játékában a nagyok az óvó nénit utánozva bekapcsolódhatnak, a kicsik is oda szoktak figyelni a nagyok verselésére, ritmikus játékára. Spontán mesélésre, verselésre, mondókázásra a nap bármely időszakában sort keríthetünk a gyerekek kívánsága szerint is.

D. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

---

¹³ Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Elmélet és módszertan (Eötvös József Könyvkiadó, Budapest 1996) 32. oldal

A zenei anyanyelvet az énekes népi gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg. A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik.

Óvodánkban arra törekszünk, hogy ünnepeink, mindennapjaink zenei anyagát értékes forrásból, egyházzenei anyagokból merítsük.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekjátékok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek. A közös ének gazdagítja az anyanyelvi örökséget. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Mindennél fontosabb, hogy amikor csak lehet, énekeljen az óvónő és énekeljenek a gyerekek is.

Az óvodai zenei nevelés célja:

- A gyermekek minél több zenei élményhez juttatása, amely megalapozza a zene iránti érdeklődésüket, zenei anyanyelvüket.
- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése.
- A gyermekek zenei képességeinek (ritmus-és hallásfejlesztés, éneklési készség és mozgásfejlesztés) és zenei kreativitásának alakítása, fejlesztése.

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogy beszélnek. A mondókák, énekek lassabb énekelgetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtésével, hangsúlyával, ritmusával, hangerejének utánzásával megérezhető a nyelv kifejező ereje, szépsége. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segítheti a magánhangzók és mássalhangzók pontos kiejtését, kiejtését. A sokféle énekes játék alkalmat ad a szókinccs bővítésére is.

A zenei neveléssel elsősorban az érzelmekre hatunk, de egyidejűleg az értelemre is. A közös énekelgetés, az együtt játszás társas örömet jelent, ugyanakkor felkelti az érdeklődést a környezet iránt is (hangok, zörejek, színek, formák, arányok...).

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvónő juttassa a gyermekeket az énekléssel és a zenehallgatással élményekhez, keltse fel zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétika fogékonyságukat.
- A felhasznált zenei anyagokat válogassa igényesen, az életkornak és az adott csoport képességeinek megfelelően.
- Szerettesse meg a gyermekekkel az éneklést, a gyermekdalokat, szoktassa a gyermekeket tiszta éneklésre.

- Fejlessze a gyermekek zeni hallását, ritmusérzékét, harmonikus, szép mozgását.
- A mondókákkal, gyermekdalokkal, és a zenei képességfejlesztő játékokkal fejlessze a gyermekek nyelvi képességeit.

Zenei nevelés szinterei:

Református óvodánk keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthatja az egész napot. Ennek lehetősége az áhítatokon, illetve a hittan alkalmakon kívül az éneklésben rejlik. A keresztyén ember számára az egyházi ének olyan imádság, amely Istent magasztalja. Egy adott tevékenységi formához hozzákapcsolhatunk egy-egy éneket.

- áhítatra hívó ének
- elalvás előtti ének
- név- vagy születésnap megünneplése áldást kívánó énekkel
- a gyermek által kezdeményezett, játékhoz kapcsolódó spontán éneklés (szerepjáték, gyurmázás, gyakorlójáték, mozgásos játék közben, azt kiegészítve)
- gyermek által kezdeményezett alkalomszerű dalos játék
- óvónő által tervezett, szervezett foglalkozás

Gyakorlati útmutató a 3 – 6 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosításához:

3-4 évesekkel:

- 6 – 8 mondóka (arc, kéz, ujj, lovagoltató... játék)
- 10 – 15 énekes játék
- 2 – 3 dal

Hallásfejlesztés:

- magas, mélyhangok megkülönböztetése, mutatása térben (nagymozgással: guggolás, lábujjállás)
- halk – hangos felismerése beszéd, énekben zörejekkel, ütőhangszeren
- motívum visszhang

Ritmusérzék fejlesztése:

- egyenletes lüktetés felismerése, érzékeltetése mozgással
- gyors, lassú felismertetése
- egyszerű ritmusmotívumok visszatapsolása

4 – 5 évesekkel:

- 4 – 5 új mondóka

- 12 – 15 énekes játék
- 3 – 4 dal

Hallásfejlesztés:

- magas – mély hangok megkülönböztetése
- halk – hangos felismerése, gyakorlása saját hangjukon, csoportos éneklésben, zörejeiken, beszédben, tapssal
- dalok felismerése dúdolásról, hangszeres játékról
- hangszínelismerés (finomabb zörejek, egymás hangjainak felismerése, a természet, a környezet zörejeinek megismerése)
- visszhangjáték (hat hangterjedelemben)
- dallambújtatás motívumváltással halkán, hangosan
- zenehallgatáskor tudjanak néhány percig figyelni

Ritmusérzék fejlesztése:

- egyenletes lüktetés érzékeltetése tapssal, körbejárással, játékos mozdulatokkal, dal, mondóka ritmusának kiemelése
- kettes lüktetés kiemelése változatos mozgásokkal, szünet jelzése
- gyors – lassú felismerése, gyakorlása (ének, járás, taps, beszéd, mozgás)
- szöveges ritmusmotívumok visszhangszerű ismétlése csoportosan és egyénileg
- hangszerek használata

5 – 6 évesekkel:

- 4 – 6 új mondóka
- 16 – 20 énekes játék
- 5 – 6 dal

Hallásfejlesztés:

- magas – mély hangok megkülönböztetése
- halk – hangos felismerése saját hangjukon, csoport és tárgyak hangján, összekapcsolva gyors – lassúval, térben mutatva
- dallamfelismerés dúdolásról, hangszer hangjáról
- motívum – visszhang: motívum visszaéneklése kitalált szöveggel
- dallambújtatás rövidebb és hosszabb egységekkel folyamatos, egyenletes tempóban
- hangszínelismerés zörejeiken, hangszer hangján, egymás hangján
- zenehallgatás: hosszabb dalok, hangszeres játék, kánon, kétszólamú dal figyelmes végig hallgatása

Ritmusérzék fejlesztése:

- egyenletes lüktetés érzékeltetése tapssal, lépéssel, tánclépéssel, hangszerrel, ritmussal való összekapcsolása
- dal, mondóka ritmusának hangoztatása belső hallás alapján, dalok, mondókák felismerése ritmusról
- gyors – lassú érzékeltetése beszéden, mondókán, dalon tempótartással, tempóváltás jelre dalon belül
- esztétikus, együtemű mozgás, változatos térformák, tánclépések, páros táncok
- hangszerek használata
- a motívumok hangsúlyainak kiemelése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal

Az óvodai első zenei élmény az óvónő-gyermek közvetlen testi kontaktusában éri a három éves gyermeket. Érzelmi biztonságot nyújt, az anya-gyermek kapcsolatot idézi, amikor ölbé vesszük a gyermeket, arcsimogató, lovagoltató, hintáztató vagy éppen ujj – játékkal kísért mondókát, dalt adunk elő. A gyermek figyelmét felkelti az újfajta inger, s ebből az élményből születik meg majd éneklési kedve. Kezdetben csak hallgatója a gyermek a naponta többször felcsendülő dalolásnak. Könnyebb megtanulni a gyerekek számára a mondókát, majd később, sokszori hallás után bekapcsolódnak a dalok éneklésébe is. Mondókákat és dalokat is elsősorban az egyenletes lüktetést kiemelő játékos utánozó mozgásokkal kísérjük. Ennél a korosztálynál a zenehallgatás kiemelt fontosságú. Alkalmat adunk, hogy alkotókedvüket kibontakoztatva szöveget (halandzsa) és dallamot alkothassanak.

Később fokozódik a gyerekek önálló kezdeményezésének száma, szívesen és sokszor játszanak énekes játékokat, figyelmük, kitartásuk egyre hosszabb ideig tart. A gyermekek énekes játéka részévé válik az óvoda ünnepeinek, emelik azok hangulatát, érzelmi töltést adnak. Nagycsoportban bevezetjük a kötelező foglalkozásokat. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek mindhárom korcsoportban hallgassanak minél több élő zenét, illetve népi hangszerek hangját is megismerjék.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyerekek szívesen énekelnek, mondókáznak, használják a ritmushangszereket.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a ritmust.
- A zenehallgatási anyagot élvezettel figyelik.

Gyakorlati útmutató a tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosításához

Óvodánk csoportjaiba vegyes életkorú gyermekek járnak. A 3-4 évesek zenei

nevelését, képességfejlesztését kötetlen egyéni, esetleg mikrocsoportos formában, általában a tízóraizás előtti szabad játékidőben kezdeményezzük. A szülőtől való elválást segítő vagy a közös, személyes percek kitöltő ölbeli játékok, énekelgetés vonzó a gyermekeknek. A játékukba való bekapcsolódás (pl. főzőgetés) a tervezett tartalmak megismerésére a már ismert mondókák, énekes játékok ismételtetésére is lehetőséget biztosítanak. Természetesen, a nagyobbak bármikor bekapcsolódhatnak a kisebbek tevékenységébe.

Együttes részvételt igényel az énekes játékok megjelenése, amelyhez a helyet szükséges biztosítani az óvónőknek. A képességfejlesztést kötetlen jelleggel szervezzük meg, ezzel a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tudunk fejleszteni. Felhasználjuk a szabad játék kínálta spontán lehetőségeket is a képességfejlesztésre, rögzítésre.

Programunk biztosítja az óvodapedagógusoknak azt a szabadságot, hogy az életkor, a tervezett zenei feladat, a gyerekek fejlettsége alapján maga dönthesse, el mikor milyen formában érvényesíti, valósítja meg a tervezett zenei tartalmakat, fejlesztést.

A zenehallgatás, a zenei élmény nyújtása a nap bármely szakában megvalósulhat. Zenei nevelésünk anyagát főképpen Forrai Katalin: Ének az óvodában és Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában című gyűjteményekből válogatjuk.

E. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, a festés, a mintázás, az építés, képalakítás, kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermek személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül, formálja képzeleteket, fejleszti önismeretüket, önbizalmukat.

A gyermek egyéni fejlettségéhez, képességeihez igazodva segítjük az elemi képolvasási, képi – plasztikai kifejezőképesség, komponáló -, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását. A vizuális tevékenységek spontán lehetőséget nyújtanak a gyermekek fantáziájának gazdagodásához, elképzeléseik megvalósításához, amely során játszva tanulnak és dolgoznak is egyben, s mindezt örömmel, felszabadultan teszik. Maga a tevékenység – s ennek öröme – fontos, hiszen az elkészült alkotás, tárgy játékokra használatba vételre, kipróbálásra ösztönzi. Működteti a képi gondolkodást, fejleszti a megfigyelő és manipulációs képességeket. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. *Amennyiben alkotásaikkal másoknak is örömet szereznek (ajándékozás, kiállítások), motiváltságuk nő. Az egyszerű művészeti alkotásokkal való ismerkedés pedig esztétikai*

*fogékonyságukat fejleszti.*¹⁴

A vizuális nevelés olyan sokszínű nevelési terület, mely a hitéleti élmények megjelenítésével pl.: templomlátogatás, közös imádkozás, gyertyagyújtás stb. lehetőséget teremt a gyermekek keresztyén lelkiségének formálására.

A tevékenység célja:

- A gyermekek élmény – és fantáziavilágának, képi, szabad önkifejezésének elősegítése.
- A gyermekek tér – forma – szín képzetének gazdagítása.
- Esztétikai érzékenységük, szép iránti igényességük alakítása, értékelő képességük kialakítása.
- A gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodva, a vizuális észlelés, képzelet, emlékezet, gondolkodás pontosabbá tétele, kibontakoztatása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítja az életkornak megfelelő változatos tapasztalatszerzési lehetőségeket, élményeket biztosít.
- Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket kínál.
- Megtervezi a 3 – 6 éves korban tervezhető alkotó- alakító tevékenységek differenciált tartalmát.
- Kialakítja a megfelelő szokás- és szabályrendszert.
- Megismerteti a gyermekeket többféle anyaggal, eszközzel, technikai megoldással.
- Elegendő időt biztosít a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai eljárásainak gyakorlására.
- Elősegíti a gyermekek képalakító készségeit, a szórt elrendezéstől a részformák elemeinek egymáshoz rendezéséig.
- Fejleszti a műalkotások és népművészeti alapelemek megismertetésével a gyermeki személyiséget.
- Esztétikus környezetet alakít ki, amellyel megalapozza a gyermekek jó ízlését.
- Támogatja a kreativitás kibontakoztatását, a tehetséges gyermekek érvényre jutását (pl.: közösségi rendezvényen, pályázatokon való részvétel).
- Észrevetjük a gyermekekkel az Isten által teremtett természet és társadalom harmóniájában azt, ami gyönyörködtető és esztétikus.

Az alkotó tevékenységek feltételeinek megteremtése:

---

¹⁴ A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja 1998. 31. oldal

Alapvető feladatunk az alkotó tevékenységhez megfelelő eszközök biztosítása. Az eszközök tárolása a gyermekek által jól megközelíthető és elérhető helyen történik, amit a megbeszélte szokások betartása mellett használhatnak.

Minden gyermek számára lehetővé tesszük az ismerkedést többféle természetes anyaggal: fa, homok, kavics, termések stb., eszközökkel, az eszközök rendeltetészerű használatával, különböző technikai alapelemek és eljárások alkalmazásával, elegendő időt biztosítva a gyakorlásra.

Másik alapvető feladatunk a megfelelő hely kialakítása. A csoportszobában egy állandó helyet biztosítunk a gyermekek részére, ahol bármikor kipróbálhatják, megvalósíthatják ötleteiket.

A gyermekeknek az egész nap folyamán szeretetteljes, biztonságos légkört teremtünk, hogy szívesen bekapcsolódhassanak a tevékenységbe, lehetőségük legyen az alkotásra, önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Ismerik és helyesen használják a különböző eszközöket, alkalmazzák a technikai eljárásokat, kialakul a biztos ceruzafofás.
- A gyermekek alkotására, emberábrázolására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészítette kompozícióknak.
- Téralkításba bátrak, ötletesek, együttműködők.

Gyakorlati útmutató a 3-6 éves korban megtervezhető rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tevékenységi tartalmak biztosításához

A tevékenységek zömében a képalakítás, a plasztikai munkák, barkácsolás és az építés köré csoportosíthatók.

- 3-4 éves korban a képalakítás firkálgatással, festéssel, zsírkrétarajzzal, papírragasztással történik. Játszva ismerkednek meg az anyagok alakíthatóságával, tulajdonságaival, nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, sodorva, simítva stb. Az évszakoknak megfelelően építenek homokból, hóból. Rakosgatják, összeillesztik az építőkockákat, formákat, alakzatokat hoznak létre. A lényeg az, hogy örömmel töltse el a tevékenység folyamata.

- 4-5 éves korban feladatunk az alkotó tevékenység bővítése. A gyermekekben jelenjen meg a tudatosság, az emberábrázolás, a környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése. Megismertetjük őket a színkeveréssel, színárnyalatokkal, ceruzával, filctollal, vastagabb, vékonyabb ecsetekkel. Textil és természetes anyagok felhasználásával alakítanak képeket. Ember- és állatfigurák mintázása során ösztönözzük őket a formák tagolására. Próbálkozzanak a tér variálásával, zárt és nyitott terek létrehozásával, beépítésével. A gyermekekben kialakítjuk az ajándékkészítés igényét is, mellyel átélhetik az ajándékozás örömét. Aktivizáljuk a gyermekeket az eszközök előkészítésére, elrakására.
- 5-6 éves korban már törekszünk arra, hogy saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék, bibliai történetek, ünnepek eseményábrázolásai. Alkalmazzuk a közös kompozíció készítésének módszerét. A gyermekek részt vesznek az ünnepekhez kapcsolódó jelképek elkészítésében (pl.: adventi koszorú, mézeskalács gyúrása és díszítése, tojásfestés stb.). Munkáik során bővítjük a technikai megoldásokat és az eszköz-lehetőségeket. Az alkotó tevékenységekhez rajzolás, festés, mintázás mellett képet alakítunk ki vágással, tépéssel, ragasztással, hajtogatással, termések lenyomataival. Kedveljük és felhasználjuk a népművészet díszítő technikáit (gyöngyfűzés, fonás, varrás), termésekből egyszerű játékokat barkácsolunk. Kezdeményezzük olyan eszközök elkészítését, amit játékokban felhasználhatnak. Természetes anyagokból felnőtt segítségével próbáljanak egyszerű játékokat barkácsolni (pl.: rongybaba, csuhébaba stb.). Építés során ösztönözzük őket pl.: búvóhelyek, dobozok, textíliák, berendezési tárgyak felhasználásával egyszerű díszletek összeállítására, elrendezésére.

Gyakorlati útmutató a tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosításához

Az alkotó tevékenységek a mindennapi játékidőbe épülnek be. A nap folyamán teret és lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek kedvükre alkothassanak. Gyurma, színes ceruza, zsírkréta, ragasztó, olló, színező segítségével támogatjuk őket egyéni elképzeléseik megvalósításában. Egy héten egy alkalommal tudatosan szervezett és irányított mikrocsoportos kötetlen formájú tevékenységet szervezünk. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyermekkel munkálkodunk. Annak érdekében, hogy egy-egy technika megismertetésén, téma feldolgozásában valamikor minden gyermek részt vegyen a tevékenység rugalmasan több napra is elhúzódhat.

Az alkalmazott technikákat az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva választjuk

F. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ, a környezet megismerésére nevelés az egész személyiségre ható nevelési folyamat. A gyermekek testi fejlesztését, a közösségi érzés, magatartás és tevékenység kialakítását, a környező valósághoz fűződő pozitív viszony fejlesztését egyaránt szolgálja. A gyermekek kíváncsiságára alapozva, az élménynyújtásra, a közvetlen tapasztalatszerzésre épül. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulják mindezek szeretetét, védelmét.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamat. Átala olyan tapasztalatokat szereznek a gyermekek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. Tartalmában és feladatiban szoros összefüggést mutat a rajzzal (pl.: a környezet megismerésének rajzban való megjelenítése, színek), a zenei neveléssel (pl.: népszokások), a matematikával (pl.: a környezet tárgyainak, jelentéseinek számossága, formája).

A gyermekek a természeti és társadalmi környezetből szerzett ismereteiket játékukban felhasználják, munkatevékenységükben alkalmazzák.

A tevékenység célja:

- A szűkebb és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természethez, emberi alkotásokhoz, épüljön be értékrendjükbe azok védelme, megőrzése.
- A gyermekek életkoruknak megfelelő mértékű ismereteket kapjanak természeti- és társadalmi környezetükről.
- A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér,- síkbeli és szemléletének alakításával az értelmi képességük fejlesztése.
- A környezettudatos magatartásformák kialakítása.
- A külső világ megismertetésére irányuló tevékenységek közben fejlődjön szókincsük, beszéljenek helyesen és érthetően.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A 3 – 6 éves korú gyermeknek érthető, szűkebb és tágabb környezeti értékek összegyűjtése, a szülőföld felfedeztetése és megszerettetése érdekében. *Megismerteti az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit.*
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- Lehetőség szerint minél több mozgásos és érzékszervi tapasztalatot biztosít a gyerekek számára az őket körülvevő természeti és társadalmi környezet megismeréséhez.
- Új ismeretek nyújtásakor támaszkodik a gyerekek már meglévő tapasztalataira, élményeire.
- Segíti a gyermekeket abban, hogy szeressék, tiszteljék a környezetüket, bátran alakítsák, de úgy, hogy abban ne okozzanak kárt.
- Ügyel rá, hogy elegendő alkalmat, időt, helyet és megfelelő mennyiségű és minőségű eszközt biztosítson a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzéshez.
- Biztosítja, hogy a gyerekek megismerkedhessenek mind az élő, mind az őket körülvevő élettelen természettel, biztonságos életvitel szokásaival.
- Lehetőséget teremt arra, hogy a gyermek az ismereteit valós természeti környezetben szerezzze meg.
- Példamutatással segíti, hogy a gyermekekben kialakuljon a természet szeretete, a természet szépségének, tisztaságának, védelmének tisztelete (csap elzárása, megfigyelem a természet csendjét, nem szemetelek... stb). *Hangsúlyt fektet a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.*

Megteremti a lehetőségét és biztosítja, hogy a gyerekeknek legyenek ismereteik:

A természeti környezet területén:

- a közlekedési eszközökről, szabályokról
- az évszakokról és jellemzőikről
- a napszakokról
- a növényekről
- az állatokról
- a színekről
- az testről, a testrészekről, az érzékszervekről

A társadalmi környezet területén:

- a családjukról, otthonukról, szüleik és más emberek foglalkozásáról
- lakóhelyükről, annak nevezetességeiről, környezetük néhány intézményéről

Óvodánk kiemelt programjai:

- Dömötör napi vásár
- Advent
- Mikulás várás

- Karácsonyi játszóház
- Farsang
- Március 15.
- Húsvét
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Pünkösöd

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- Ismerik lakásuk címét, szüleik foglalkozását.
- Az elemi közlekedési szabályokat ismerik és betartják.
- Felismerik a napszakokat. Különbséget tesznek az évszakok között, ismerik az évszakok jellegzetességeit.
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre, kiegészítésre.
- Elemekből elrendezéssel, bontással létrehozhatnak ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat (*hosszabb, rövidebb, több, kevesebb*)
- Magabiztosan tájékozódnak a térben. Ismerik, értik és követik az irányokat, helyesen használják a névutókat.

Gyakorlati útmutató a 3-6 éves korban megtervezhető környezeti tartalmak biztosításához

Az óvodás korú gyermek aktivitása és érdeklődése során különféle tapasztalatokat szerez szűkebb és tágabb *természeti – emberi - tárgyi* környezetének formáiról, mennyiségeiről, téri viszonyairól. Felfedezi környezetét és eközben számára fontos tapasztalatok birtokába jut. A környezet megismerése révén sokoldalú matematikai tapasztalatokat szereznek.

Az óvoda udvarán figyeljük az évszakok és az időjárás változásait, gondozzuk a kiskertet, a virágos kertet, a sziklakertet. Évszaknak megfelelően tevékenykedünk a gyermekekkel közösen: télen madarakat etetünk, játszunk a hóval; tavasszal rügyeket, hajtásokat figyelünk, csíráztatunk, palántázunk, ültetünk, gereblyézünk, talajt előkészítünk; nyáron locsolunk, homokot ásunk, fűvet szedünk, gyomlálunk; ősszel terméseket gyűjtünk, falevelet gereblyézünk, udvart rendezünk, betakarítjuk a kiskert terméseit. Mezőgazdasági munkálatok rendszeres megfigyelésére a határban rendszeres alkalmakat keresünk (szántás, vetés, aratás, betakarítás). Tevékenységeink során mindent megnézünk, megfogunk, beszélünk róla, használunk nagyítót, kis kosarat, kis

seprűt, lapátot, ásót. Észrevesszük a madarakat, a kis bogarakat, lepkéket, hangyákat, ásás során figyelünk gilisztát. A kisgyermek játékában felhasználja ismereteit, folyamatosan gyakorolja, fantáziájával gazdagítja, átéli a megismerés, cselekvés örömét.

Beszélgetünk és nem a kérdések sokaságával faggatjuk a gyermekeket. A gyermek mondanivalóját kiegészítő, hozzátoldó felnőtt közléseket tartjuk ösztönzőbbnek, mint a kérdve kifejtés iskolás módszerét. A kötöttségektől mentes gondolkodás és a beszédkedv játékos megnyilvánulásai ezek. A valódi tartalom mindig maga a beszédkapcsolat felvétele és fenntartása, az érzelmi összetartozás megerősítése. Fontosak vagyunk egymásnak. Udvariasan, de nem körülményesen és főként nem didaktikusan beszélgetünk, így segítjük elő, hogy a gyermekek önálló véleményét alkothassanak környezetük alakításáról és a kortársaikkal való kapcsolataikról.

Az emberek és a természet világával való ismerkedésünk során élünk az információs és kommunikációs technika eszközeinek használatával is. IKT eszközöket minden esetben az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaihoz, kíváncsiságukat figyelembe véve és megfelelő mérték mentén haladva alkalmazunk, elsődlegesen az óvodapedagógusi munka felkészülő, tervező szakaszában. A felhasználás lehetőségének területei: Cd lejátszó, fényképezőgép, internet, laptop, projektor.

„A számlálgatás, méricskélés, a tér alakítása, az irányok megnevezése, a hasonlítgatások, összegyűjtés és szétválasztás, párosítás, az időbeliség felfedezése, megnevezése, a formák letapogatása játék közben, olyan természetes, mint a mondókázás dúdolgatás. Például a csipkebogyólánc hosszabb vagy rövidebb. Az építőjáték, a bútorok, paravánok felhasználása: térformálás. Bújócskázás közben az asztal alá, a szekrény mögé, a fa mögé, a bokor alá, a fal mellé bújnak a gyerekek. Nap mint nap hurcolják, halmozzák, szétválogatják a játékszereket.

Az időt a napirend tagolja. A valóság és a mese eseményei támpontokat nyújtanak a tájékozódáshoz. Labdázunk, színes kendőkkel, sálakkal, fonalgombolyagokkal, apró és nagyméretű játékszerekkel teszünk - veszünk. Megmérjük mekkorát nőttek a gyerekek, megszámláljuk hány tányért, kanalat tegyük az asztalra és ugyanannyi poharat. Szemrevételezzük hány csoki fér a mikulászacskóba. Megkeressük a saját vagy a babacipők, kesztyűk párját. Húsvétkor színes, illatos vizet töltögetünk széles, gömbölyű és szűk üvegekbe. Hajtogatáskor megfigyeljük a szimmetrikus formákat. Öltözködéskor magunkon tapasztaljuk ugyanezt.

Elkerülhetetlen, hogy az óvónő ne használja, ne nevezze meg alkalmanként a térbeli, mennyiségi és formai vonatkozásokat, s a gyerekek ne figyeljenek fel azokra a tárgyak természetes tulajdonságaként.”¹⁵ Miközben felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségi

¹⁵ Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Elmélet és módszertan

szemlélete.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A gyermekek fejlesztését mindhárom korcsoportban frontális és *mikro csoportos formában kötetlen jelleggel* szervezzük. Az élmények, tapasztalatok egyeztetésére, rendszerezésére a természetsarok rendezgetése, albumok készítése ad lehetőséget számunkra. Hosszabb – rövidebb sétákat, kirándulásokat szervezünk évente több alkalommal (Tiszaigaron, Berekfürdőn, Hortobágyon, Poroszlón, Karcagon), hogy a gyermekek hosszú órákat tudjanak szabad levegőn, lehetőleg bokros - fás területen tartózkodni. Így kézzel fogható tapasztalatot tud szerezni környezetéről. Az óvodai életről fényképeket, videó – felvételeket készítünk, melyek nézegetése a későbbiekben a gyermekeknek és szülőknek egyaránt kellemes élményt nyújt és erősíti a közösséghez tartozás érzését.

G. Munka jellegű tevékenységek

A tevékenység célja:

- A munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok alakuljanak ki a gyerekekben, melyek pozitívan befolyásolják közösségi kapcsolatukat, kötelességük teljesítését.
- Dolgozzanak szívesen saját maguk és a közösség érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, azok feltételeinek biztosítása.
- Az akarati tulajdonságok (kitartás, felelősségérzet, fegyelmezettség) fejlesztése.
- Biztosítson sokszínű tapasztalatszerzést cselekvő tanulással a környezetről, az anyagok milyenségéről, az eszközök használatáról.

Az óvodások munkajellegű tevékenysége aktív játékos tevékenység, önmagukért, később a közösségért végzik. Az első időben segítséget nyújtunk, mintát adunk az eszközök használatához, a munkavégzés sorrendjének megismeréséhez. Törekszünk arra, hogy eljussanak a gyermekek az önálló munkavégzés szintjére. A segítségnyújtásnál figyelünk arra, hogy ne végezzük el a gyermekek helyett a munkát, hanem lehetőségük legyen átélni a munkavégzés nehézségeit, majd a munka elvégzése feletti örömet.

Az értékelésnél folyamatos, konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő, megerősítő, buzdító szavakat használunk, amely hozzájárul a rendszeres

munkavégzéshez való pozitív viszonyulás kialakulásához.

A munka a napi tevékenységek természetes részét képezi. Minden korosztályra legjellemzőbb az önkiszolgálás. Az kiterjed a testápolásra, öltözködésre, étkezésre, környezetgondozásra.

A **3 – 4 évesek először** minket megfigyelve vesznek részt munka jellegű tevékenységekben. Megfigyeltetjük a kerti teendőket, a növények ápolását. Ezt követően már őket is bevonjuk a munkavégzésbe: falevelek összegyűjtésébe, lehetőségekhez mérten az érett termések begyűjtésébe, virágszedésbe.

A rend megőrzése olyan munka, amely mindennap ismétlődik. Már ebbe is bekapcsoljuk a kiscsoportosakat is, felnőtt segítségével (játékok elrakása, terem díszítésében való segítkezés).

A **4 – 5 éveseknél** bevezetjük a naposi munkát, ami elsősorban az étkezésekhez kapcsolódik (megterítés, morzsa összesöprése). A gyermekek közösségi kapcsolatát erősíti naposi munka, amely összehangolt munkavégzést igényel. Előzetesen megbeszéljük a tennivalókat, a végrehajtás módját. Ilyen munkák a játékok elrakása, a tevékenységekhez szükséges eszközök kiosztása, összeszedése, öltöző, mosdó rendjének megőrzése. Kihasználjuk az egyéni megbízatások lehetőségeit, pl.: üzenetek átadása, tevékenységekhez szükséges eszközök kiosztása. A gyermekeket bevonjuk a természetsarok gondozásába, virágok, növények ültetésébe, madáretetőbe való eleség elkészítésére.

Az **5 – 6 évesek** munkavégzésében az önállóság fokozása a fő feladatunk. A naposok helyesen tudjanak teríteni (asztalterítő, kancsó, kenyérkínálás). Az alkalmoszerű munkáknál az a célunk, hogy saját készítés alapján végezzék. Dicsérettel igyekszünk ezt erősíteni. Vitaminsaláta, savanyúság készítését úgy végezzük, hogy egy-egy részfeladatot önállóan oldanak meg a gyermekek (szeletelés, hámozás, kavargatás). A növények gondozásában is az önállóság fokozására törekszünk. Mindenféle teendő elvégzésébe bevonjuk őket (gyomlálás, járda söprögetése, avagyűjtés).

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha kötelességüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végeznek munkát a közösség érdekében.
- Szívesen vállalkoznak kisebb megbízatások teljesítésére.
- Szívesen közreműködnek növények gondozásában.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek, rászorulóknak.

H. Tevékenységben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül ez az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Célunk, hogy olyan légkört alakítsunk ki az óvodában, ahol a gyermekeket ingerekben gazdag környezet veszi körül. Mindezek során építünk a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. Tudjuk, hogy a hozzánk járó gyermekeink jelentős része ingerszegény környezetből érkezik, tapasztalataikat leginkább virtuálisan szerzik. Ezért óvodánkban a tanulási folyamat legfontosabb része a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás
- szokások alakítása, elsajátítása
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyeléses tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás

Az óvodai élet egészét áthatja a tanulás. A gyermek minden tevékenységben valamilyen tanulási formát valósít meg.

A tevékenységben megvalósuló tanulás célja:

Olyan készségek, képességek kialakítása, amelyeknek gyakorlása és fejlesztése, tapasztalatai bővítése, rendezése során fejlődik a gyerekek gondolkodása, és amelyek során pozitív irányú teljesítmény, viselkedés, tudásbeli változások jönnek létre. Mindehhez az óvodában biztosítjuk a megfelelő feltételeket, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően játékos módon bővítjük ismereteiket.

Feladataink megfogalmazásánál a gyermekek életkori sajátosságaiból fakadó természetes kíváncsiságukra alapozunk, melyek kielégítését a kérdésekre adott válaszokkal, játékos cselekedtetésekkel, tapasztalatszerzéssel valósítjuk meg. Fontos, hogy a gyermekek fejlesztése egyéni fejlettségükhöz mérten a differenciált bánásmód elve alapján történjen. A tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakozását.

„... a gyerekeket hosszútávra tarisznyálja fel, de amit kapnak, most is ehető és

emészthető legyen. Valóságosan építse testüket, lelküket, gyermeki műveltségüket.”¹⁶

AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

7.1. Családdal

A gyermeknevelés elsődleges színtere a család. A másik közösség, amellyel a 3 – 6 éves gyermek találkozik, az óvodai közösség. E két színtér az, ahol a gyermeket a legtöbb nevelőhatás éri. Az óvoda a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Fontos, hogy a család és az óvoda közös elvek alapján forduljanak a gyermek felé.

Ennek érdekében a családok szokásait, igényeit figyelembe véve szervezünk közös tevékenységeket, ahol az együttműködés során közelítünk a közös cél felé.

A családdal való együttműködés kölcsönös nyitottságon, tiszteleten, elismeréssel és bizalmon alapul, ebben az óvoda a kezdeményező. Érezze a szülő, hogy gondjait megoszthatja velünk, segíteni akarunk.

Találkozási alkalmaink során éreztetjük a családtagokkal óvodánk keresztyén elkötelezettségét, nyíltan felvállalva azt, s példamutatással érzékeltetve pozitív erkölcsi hatását.

A kapcsolattartás formái:

- Nyitott, barátságos fogadtatás a beiratkozásnál.
- Családlátogatás.
- Betekintés az óvoda életébe a beszoktatás során, nyílt napokon.
- Szülők bevonása az óvodai tevékenységekbe (őszi zsibongó, kézműves karácsony, kirándulás szervezése).
- A szülők bevonása ünnepeinkbe (Advent, Mikulás, karácsony, farsang, anyák napja, pünkösöd).
- Szülői értekezletek, fogadóórák.
- A gyülekezeti ünnepeinkbe igyekszünk bevonni a szülőket.
- Hirdetőtábla, fényképezőgép, projektor, Facebook zárt csoportok adnak lehetőséget az információ átadására.
- Istentiszteletekre invitáljuk őket.
- Szülői szervezetet hoztunk létre.

---

¹⁶ Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Elmélet és módszertan (Eötvös József Könyvkiadó, Budapest 1996) 11. oldal

7.2. Hátrányos helyzetű, vagy sajátos nevelési igényű gyermekcsaládjával való kapcsolat

Általában az ilyen nehézséggel küzdő családok már sok negatív tapasztalattal rendelkeznek, nehezebb a bizalmukat megnyerni. Többször szólítjuk meg őket, éreztetve segítő szándékunkat. Bizalmukat elnyerve, gyermekük közös fejlesztésén fáradozunk, munkálkodunk szükség szerint szakemberek bevonásával.

7.3. Fenntartóval

A kunmadarai református óvoda fenntartója a Tiszántúli Egyházkerület. Az óvoda folyamatos és zavartalan működése érdekében fontos és szükséges a fenntartóval való folyamatos kapcsolattartás. Ennek biztosításáért az óvodavezető a felelős az intézményvezető tudomásával és együttműködésével.

Az óvodavezető beszámolót készít az óvoda pedagógiai munkájáról, gazdálkodásáról, működéséről minden évben, meghatározott formában és részletességgel. Ezen kívül a nevelési év folyamán az óvoda gazdálkodásával, működésével kapcsolatos minden információt eljuttat a fenntartónak.

Kapcsolattartó: az óvodavezető.

A kapcsolattartás tartalma: az óvoda optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, az intézmény érdekeinek képviselése.

A kapcsolattartás formája: vezetői értekezletek, igazgatótanácsi ülések, egyházkerületi rendezvények, központi ünnepeken való intézményi képviselést, munkamegbeszélések, adatszolgáltatás, írásos beszámoló.

7.4. Gyülekezettel

Református óvodánk Kunmadaras egész területéről fogad gyermekeket. Bízunk benne, óvodásaink otthonra találnak a kunmadarasi gyülekezetben, s tanulmányaikat a református általános iskolában folytatják. Ennek érdekében megismertetjük gyermekeinkkel református templomunkat. Gyermekcsoportjaink szolgálataikkal színesítik az ünnepi istentiszteleti alkalmakat. Családi istentiszteletekre invitáljuk a hozzánk járó gyermekek családait. Keresztelési alkalmakat ajánlunk fel Tiszteletesünk együttműködésével. A gyülekezettel tartott élő kapcsolat nem csak munkatársaink, de a szülők, gyermekek lelki épülését is szolgálja. Mindezt fokozza, hogy év közben több alkalommal bibliaórán veszünk részt.

7.5. Az iskolával

Óvodánk a Kunmadarasi Református Általános Iskola és Óvoda, óvodai intézményegysége.

Feladatunknak tekintjük, hogy az iskolával a gazdasági és működési kapcsolaton túl, szakmai kapcsolatokat is építsünk. Az együttműködés során megismerjük egymás szakmai munkáját és igyekszünk közös szabadidős tevékenységeket szervezni.

Az óvoda a kapcsolattartás során figyelemmel kíséri az óvodánkból a református iskolánkba beiratkozott gyermekeink tanulmányait.

7.6. Az óvoda kapcsolatai más intézményekkel

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodai élet során és utána meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében. A kapcsolatok kialakításában óvodánk kezdeményező. A kapcsolattartás formái alkalmazkodnak a feladatokhoz és szükségletekhez.

Óvodánk sajátos nevelési igényű gyermekeket is nevel, amely kiegészítő pedagógiai szolgáltatás igénybevételét teszi szükségessé. Református óvodánk sajátos nevelési igényű gyermekeinek logopédiai és prevenciós fejlesztését a Református Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Debreceni Tagintézményének tiszafüredi fiók intézményében alkalmazott gyógypedagógusai látják el. A szakvélemények eredményeit mindig figyelembe vesszük a gyermekek fejlesztésének tervezésekor és értékelésekor.

A Református Pedagógiai Intézet nevelőtestületünknek nyújt segítséget szakmai fejlődésünkben. Tagjai vagyunk a Játékkal, Mesével Nevelő Óvónők Egyesületének, ez segít bennünket a pedagógiai programunkban való elmélyülésben és kiteljesedésben.

Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartásunk kiemelkedő feladata a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, minden gyermek számára az esélyegyenlőség biztosítása.

Gyermekvédelmi felelősünk a jelzőrendszer részeként beszámolót készít, ha szükséges esetmegbeszéléseken vesz részt. Segítséget kér, ha pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megoldani a gyermeket veszélyeztető okokat.

A József Attila Művelődési Ház és Könyvtárral való kapcsolatunk lényege, hogy óvodásaink színvonalas gyermekműsorok, előadások résztvevői legyenek. Kiegészíti a kunmadarasi óvodások irodalmi élményeit.

7.7. Külhoni magyar óvodák

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvodánk az iskola példáját követve – törekszik külhoni magyar, református óvodákkal való kapcsolatépítésre, lehetőségeinkhez mérten szakmai

kapcsolat ápolására.

EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVE

8.1. Az egészség-, és környezeti nevelés óvodás korban kiemelt jelentőségű.

- Mintakövetés által, biztonságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg.
- A gyermekek egyéni különbözőségét tiszteletben tartó, személyre szóló gondoskodást, nevelést jelent, melynek tevékenységformái:
  - o a szabad játék,
  - o az egészséges életmódot alakító cselekvések gyakorlása,
  - o mindennapos mozgásfejlesztő tevékenységek,
  - o a környezettel harmóniát teremtő spontán tapasztalások.
- Az óvodás gyermekekhez-érzelemvilágához közelálló formában - kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete.
- Az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újra hasznosítási lehetősége, takarékos felhasználása, a környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága.
- A másság elfogadása természetes módon valósul meg nevelési rendszerünkben, erre neveljük gyermekeinket. Az óvoda elfogadó, bátorító miliójével pozitív életszemléletet közvetítünk, ahol természetes a fejlődésbe vetett hit csakúgy, mint a személyes tulajdonságok értékének elismerése.
- Valljuk, hogy a gyermekek pozitív énképének, önismeretének alakításával a világra nyitott, öntevékeny, önmagáért és a közösségért felelősséget vállaló gyermekek nevelünk.
- A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai dolgozó cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az egészségmegőrző tevékenységeket pl. tisztálkodás, orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.
- A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő programok, rendezvények, előadások nyílt napok formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat.

A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

9.1. Célok

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

9.2. Intézkedések

- A szülők munkába állását lehetővé tevő nyitva tartás kialakítása.
- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását).
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.
- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúraazonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést – helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A beóvodázási programért felelős személy vagy team kijelölése.
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- Anyagi támogatás biztosítása (fenntartói, alapítványi, pályázati).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.

- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
  - o gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),
  - o védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás),
  - o szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása),
  - o civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése).
- Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (esetleg DIFER mérés 5 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

10.1. A gyermekvédelem célja

A gyermekek nevelésének feladatát a családok Istentől kapták, ezért fontosnak tartjuk a családok tiszteletben tartását, a családi nevelés erősítését, hiszen a gyermekek optimális fejlődését csak a szülőkkel egyetértésben tudjuk biztosítani. Az óvodánkban folyó gyermekvédelem célja, hogy a gyerekek problémáit minél előbb felismerjük, hatékonyan kezeljük és megelőzzük súlyosabbá válásukat.

Céljaink megvalósulása érdekében a gyermekvédelmi felelős együttműködik az intézmény vezetőségével, az óvodapedagógusokkal és a helyi gyermekvédelmi szervekkel.

10.2. Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését.
- Segíteni az új óvodások beilleszkedését (családlátogatás, beszoktatás). Szociális, erkölcsi, érzelmi nevelés megalapozása.
- Nyugodt, szeretetteljes légkörben, biztonságérzetük megteremtésével segíti, hogy jól érezzék magukat óvodánkban.
- A hátrányok okait feltárni, ha szükséges szakember segítséget kérni (logopédus, gyógypedagógus).
- A gyermekek rendszeres óvodába járását figyelemmel kíséri, hiányzás esetén jelez a gyermekvédelmi felelősnek.
- Biztosítsa a részvétel az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában.
- A gyermekek feltétel nélküli szeretete, elfogadása, testi-lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése.
- Életkoruknak megfelelő egyéni képességekhez igazodó tevékenységek biztosításával a keresztyén értékrend közvetítésével a gyermekek harmonikus fejlődésének elősegítése.
- Fejlesztést segítő eszközök beszerzése.
- Konfliktusmegoldó technikák alkalmazása
  - o Egyéni fejlődésük nyomon követése, differenciált fejlesztésük megvalósítása.
  - o Együttműködés a családokkal, szülők – óvodapedagógusok kapcsolatának ápolása, a családi nevelés fontosságának hangsúlyozása (értekezletek, fogadóórák, óvodai rendezvények).

10.3. A gyermekvédelmi felelős feladatai

- Munkaterv elkészítése az adott nevelési évről.
- Problémás helyzetben, esetekben a csoportok óvodapedagógusaival családlátogatás végzése, szükség esetén jelzés a megfelelő gyermekvédelmi szerveknek.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartása, adatainak kezelése, az esetleges intézkedések rögzítése.
- A nyilvántartásba vétel illetve a megszüntetés okainak figyelemmel kísérése.
- Igény szerint fogadóórák tartása.
- Szakmai megbeszéléseken, rendezvényeken való részvétel.
- Kapcsolattartás, együttműködés a helyi gyermekvédelmi szervekkel.
- Éves beszámolók elkészítése a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat és a nevelőtestület felé.

10.4. Az óvodavezető feladatai

- óvodai felvétel biztosítása
- problémák, tünetek kezelése
- szakember, szakszolgálati segítség igénylése
- kapcsolattartás, együttműködés a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel
- jogszabályok, törvényi változások figyelemmel kísérése, betartása

Együtt, szeretetben a gyermekekért!

10.5. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szülőkkel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Célok

- mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése,
- előítéletek kezelése.

A célokat szolgáló tevékenységeink

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel,
- a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé,
- az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciós gyakorlat alkalmazása,
- partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel,
- differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, énképének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése,
- mozgásfejlesztés a testi képességek, akarati tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére,
- környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében (ld. „Óvodai élet tevékenységformái” fejezetben),
- tehetségazonosítás és fejlesztés a művészetek eszközével,

- népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása,
- népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása,
- közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára,
- beiskolázási tennivalók elvégzése, a szülők rendszeres tájékoztatása,
- természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés, könyv...),
- szabadidős programok biztosítás a gyermekek számára,
- pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsok,
- tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projektmódszer)

10.6. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése

Óvodánkban integráltan foglalkozunk az egészséges és sajátos nevelési igényű gyermekekkel. Fontos elvünk, hogy a bármelyik ok miatt társaitól fejlődésben elmaradt gyermek fejlesztése, korrekciója, egészséges társaival együtt, egyéni bánásmóddal történjék. Célunk, hogy a harmonikus, nyugodt, biztonságot nyújtó környezetben természetessé váljon a gyermekek közötti különbözőségek elfogadása.

Az óvodában mindenkit önmagukhoz mértén, optimálisan fejlesztünk. Erről szól az egyéni képességfejlesztés. Újszerű módszerekkel, egyénre szabott technikákkal foglalkozunk óvodásainkkal. Ahhoz, hogy megtaláljuk az utat minden gyermekhez, lényeges, az óvodapedagógusok módszertani kultúrájának folyamatos fejlesztése, gazdagítása.

10.7. Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek nevelése:

Törekszünk arra, hogy óvodáskorban váljon természetessé a másság kezelése. Olyan pedagógiai környezetet próbálunk kialakítani, ahol a különbözőség mindenki számára természetes. A segítségnyújtásra és együttműködésre motiválunk. Előtérbe helyezzük a tapintat és megértés – mint alapvető képességek megalapozását egymás iránt és a gyermekek között. Feladatunk a lassabban fejlődő gyermekek egyéni fejlesztése, differenciálása.

Az SNI-s gyermekek feladatellátása alapító okiratban szabályozott, utazó gyógypedagógusok valósítják meg az egyéni fejlesztési tevékenységeket. Akár szociális hátránnyal, akár fejlődésbeli lemaradással érkezik óvodánkba a gyermek, elsődleges feladatunk a hátrányok felderítése.

Célok:

- váljon természetessé a gyermekközösségben jelenlétük,
- alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük környezetükben,
- valósuljon meg a gyermekek szakvéleményben kijelölt képessége területeinek fejlesztése,
- jussanak hozzá az egyéni képességeket figyelembe vevő legeredményesebb speciális fejlesztéshez a számukra megfelelő területen

Feladatok:

- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humán erőforrás,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, megismerése, befogadása,
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása az SNI-s gyermekek kapcsolataiban,
- az intézményben dolgozók pozitív attitűdje legyen modell értékű, mert az a gyermekek szemléletének is irányadója,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, a Református Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézménnyel (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a rehabilitáció sikeressége érdekében,
- korszerű pedagógiai módszerek és tanulásszervezési eljárások megismerése, alkalmazása (projekt-módszer, drámapedagógia),
- elvárásaink is igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez,
- erősségeik feltérképezése, azok felhasználása a kompenzáció érdekében,

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

10.8. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Nevelési programunkban az egyéni bánásmód elvét tartjuk szem előtt, azt, hogy minden gyermek egyedi és saját magához képest fejleszthető. Minden gyermek

rendelkezik értékes tulajdonságokkal. Sokoldalú, önkifejezésre lehetőséget adó tevékenységek segítik önbizalmának fokozását, egyes fejlődésbeli lemaradásuk kompenzálását, közösségi életre való felkészítését.

Van olyan gyermek, aki kiemelkedő valamely részterületen, ők is különböznek az átlagostól, a többi gyerektől. Számukra is egyénre szabott fejlesztési módokat alkalmazunk

Célok

- a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása.

Feladatok

- ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása,
- az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,
- fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,
- egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,
- megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- a gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül,
- a beilleszkedés segítése,
- változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére,
- sokszínű játékforma felkínálása,

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük,
- erősödik önbizalmuk,
- megalapozódik önmaguk megismerése,
- kimagasló képességterületén többlettudással rendelkeznek,
- kreativitásuk fejlett.

10.9. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Célok

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma,
- legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése,
- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,
- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése,
- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,

- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,
- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé,
- a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal,
- az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál,
- szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevételére való jogosultságról, lehetőségekről,
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,
- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel,
- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- az iskolai életre való tudatos ráhangolás,
- megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába,
- szociális hátrányaik csökkennek,
- kommunikációs képességeik fejlődnek,
- az óvoda- iskola átmenet könnyebb lesz számukra,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

MELLÉKLET***A nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke***
20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklet

JEGYZÉK				
<i>a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről</i>				
	A	B	C	D
1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés	Óvodánkban rendelkezésre áll
2.	csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	a csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő	igen
3.	gyermekágy/fektető tároló helyiség	óvodánként valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1		nincs
4.	tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A tornaszoba kialakítása kötelező.	nincs
5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában a logopédiai és az egyéni foglalkoztatókat külön kell kialakítani	igen
6.	óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában-helyben alakítandó ki.	-
7.	játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben-helyben kell kialakítani	igen
8.	intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegység vezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1		igen
9.	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1		-
10.	tagintézmény-,	Ha az óvodában		-

	intézményegység vezető-helyettes	tagintézmény-, intézményegység vezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1		
11.	óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	Ha óvodában az Nkt. alapján az óvodatitkár alkalmazása kötelezően előírt, a feladatellátáshoz szükséges hely a tagintézmény-, intézményegység vezető-helyettesi irodával közösen is kialakítható, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi.	igen
12.	nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A könyvtárszoba abban az esetben alakítható ki a nevelőtestületi szobával együtt, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi. A könyvtárszoba legalább 500 könyvtári dokumentum befogadására legyen alkalmas, az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez.	-
13.	általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs
14.	többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1		nincs
15.	orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint a gyermekek ellátása – aránytalan teher és többletköltség nélkül – a közelben található egészségügyi intézményben megoldható. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben-helyben kell kialakítani.	nincs

16.	gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen.	Folyosón kialakított beépített szekrények
17.	gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1)	Gyermeklétszám figyelembevételével. Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi.	igen összesen: 1 Mindhárom csoport közösen használja
18.	felnőtt öltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.	nincs fejlesztőszobában kialakítva
19.	felnőtt mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.	nincs
20.	felnőtt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	Alkalmazotti létszám figyelembevételével. A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.	igen összesen: 1
21.	felnőtt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.	-

22.	mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs
23.	szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol a szárító helyiség a mosó, vasaló helyiséggel együtt kialakítható.	nincs
24.	felnőtt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs
25.	főzőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.	-
26.	melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		igen
27.	tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		igen
28.	szárazáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.	-
29.	földes áruraktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.	-
30.	éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.	-
31.	karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában.	-
32.	kerekesszék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket nevelnek.	-
33.	ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		-
34.	A fogyatékoság jellege szerint a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, tervezési program többet is előírhat.			-

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA és EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C	Óvodánkban rendelkezésre áll
1.	1. Csoportszoba			igen összesen: 3
2.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült esetén kemény ágymatracok, decubitus matrac egyéni szükséglet szerint; látás- és középsúlyos értelmi	igen összesen: 69

			fogyatékos esetén védőszegély (rács).	
3.	gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült, látás- és közép súlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, lábtartóval és ülőkével.	igen összesen: 80
4.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	Mozgássérült, látás- és közép súlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes óvoda asztalok.	igen összesen: 21
5.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben		igen összesen: 10 pár
6.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben		igen összesen: 10
7.	játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1		igen összesen: 12
8.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1		igen összesen: 2
9.	élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1		nincs
10.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1		igen
11.	edény- és evőeszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1		igen
12.	szeméttartó	gyermekcsoportonként 1		igen
13.	2. Tornaszoba			nincs
14.	tornapad	2		igen
15.	tornaszőnyeg	1		igen
16.	bordásfal	0		nincs
17.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1		igen
18.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	Ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint.	lépegető: 3 pár trambulín: 2 egyensúlyozó pad: 1 gördeszka: 2
19.	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba			igen

20.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		A pedagógiai programban foglaltak szerint.	-
21.	tükör (az asztal szélességében)	1		igen
22.	Asztal	2		igen
23.	Szék	2	Egy gyermek, egy felnőtt.	igen
24.	Szőnyeg	1		igen
25.	játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1		nincs
26.	4. óvodapszichológusi szoba	Gyermeklétszám szerint		-
27.	Asztal	1		-
28.	Szék	4		-
29.	Szőnyeg	1		-
30.	Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1		-
31.	5. Játszóudvar			
32.	kerti asztal	gyermek-csoportonként 1		nincs
33.	kerti pad	gyermek-csoportonként 2		nincs
34.	Babaház	gyermek-csoportonként 1		nincs
35.	udvari homokozó			összesen: 1
36.	Takaróháló	homokozónként 1	A homokozó használaton kívüli lefedéséhez.	-
37.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök			
38.	6. Intézményvezetői iroda			igen
39.	íróasztal és szék	1-1		igen
40.	tárgyalóasztal, székekkel	1		igen
41.	Telefon	1		igen
42.	Fax	-		nincs
43.	Könyvszekrény	1		igen
44.	Íratszekrény	1		igen
45.	Elektronikus adathordozó szekrény	-		nincs
46.	számítógép, internet hozzáféréssel,	-		nincs

	perifériákkal			
47.	számítógépasztal és szék	-		nincs
48.	8. Nevelőtestületi szoba			-
49.	fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám szerint 1		-
50.	Szék	pedagóguslétszám szerint 1		igen
51.	könyvtári dokumentum	20	Az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez.	-
52.	Könyvszekrény	2	Legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen.	igen
53.	Fénymásoló	1		
54.	Tükör	-		-
55.	9. Többcélú helyiség			-
56.	tárgyalóasztal székekkel	1		igen
57.	10. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	Amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, helyben biztosítva.	-
58.	11. Gyermeköltöző			
59.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas		öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló	közös beépített szekrény
60.	Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével		igen
61.	12. Gyermekmosdó, WC helyiség			
62.	Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével		igen
63.	Falitükör	mosdókagylónként 1		igen
64.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével		igen

Tisztálkodási és egyéb felszerelések				
	A	B	C	Óvodánkban rendelkezésre áll
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	fogkefe, fogmosó pohár	igen
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	ruhakefe, körömkefe, szappantartó	igen
3.	Fésűtartó	csoportonként 1		-
4.	Törülköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint 2-2		igen 2 – 2
5.	Abrosz	asztalonként 2		igen 2
6.	Takaró	gyermeklétszám szerint 1		igen
7.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 1 – 1		igen

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök			
	A	B	Óvodánkban rendelkezésre áll
1.	szennyes ruhatároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	igen
2.	mosott ruhatároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen)	nincs
3.	Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Igen
4.	Centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen)	-
5.	Vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	igen
6.	Vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	igen
7.	Szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 2	igen
8.	Takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	igen
9.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	igen
10.	Hűtőgép	óvodánként 1	igen
11.	Porszívó	óvodánként 1	igen

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

	A	B	C	Óvodánkban rendelkezésre áll
1.	1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszköz fajtánként)			
2.	különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön	igen
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön	igen
4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint	igen
5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint	nincs
6.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint	igen
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint	igen
8.	a természeti- emberi- tárgyi környezet	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint	nincs

	megismerését elősegítő eszközök, anyagok			
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint	igen
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök			
11.	Televízió	óvodánként (székhelyen és telephelyen)		nincs
12.	magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1		igen
13.	diavetítő vagy projektor	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		igen
14.	Vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	az óvoda pedagógiai programja szerint	nincs
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint	igen
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint	nincs
18.	projektor vagy írásvetítő	1		igen
19.	laptop	telephelyen 3 db		igen

Pedagógiai Programunkhoz kiegészítésként ajánlott eszközök jegyzéke

- Az udvar füves, fás legyen. Virágos, tágas, ahol a gyerekeknek is van kis kertjük, babaházuk, minden nap felásott, megforgatott homokozójuk. Nagyon jók a tájjellegű, ügyességfejlesztő, fából, kötélből készült játékszerek. Az autógumik, vasmászókák csúnyák, ridegek, távolítsuk el őket. Sövényvel szegélyezett labirintus, füves, kavicsos, aszfaltozott vagy téglával kirakott játszóhely, az udvari játékok tárolására szolgáló kamra szükséges. A bújócska, fogócska, labdázás, porba rajzolás, homokozás - vizezés (sározás), babázás, rollerezés, biciklizés, körjátékozás, beszélgetés, mesehallgatás tágas vagy intimitást árasztó helye is ösztönzi a gyerekeket az efféle játékokra.
- Az épületben nagy, tiszta (nem befestett és kidíszített!) ablakok, puha szőnyegek, szép növények, gyerekrajzok, egy-két jó ízléssel kiválasztott dísz tárgy (a helyi népművészet régebbi vagy újabb darabjai), lekerekített sarkú fenyőbútorok, egymásba illeszthető köralakban is összerakható asztalok, alacsony polcok,

kuckós berendezés, puha párnák, báránybőrdarabok ("szőryanya!"), az óvó néni mesélő karszéke, szép, megvilágított, mindig tiszta akvárium, a zsúfoltság elkerülése teheti otthonossá a csoportszobát. A bútorok egyben játékszerek is. A bordásfal, a hempergő sarok is jó szolgálatot tesz.

- Az étkezéshez porcelán, üveg, rozsdamentes edényeket használjunk. A zománcos tálak, alumíniumkanalak ideje lejárt. Kis kenyérkosarak, szép tálcák, tiszta textil abroszok és minden alkalommal papírszalvéták egészítik ki a terítéket.
- Minden kisgyereknek legyen külön doboza, jellel ellátott tarisznyája, amibe személyes holmijait, kincseit gyűjti, otthonról hozott és maga készítette óvodai játékait, altatórongyát biztonságba helyezi.

A berendezést a következő tárgyak, játékszerek egészítsék ki:

- Nagy, puha szőnyegek
- 2-3 darab báránybőr
- 4-5 fehér lepedő
- 3-4 nejlonlepedő a vizes, festékes, sáros játékokhoz. Festőköpeny (például az édesapák kiselejtezett inge)
- összecukható, mozgatható paraván, hordozható alacsony polc
- 3-4 nagyméretű műanyag tál
- 2 csecsemőfürdőkád
- zsákok
- nagyméretű tetőtől-talpig tükör és kisebb lecsiszolt tükördarabok az építkezéshez
- kutyaház vesszőkosárból - kicsi, nagy
- bőrdöngök, hátizsákok
- esőköpeny, gumicsizma
- akvárium
- agyag, gyurma, kavicsok, kövek, termések, termények
- selyem, bársony, csipke, szőrme anyagok, szép színű leplek, rongyos kosár, zsák
- színes fonalak, madzag, filc, gyapjú
- fóliák, tapadó színes papírok, krepp-papírok, dobozok
- papír, rajzlap, festékek, viaszkréta (az alapszínek mellett arany és ezüst)
- kis abrosz, seprűk, lapátok
- 3 hintaló
- seprűnyéllovak
- mesei öltözékek
- csecsemőápoló kellékek (pólya, pelenka, gumibugyi, cumisüveg, bili)
- szőrös állatok: majmok, bárány, mackók, lovak, nyuszi, elefánt
- kisebb-nagyobb faállatok
- szép, puha babák ruhatárral
- babaszoba, konyhafelszereléssel
- kirakós játékok
- képes- és meséskönyvek

- MINIMAT készlet
- KÉPEK AZ ANYANYELVI NEVELÉSHEZ fólia képsor
- FALU-VÁROS építőjáték

- **A mozgásos játékokhoz szükséges eszközök:**
- Labdák, rongylabdák
- kisebb-nagyobb karikák
- farönkök, gerendák, hosszabb deszkák
- roller, gólyaláb, hinta, híd
- kis szőnyegek
- dobozok
- vékonyabb vastagabb kötelek, ugrókötelek
- padok
- babzsákok
- létra, bordásfal
- udvari mászóakák, alacsony nyújtó, mászórúd, mászókötel, szegéllyel körülvett homokozók
- mászásra alkalmas alacsonyabb élőfák

A PEDAGÓGIAI PROGRAM HATÁLYBA LÉPÉSE, FELÜLVIZSGÁLATA, NYILVÁNOSSÁGA

Hatálya:

A pedagógiai program személyi és területi hatálya kiterjed az egész iskolára, óvodára, az iskola és óvoda külső rendezvényeire, tanórán, iskolán kívüli és óvodai foglalkozásaira, továbbá az itt pedagógiai tevékenységet ellátó más természetes személyre.

Felülvizsgálat:

A Pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan figyelemmel kíséri.

Nyilvánosság:

Kinyomtatott példánya megtekinthető az iskola könyvtárában, az óvoda irodájában, egy példány az iskola nevelői szobában és egy példány az iskola igazgatói irodájában. Elektronikusan az iskola honlapján tekinthető meg (<http://kunmadarasirefi.reformatus.hu/>).

A Pedagógiai Program 2024. szeptember 1. napján lép hatályba.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Kunmadarasi Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény főigazgatója a nevelőtestület bevonásával készítette el.

Kunmadaras, 2024. augusztus 29.

Pruzsinszkyné Makó Margit
Pruzsinszkyné Makó Margit
főigazgató

A Kunmadarasi Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó jóváhagyta.

Debrecen, 2024. augusztus 30.

Fekete Károly
Dr. Fekete Károly
püspök